

Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī

Aktualizētā redakcija

(2010.gada 23.septembris)

Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas
Valsts stratēģiskās plānošanas departamenta
Reģionālās attīstības plānošanas nodaļa
67770431 (Ilona Raugze)
67770365 (Andris Eglītis)

TERMINU SKAIDROJUMI.....	3
IEVADS	5
I ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS SISTĒMA	6
II ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA UN TĀS STRUKTŪRA.....	8
III ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS IZSTRĀDE	10
Attīstības programmas izstrādes pamatprincipi	10
Priekšnoteikumi veiksmīgai attīstības programmas izstrādei un īstenošanai.....	12
Galvenās problēmas un sarežģījumi attīstības programmas izstrādē.....	13
Attīstības programmas izstrādes process.....	15
IV PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN ANALĪZE	19
Pašreizējās situācijas analīze.....	20
Pašreizējās situācijas analīze, izmantojot tematisko pieeju	21
Pašreizējās situācijas analīze, izmantojot pieejamo resursu un uzņēmējdarbības vides pieeju ...	21
SVID analīze	22
Pašreizējās situācijas analīzes kopsavilkums	25
V STRATĒGISKĀ DAĻA.....	26
Ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi	27
Vidēja termiņa stratēģiskie uzstādījumi	31
Attīstības programmas saskaņotība un pēctecība.....	33
VI RĪCĪBAS PLĀNS	36
VII SABIEDRĪBAS IESAISTE.....	40
VIII STRATĒGISKAIS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS.....	42
IX ĪSTENOŠANAS PROCESS	46
X ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA	47
Uzraudzības sistēmas mērķi un uzdevumi	47
Uzraudzības sistēmas elementi.....	47
Uzraudzības process.....	49
Priekšlikumi informācijas apkopošanai par rīcības virzienu un uzdevumu izpildi.....	53
XI ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS AKTUALIZĀCIJA.....	54
XII IZMANTOTIE AVOTI	55
XIII PIELIKUMI.....	56

TERMINU SKAIDROJUMI

Attīstības plānošana – principu, mērķu un to sasniegšanai nepieciešamās rīcības izstrāde nolūkā īstenot politiski noteiktas prioritātes un nodrošināt sabiedrības un teritorijas attīstību.¹

Attīstības programma – vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteikts pasākumu kopums ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai.²

Integrēta pieeja – pieeja attīstības plānošanā, kas paredz koordinētu telpisko, tematisko un laika dimensiju, nodrošinot interešu saskaņotību starp visiem pārvaldes līmeņiem (nacionālo, reģionālo, vietējo) un ieinteresētajām pusēm (iedzīvotājiem, uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām u.c.), izmantojot konkrētus (finanšu) instrumentus, lai sasniegtu noteiktos mērķus un prioritātes.

Investīciju plāns – attīstības programmas rīcības plāna sastāvdaļa laika posmam vismaz līdz 3 gadiem, kuru apstiprina pašvaldība. Investīciju plānu var aktualizēt katru gadu.

Metodoloģija – skaidrojošā, teorētiskā pamatojuma un metodoloģiskā sadaļa, kurā atspoguļota attīstības programmas izstrādes normatīvā bāze, plānošanas dokumentu hierarhija un aprakstītas attīstības programmas sastāvdaļas.

Monitorings – regulāra novērošana, vērtēšana un pārskats par rīcībām un pārmaiņām attīstības programmas īstenošanā.

Prioritāte – teritorijas attīstības vispārējā aktualitāte, kuras risināšana tiek izvirzīta priekšplānā salīdzinājumā ar citām attīstības aktualitātēm.

Ekonomikas profils – teritorijas ilgtermiņa ekonomiskās attīstības raksturojums, kas atspoguļo perspektīvos uzņēmējdarbības attīstības virzienus un priekšnoteikumus to attīstībai infrastruktūras, pakalpojumu, cilvēkresursu u.c. jomās.

Projekts – pasākumu kopums, kas veicams noteiktu mērķu sasniegšanai noteiktā laika periodā ar iepriekš noteiktiem finansiālajiem, materiālajiem un cilvēku resursiem.

Publiskā apspriešana – ar ārējo normatīvo aktu vai institūcijas noteikts laika periods, kura ietvaros sabiedrības pārstāvji sniedz savus iebildumus un priekšlikumus vai piedalās citās institūcijas organizētās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs (piemēram, sabiedriskajās apspriedēs un sabiedriskās domas aptaujās).³

Rīcības plāns – attīstības programmas sadaļa, kas ietver konkrētu pasākumu kopumu un investīciju plānu attīstības programmā noteikto uzdevumu īstenošanai.

Rīcības virzieni – konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīts noteikto vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai.

Sabiedriskā apspriede – sanāksme, kurā piedalās un savus iebildumus un priekšlikumus sniedz sabiedrības pārstāvji.⁴

Stratēģiskā daļa – attīstības programmas sadaļa, kurā definē plānošanas reģiona/pašvaldības vidēja termiņa prioritātes un izvirza uzdevumus to īstenošanai.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums – ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentam, kura īstenošana var būtiski ietekmēt vidi, arī vides pārskata sagatavošana, apspriešana, sabiedrības iesaistīšana vides pārskata apspriešanā un konsultāciju veikšana, vides

¹ Attīstības plānošanas sistēmas likums, spēkā no 01.01.2009.

² Reģionālās attīstības likums, spēkā no 23.04.2002.

³ 2009.gada 25.augusta MK noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”

⁴ 2009.gada 25.augusta MK noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”

pārskata un tā apspriešanas rezultātu ņemšana vērā plānošanas dokumenta sagatavošanā un izmantošana lēmumu pieņemšanai, kā arī informācijas sniegšana par pieņemto lēmumu.⁵

Stratēģiskais mērķis – koncentrēts politisku uzstādījumu kopums vēlamajām situācijas pārmaiņām noteiktā laika periodā, kas ir vērsts uz teritorijas attīstības vīzijas sasniegšanu, un kas kalpo par pamatu prioritāšu noteikšanai un turpmāk veicamo darbību identificēšanai.

Teritorijas attīstības plānojums – tiesību aktos noteiktajā kārtībā izstrādāts un apstiprināts ilgtermiņa reģiona, republikas pilsētas vai novada attīstības plānošanas dokuments, kas izvirza attīstības stratēģiskos mērķus un prioritātes, definē telpiskās attīstības perspektīvu.

Uzdevumi – iniciatīvu un rīcību kopums, kas ir izvirzīti noteikto rīcības virzienu sasniegšanai. Tie ir skaidri definēti, izmērāmi un pārbaudāmi.

Vides pārskats - atsevišķa sadaļa stratēģijā, plānā, programmā, koncepcijā vai cita veida plānošanas dokumentā, vai atsevišķs dokuments, kas nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu.⁶

Vīzija – lakonisks ilgtermiņa nākotnes redzējums, kas vienlaikus parāda teritorijas unikālās vērtības.

⁵ Likums Par ietekmes uz vidi novērtējumu, spēkā no 13.11.1998.

⁶ Likums Par ietekmes uz vidi novērtējumu, spēkā no 13.11.1998.

IEVADS

Pēc pašvaldību administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanas viens no nozīmīgākajiem jaunizveidoto pašvaldību uzdevumiem ir jaunas attīstības programmas izstrāde. Tas ir svarīgi tāpēc, ka mērķtiecīga, uz attīstību vērsta jaunizveidotās pašvaldības attīstības plānošana sniedz pašvaldībai darbības programmu ilgtermiņa prioritāšu sasniegšanai.

Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī (turpmāk – metodiskie ieteikumi) ir praktisks materiāls, kas paredzēts plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību politiķiem, attīstības plānošanas speciālistiem un citām ieinteresētajām pusēm. Metodiskā materiāla mērķis ir sniegt ieteikumus plānošanas reģioniem un vietējām pašvaldībām savstarpēji saskaņotu un kvalitatīvu attīstības programmu izstrādei.

Metodiskie ieteikumi ir sagatavoti, ņemot vērā Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas (turpmāk – RAPLM) sadarbībā ar plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību attīstības plānotājiem 2007.gadā izstrādāto metodisko materiālu „Vadlīnijas pašvaldību integrēto attīstības programmu izstrādei” un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Vietējās ekonomikas un nodarbinātības attīstības programmas (turpmāk - OECD LEED) ekspertu 2008.gadā sagatavoto materiālu „Metodiskais materiāls teritorijas attīstības plānošanai”.

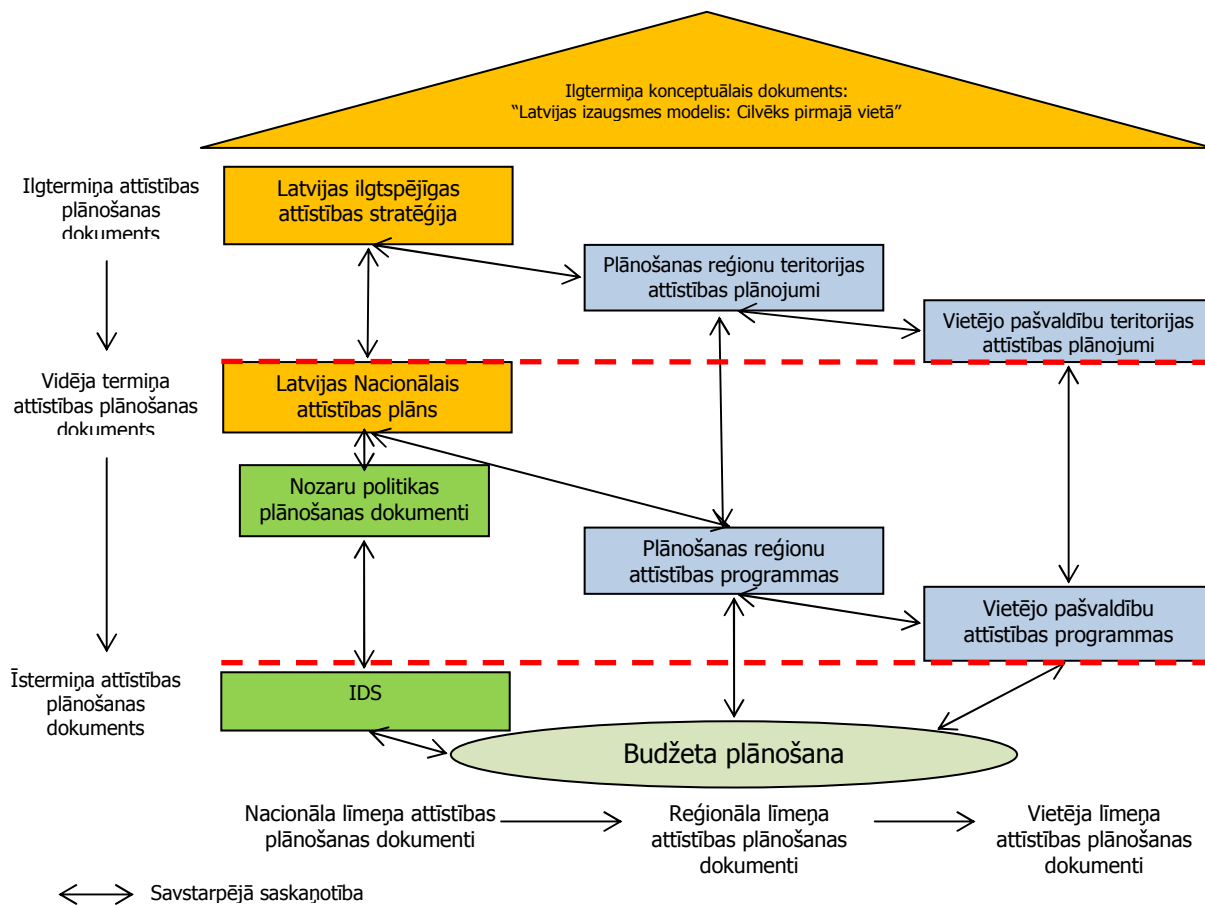
RAPLM, izstrādājot šos metodiskos ieteikumus, ir sekojusi principam piedāvāt vienotu attīstības programmas izstrādes pieeju ar manevra iespējām, aicinot strādāt elastīgi, radoši, izmantojot esošo pozitīvo pieredzi, kā arī dodot ieteikumus, kā labāk savstarpēji saskaņot visus plānošanas dokumentus.

Lai izstrādātu attīstības programmu, svarīgi ir noskaidrot, kādā attīstības līmenī plānošanas reģions/pašvaldība atrodas, lai, identificējot nepilnības un to novēršanai nepieciešamos pasākumus, noteiktu, kādā virzienā un kādā veidā tai darboties, lai sasniegtu ilgtermiņa prioritātes. Attīstības programmas izstrādē aktīvi ir jāiesaistās plānošanas reģiona/pašvaldības vadībai, pieaicinot aktīvos plānošanas reģiona/pašvaldības iedzīvotājus, uzņēmējus, zinātnes un pētniecības institūcijas, nevalstiskās organizācijas, valsts institūciju un pašvaldības speciālistus.

I ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS SISTĒMA

1. Reģionālās attīstības likums⁷ un likums Par pašvaldībām⁸ nosaka, ka plānošanas reģioniem un vietējām pašvaldībām ir pienākums izstrādāt attīstības programmu un nodrošināt tās ieviešanu.
2. Attīstības plānošanas sistēmas likums⁹ paredz, ka plānošanas dokumenti Latvijā tiek izstrādāti ilgtermiņā (līdz 25 gadiem), vidējā termiņā (līdz 7 gadiem) un īstermiņā (līdz 3 gadiem).

- attīstības plānošanas dokumentu hierarhija un savstarpējā sasaiste

1.attēls Attīstības plānošanas dokumentu hierarhija

3. Attīstības plānošanas sistēmas likums¹⁰ paredz šādu plānošanas dokumentu savstarpējo sasaisti un hierarhiju (skat. 1.attēlu):
 - izstrādājot attīstības plānošanas dokumentus, tos savstarpēji saskaņo un ievēro ilgtermiņa konceptuālo dokumentu "Latvijas izaugsmes modelis: cilvēks pirmajā vietā" un attiecīgā pārvaldes līmeņa politisko vadlīniju dokumentus.

⁷ RAL 6.pants un 13.pants

⁸ Likuma Par pašvaldībām 14.pants

⁹ APSL 8.pants

¹⁰ APSL 9.pants

- hierarhiski augstākais ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija (turpmāk - LIAS). Hierarhiski augstākais vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments ir Nacionālais attīstības plāns (turpmāk - NAP),
- vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumenti ir hierarhiski pakārtoti ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentiem. Īstermiņa attīstības plānošanas dokumenti ir hierarhiski pakārtoti ilgtermiņa un vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumentiem,
- vietējā līmeņa attīstības plānošanas dokumenti ir hierarhiski pakārtoti reģionālā un nacionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem. Reģionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumenti ir hierarhiski pakārtoti nacionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem,
- attīstības plānošanas dokumenti, kas izstrādāti konceptuāla lēmuma pieņemšanai vai nacionālās pozīcijas formulēšanai, ir hierarhiski pakārtoti Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai un Nacionālajam attīstības plānam.

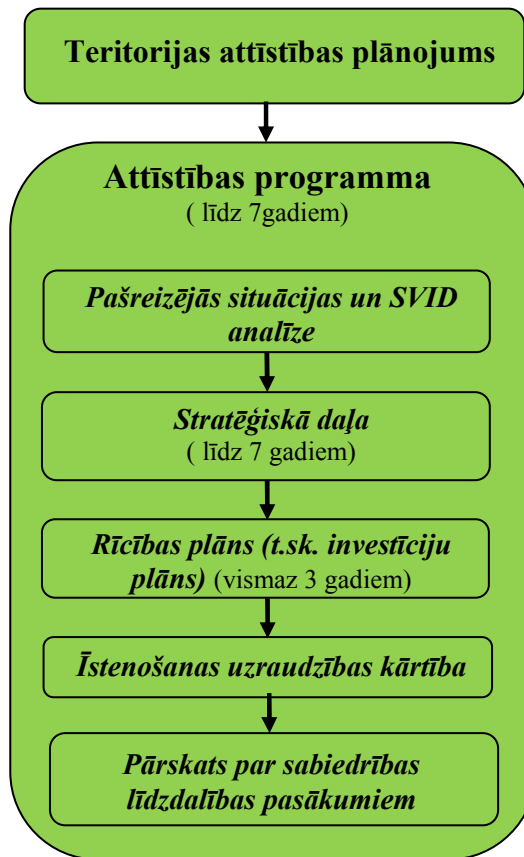
II ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA UN TĀS STRUKTŪRA

4. Reģionālās attīstības likumā¹¹ (turpmāk - RAL) un Attīstības plānošanas sistēmas likumā¹² noteikts, ka plānošanas reģiona/pašvaldības attīstības programma ir vidēja termiņa plānošanas dokuments (līdz 7 gadiem), kurā noteikts pasākumu kopums ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai.
 - attīstības programmas loma
 - attīstības programmas sadaļas un tajās ietveramā informācija
5. Attīstības programmas loma ir:
 - apzināt un novērtēt pašvaldības rīcībā esošos resursus (dabas resursi, infrastruktūra, cilvēkresursi), piedāvājot skaidru redzējumu un risinājumus to efektīvākai izmantošanai;
 - mērķtiecīgi plānot rīcības un investīcijas (t.sk. pamats pašvaldības budžeta plānošanai);
 - sekmēt visa veida investīciju piesaisti (t.sk. pamats valsts atbalsta plānošanai, ārvalstu un vietējo privāto investīciju piesaiste);
 - sekmēt teritorijas atpazīstamību.
6. Saskaņā ar RAL¹³, vietējām pašvaldībām un plānošanas reģioniem līdz 2013.gada 1.janvārim ir jāizstrādā savas attīstības programmas, un tajās ir jāietver šādas sadaļas:
 - pašreizējās situācijas raksturojumu un analīzi – attīstības tendences, problēmas un izaugsmes resursi;
 - stratēģisko daļu – vidēja termiņa attīstības prioritātes, nepieciešamie rīcības virzieni un uzdevumu kopums, vidējā termiņā sasniedzamie rezultāti;
 - rīcības plānu – rīcības un investīciju projektu kopums ne mazāk kā trīs gadu periodam, norādot to sasaisti ar atbildīgajiem izpildītājiem un finanšu resursiem;
 - īstenošanas uzraudzības kārtību – uzraudzības un ziņojuma sagatavošanas periodiskums, ziņojumā analizējamie uzraudzības rādītāji;
 - pārskatu par sabiedrības līdzdalības pasākumiem.
7. Lai nodrošinātu koordinētu attīstības plānošanas sistēmas darbību, attīstības programmas darbības periodu ieteicams pieskaņot augstāka līmeņa plānošanas dokumentu darbības periodam. Pašvaldībām, kuras noteiktas kā potenciālās atbalsta saņēmējas 3.6.2.1.aktivitātē „Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai attīstībai”, vai kurām attīstības programmas ir nepieciešamas cita veida atbalsta programmu finansējuma saņemšanai un kuras plāno attīstības programmas izstrādāt līdz 2010.gada beigām, attīstības programmas termiņu ieteicams noteikt no 2011.-2017.g. (ar vīziju līdz 2020.g.). Pārējām pašvaldībām, kurām šobrīd jau ir spēkā attīstības programmas un kuras plāno jaunu attīstības programmu izstrādāt līdz 2013.gada 1.janvārim, attīstības programmas darbības periodu ieteicams noteikt 2014.-2020.g.
8. Ja attīstības programmu paredzēts apstiprināt kalendārā gada nogalē un attiecīgajā gadā attīstības programmā nav paredzēts veikt nozīmīgas aktivitātes, tad kā attīstības programmas termiņa sākumu ieteicams norādīt nākamo kalendāro gadu.
9. Tā kā attīstības programma ir pakārtota teritorijas attīstības plānojumam, tās termiņš nevar būt garāks par teritorijas attīstības plānojuma darbības periodu.

¹¹ RAL 11.pants un 13.pants

¹² APSL 6.pants un 8.pants

¹³ RAL pārejas noteikumu 17.punkts

2.attēls Attīstības programmas sadaļas

III ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS IZSTRĀDE

Attīstības programmas izstrādes pamatprincipi

10. Izstrādājot attīstības programmu, ieteicams ievērot APSL¹⁴ un RAL¹⁵ noteiktos attīstības plānošanas un reģionālās attīstības principus. Papildus ir jānodrošina šādu pamatprincipu ievērošana:

- stratēģiska pieeja,
- ekonomiskais skatījums,
- integrēta pieeja.

- attīstības programmas izstrādes pamatprincipi
- integrētās pieejas izmantošana attīstības plānošanā
- izstrādes process

Stratēģiskās pieejas izmantošana attīstības plānošanā

11. Stratēģiska pieeja paredz, ka attīstības programmā:

- teritorijas attīstības prioritātes tiek izvirzītas, nošķirot galvenos attīstības virzienus no pakārtotajiem,
- attīstības programmā ir iekļauts rīcības plāns, kas ir vērsts uz prioritāro un pakārtoto jomu attīstību,
- attīstības programmā ir noteikti vidējā termiņā sasniedzamie rezultāti un to rādītāji.

Ekonomiskais skatījums attīstības plānošanā

12. Lai attīstības plānošanā tiktu ievērots ekonomiskais skatījums, plānošanas reģionam/pašvaldībai ir jāizvirza perspektīvie uzņēmējdarbības virzieni, ko reģionālā līmenī sauc par ekonomikas profilu, bet vietējā līmenī par pašvaldības specializāciju. Ekonomisks skatījums nozīmē raudzīties uz pašreizējo attīstību, izvērtējot pieejamos resursus un izvirzot perspektīvos uzņēmējdarbības virzienus.

13. Lai plānošanas reģions/pašvaldība līdzdarbotos perspektīvo uzņēmējdarbības virzienu attīstīšanā, attīstības programmas stratēģiskajā daļā un rīcības plānā jāparedz tādu projektu īstenošana, kas vidējā termiņā un ilgtermiņā var sniegt lielāku atdevi budžetā, piemēram, infrastruktūras, cilvēkresursu vai tādu pakalpojumu attīstīšanā, kas nodrošinātu uzņēmējdarbības attīstību, nevis noslogotu budžetu ar papildus izdevumiem (piemēram, uzturot ēkas, kas nedod ekonomisko atdevi).

14. Piemēram, ja pašvaldība vēlas kļūt par nacionālas nozīmes pārtikas ražošanas centru, tad attiecīgi ir jāplāno, lai infrastruktūra tiek sakārtota ar mērķi piesaistīt jaunus un saglabāt jau esošos pārtikas produktus ražojošos uzņēmējus, pašvaldības atbalsts izglītības iestādēm jākoncentrē galvenokārt uz tām, kas spēs sagatavot speciālistus, kas nākotnē varēs atrast algotu darbu turpat pašvaldībā utt.

Integrētās pieejas izmantošana attīstības plānošanā

15. Eiropas Komisija iesaka attīstības plānošanā un īstenošanā nodrošināt integrētās pieejas plašāku pielietojumu un aicina reģionālā un vietējā līmeņa pārvaldes iestādes atbalstīt šo procesu.¹⁶

¹⁴ APSL 5.pants

¹⁵ RAL 4.pants

¹⁶ Eiropas Komisija, „Komisijas paziņojums padomei un Eiropas Parlamentam par pilsētvides tematisko stratēģiju” {SEC(2006)16}, Briselē, 11.1.2006. COM(2005) 718 galīgā redakcija

16. Integrēta pieeja attīstības plānošanā paredz koordinētu telpisko, tematisko un laika dimensiju, nodrošinot interešu saskaņotību starp visiem pārvaldes līmeņiem un ieinteresētajām pusēm (iedzīvotājiem, uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām u.c.), izmantojot konkrētus (finanšu) instrumentus, lai sasniegtu noteiktos mērķus.
17. Integrēta pieeja palīdz nodrošināt sasaisti starp dažādām politikas jomām un iniciatīvām, veidot teritorijas¹⁷ attīstības ilgtermiņa skatījumu, vienlaicīgi nodrošinot līdzsvaru starp ekonomisko, sociālo un vides attīstību, kā arī sekmējot apkārtējo teritoriju izaugsmi.¹⁸ Integrētas pieejas izmantošana plānošanas dokumentu izstrādē veicina finanšu instrumentu koordinētu un mērķtiecīgu ieviešanu teritoriju attīstības prioritāšu īstenošanai.
18. **Telpiskā dimensija** paredz pasākumu īstenošanu, koordinējot tos telpā, uz konkrētās vietējās pašvaldības / plānošanas reģiona attīstības problēmām raugoties gan administratīvās teritorijas, gan plašākā mērogā, t.i., kontekstā ar apkārtējo teritoriju izaugsmi. Lai nodrošinātu telpiskās dimensijas ievērošanu, ieteicams AP izstrādes procesā iesaistīt vietējās pašvaldības / plānošanas reģiona un apkārtējo teritoriju uzņēmējus, iedzīvotājus, valsts pārvaldes institūciju un nevalstisko organizāciju pārstāvjus, apzinot vietējās pašvaldības / plānošanas reģiona iekšējās attīstības veicinošos un kavējošos faktorus (piem., degradētās teritorijas u.c. problēmteritorijas, kā arī attīstības virzītājspēki, identificējot esošās un vēlamās mijiedarbības formas ar apkārtējām teritorijām, nosakot teritoriju papildinātības iespējas un paredzot rīcības to iespēju efektīvai izmantošanai (*t.sk. partnerības projektus ar apkārtesošajām teritorijām kopīgu jautājumu risināšanai, piem., vides kvalitātes, atkritumu apsaimniekošanas, ūdensapgādes, uzņēmumu klasteru veidošana u.c. jautājumu risināšanā*).

Telpiskā dimensija var tikt atspoguļota šādos līmeņos:

- **administratīvās teritorijas iekšienē**, izvērtējot konkrētās administratīvās teritorijas atsevišķu daļu (plānošanas reģiona gadījumā – republikas pilsētu, novadu un novadu pilsētu; pašvaldības gadījumā – novadu pilsētu un pagastu; republikas pilsētas gadījumā - mikrorajonu) izaugsmes potenciālu un vajadzības, paredzot pasākumus teritorijas atsevišķu daļu attīstībai atbilstoši to izaugsmes potenciālam un vajadzībām nolūkā panākt visu teritorijas daļu līdzsvarotu attīstību (*piem., novirzot atbalstu pilsētas degradēto teritoriju attīstībai (jaunu ēku būvniecība, teritorijas sakārtošana, parku izveide, infrastruktūras pieejamības nodrošināšana personām ar funkcionāliem traucējumiem u.c. sociālo iekļaušanu veicinoši pasākumi), tiks sekmēta pilsētas teritorijas daļu pievilcība un iekļaušana izmantošanas aprītē; plānošanas reģionam, AP ietvaros izvērtējot un paredzot reģiona ietilpstošo republikas pilsētu un novadu (t.sk. novadu pilsētu) lomu papildinātību un sadarbību, tiks sekmēta reģiona līdzsvarota attīstība*).
- **ārpus administratīvās teritorijas robežām**, izvērtējot konkrētās administratīvās teritorijas ietekmi uz apkārtējām teritorijām¹⁹, funkcionālās saiknes ar tām, teritorijas ieguldījumu reģionālā un nacionālā mērogā un paredzot pasākumu kopumu nolūkā nodrošināt teritorijas lielāku nozīmi plašākā mēroga administratīvās teritorijas sociāli ekonomiskās attīstības veicināšanā (*piem., radot apstākļus ērtākai teritorijas sasniedzamībai, līdz ar to arī daudzveidīgākām darba sasniedzamības iespējām un pakalpojumu pieejamībai ne tikai pašvaldības robežās, bet arī ārpus pašvaldības dzīvojošiem iedzīvotājiem, t.sk. uzlabojot sabiedriskā transporta pakalpojumus,*

¹⁷ Atbilstoši Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumam Latvijas Republiku iedala šādās administratīvajās teritorijās – apriņķos, republikas pilsētās, novados.

¹⁸ Eiropas Komisija, „Komisijas paziņojums padomei un Eiropas Parlamentam par pilsētvides tematisko stratēģiju” {SEC(2006)16}, Briselē, 11.1.2006. COM(2005) 718 galīgā redakcija

¹⁹ Veikt investīcijas pašvaldības administratīvajā teritorijā, nodrošinot labuma gūšanu arī apkārtējās teritorijās

infrastruktūru, pielāgojot to personām ar funkcionāliem traucējumiem; ja viena pašvaldība plāno attīstīt vai attīsta kādu konkrētu ekonomikas nozari, tad citas pašvaldības var izmantot šīs pašvaldības piedāvātos specifiskos pakalpojumus un piedāvāt savus pakalpojumus citā specifiskā jomā).

19. **Tematiskā dimensija** paredz nozaru savstarpēju koordināciju, panākot, ka atbalsts vienas nozares problēmu risināšanai, labvēlīgi ietekmē un papildina citu nozaru attīstību, tādā veidā nodrošinot kompleksu atbalsta mehānismu (*piem., ja tiek veikta parku / apzaļumoto teritoriju atjaunošana, tad ir jāparedz arī apkārtējo teritoriju ielu segumu atjaunošana un pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem, lai novērstu no neasfaltētā ielu seguma radīto putekļu nokļūšanu parkos/apzaļumotajās teritorijās un samazinātu gaisa piesārņojuma līmeni iedzīvotāju atpūtas vietās; uzņēmējdarbības attīstībai vienlīdz būtiski ir radīt uzņēmējdarbības attīstībai piemēroto vidi (rūpniecisko zonu sakārtošana, inženierkomunikācijas u.c.), kā arī nodrošināt atbilstošu speciālistu sagatavošanu un izglītības iespēju nodrošināšanu*). Tematiskās dimensijas ievērošanu var panākt, ja pašreizējās situācijas analizē, nozares tiek analizētas kontekstā ar citām, piemēram, uzņēmējdarbības attīstība tiek skatīta kontekstā ar darbaspēka izglītības līmeni un kvalitāti, pilsētas infrastruktūru un transporta sistēmu, tehnoloģiju jauninājumiem un pakalpojumu pieejamību. Pēc tam, izstrādājot stratēģisko daļu, paredzot konkrētas aktivitātes uzņēmējdarbības veicināšanai un ar to saistīto nozaru attīstību, piemēram, nepieciešamās infrastruktūras attīstīšana, nepieciešamo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana, speciālistu apmācīšanas iespēju nodrošināšana.
20. **Laika dimensija** paredz projektu īstenošanas pēctecību (*piem., vispirms rekonstruē komunikācijas, tad ielas segumu, nevis otrādi*). Laika dimensijas ievērošanu attīstības programmā var nodrošināt, pašreizējās situācijas aprakstā sniedzot informāciju par iepriekš īstenotiem attīstības projektiem, kas kontekstā ar investīciju plānā iekļauto informāciju atspoguļo projektu īstenošanas pēctecību.
21. Lai saprastu, vai plānošanas reģions/pašvaldība ir ievērojis visas integrētās pieejas dimensijas, nepieciešams atbildēt uz vairākiem jautājumiem (skat. 5.pielikumu).

Priekšnoteikumi veiksmīgai attīstības programmas izstrādei un īstenošanai

22. **Politiskā līderība.** Bez skaidras politiskās līderības jebkurš plānošanas dokumentu izstrādes un īstenošanas process ir pakļauts neveiksmei. Lai koncentrētu politiskās vadības aktivitātes vajadzīgajā virzienā un arī zināmā mērā nodrošinātu pārliecību par viņu līdzdalību, ir lietderīgi panākt oficiālu vienošanos (padomes/domes lēmums) par politiskās vadības lomu plānošanas procesā. Tāpēc jānosaka vismaz viens politiķis, kurš būtu atbildīgs par attīstības programmas izstrādes procesa uzraudzību, kurš palīdzētu mobilizēt vietējās sabiedrības grupas un veidotu dialogu par nākotnes sadarbības iespējām ar kaimiņu pašvaldībām.
23. **Ieinteresēto pušu iesaistīšana** (jau sākotnējā attīstības programmas izstrādes stadijā). Efektīvai attīstības programmas izstrādei, jau tās izstrādes sākumā, jāiesaista tās privātā un publiskā sektora ieinteresētās puses, kas ir saistītas ar plānošanas reģionu/pašvaldību un var sniegt nozīmīgu ieguldījumu attīstības programmas izstrādē un īstenošanā. Tas ļauj šīm pusēm justies līdzatbildīgām par attīstības programmas izstrādi, bet, kas ir vēl svarīgāk, tas rosina iesaistītajiem būt ieinteresētiem attīstības programmas īstenošanā.
24. **Sociālekonomiskā analīze.** Katrā plānošanas līmenī ir jābūt izanalizētam pieejamajam sociālekonomisko datu apjomam, lai plānošanas dokumentu izstrādātāji varētu veikt kvalitatīvu pašreizējās situācijas analīzi, nodrošinot pārskatu par plānošanas

reģiona/pašvaldības esošo attīstības līmeni un pieejamajiem resursiem. Analīzei dati jāizvēlas tā, lai nodrošinātu pārlicinošu, loģiski pamatotu rādītāju kopumu, kuru analīzes rezultātā varētu objektīvi plānot ilgtermiņa un vidēja termiņa prioritātes un to sasniegšanas rādītājus.

25. **Kapacitāte.** Attīstības plānošanai ir nepieciešama atbilstoša administratīvā kapacitāte, t.i., plānošanas reģiona/pašvaldības speciālistiem ir jābūt vismaz izglītībai teritorijas plānošanā un/vai ekonomikā un/vai sabiedrības vadībā un/vai komunikācijās un/vai finansēs, vai arī iepriekšējai pieredzei attīstības plānošanas dokumentu izstrādes vai sabiedrības iesaistes jomā.
26. **Finanses.** Lai samazinātu izstrādes izmaksas, ieteicams attīstības programmas izstrādi uzsākt vienlaicīgi ar teritorijas attīstības plānojuma izstrādi vai pēc iespējas mazākā intervālā pēc teritorijas attīstības plānojuma izstrādes. Galvenās izmaksas plānošanas dokumentu izstrādē ir saistītas ar:
- ekspertu algošanu atsevišķu sadaļu izstrādei vai jomu pētniecībai,
 - sabiedrības iesaistes aktivitātēm,
 - datu iegūšanu.
27. Ieteikumi attīstības programmas tehniskajam noformējumam.
Attīstības programma ir jāizgatavo tā, lai visu tās glabāšanas laiku nodrošinātu dokumenta juridisko spēku un informatīvo funkciju, kā arī iespēju izgatavot tās kopiju.
Attīstības programmā, vislabāk titullapā, ir jābūt iekļautai šādai informācijai (rekvizītiem) par to:
- nosaukumam;
 - termiņam;
 - apstiprināšanas datumam;
 - izstrādāšanas, izdošanas, pieņemšanas vai parakstīšanas vietas nosaukumam;
 - dokumenta apstiprinājuma uzrakstam vai atzīmei par dokumenta apstiprinājumu.

Galvenās problēmas un sarežģījumi attīstības programmas izstrādē

28. Pastāv virkne iespējamo kļūdu un problēmu, izstrādājot attīstības programmu. Šeit minēti daži piemēri:
- attīstības programma ir veidota kā vēlmju saraksts nevis stratēģisks teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas atspoguļo teritorijas prioritātes un tām pakārtotu rīcību;
 - attīstības programma netiek uztverta kā instruments investīciju piesaistei, jo netiek plānota kontekstā ar pašvaldības budžetu;
 - attīstības programmas izstrāde bez skatījuma ārpus savas pašvaldības robežām, vāji attīstīta prakse kopīgu iniciatīvu īstenošanā;
 - attīstības programmas satura pieskaņošana pieejamajam publisko investīciju finansējumam;
 - nepietiekoši pievērsta uzmanība plānošanas procesiem no vadošo amatpersonu puses, kā rezultātā ieinteresēto pušu un īstenotāju vidū tā nav ieguvusi nozīmi;
 - nav ņemts vērā, ka plānošanas reģioniem/pašvaldībām ir ļoti atšķirīgas attīstības perspektīvas, tāpēc gan plānošanas reģioniem, gan pašvaldībām ir vajadzīgas izteiktākas prioritātes un skaidra specializācija, – „kāda ir plānošanas reģiona/pašvaldības konkurētspējīgā niša, kādas ir galvenās nozaru grupas un jomas, kur tai ir konkurences priekšrocības?”;
 - iztrūkst ļoti svarīgas sadaļas, piemēram, rīcības plāns, uzraudzības sistēma;
 - rīcības plāns, kurā nav daudz vairāk kā pašreizējo darbību uzskaitījums;

- attīstības programmu prioritātes, kas seko modes tendencēm, bet ir ar nepietiekamu pamatojumu un nav balstītas uz pastāvīgām vērtībām, piemēram, uz zināšanām balstīta ekonomika, biotehnoloģijas, radošās industrijas, tūrisma attīstība;
 - pašvaldību plānotie investīciju projekti vairāk saistīti ar dzīves vides kvalitātes uzlabošanu, nevis ar uzņēmējdarbībai labvēlīgās vides radīšanu;
 - attīstības programma, kuras pamatā ir vāja analīze, it īpaši dažādu salīdzinājumu trūkums attiecībā pret citu teritoriju rezultatīvajiem rādītājiem (attīstību, progresu) u.c.;
 - laika, spēju vai līdzekļu trūkums, lai pienācīgi izstrādātu un īstenotu attīstības programmu;
 - netiek veikta attīstības programmas ieviešanas uzraudzība un sekošana līdz noteikto rezultātu rādītāju izpildei, nodrošinot izvērtējumu kādā veidā izmaiņas sociālekonomiskos procesos ir ietekmējušas attīstību.
29. Bez augstākminētajām kļūdām un problēmām attīstības plānošanu apgrūtina tādi faktori kā nākotnes nenoteiktība, patiesas informācijas trūkums, plānotāju trūkums, plānotāju kompetences trūkums, u.c.
30. Lielāko daļu no galvenajām problēmām novērš skaidra vadība, laba ekonomiskā analīze, skaidri definētas prioritātes un īstenošanas virzieni, un izteikta izpratne par konkrētās teritorijas īpašajām vērtībām.

Attīstības programmas izstrādes process

31. Attīstības programmas izstrādes procesu ieteicams organizēt šādā veidā:

Process	Rīcība
Sagatavošanās izstrādei	Pašvaldības/plānošanas reģiona lēmums par AP izstrādes uzsākšanu (skat. 1.pielikumu), kurā ieteicams noteikt: 1) attīstības programmas izstrādes periodu, 2) atbildīgos par attīstības programmas izstrādes vadību un uzraudzību (vienu pārstāvi no politiķiem un vienu no administrācijas darbiniekiem), 3) atbildīgo par sabiedrības līdzdalību, 4) darba uzdevumu attīstības programmas izstrādei (norādot galvenos izstrādes posmus un termiņus), 5) attīstības programmas vadības grupas un/ vai darba grupas sastāvu
	Lēmuma par AP izstrādes uzsākšanu publicēšana mājas lapā, vietējā laikrakstā (tikai vietējām pašvaldībām), kā arī tā nosūtīšana par attīstības plānošanu atbildīgajām iestādēm: • vietējai pašvaldībai jāsūta plānošanas reģionam, • vietējai pašvaldībai, kas noteikta par finansējuma saņēmēju ES fondu 3.darbības programmas „Infrastrukturā un pakalpojumi” 3.6.2.1.aktivitātē „Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai attīstībai”, jāsūta plānošanas reģionam un RAPLM, • plānošanas reģionam jāsūta RAPLM
	Izstrādā detalizētu plānu, saskaņā ar kuru norit darbs pie attīstības programmas izstrādes, un sabiedrības līdzdalības plānu. Attīstības programmas izstrādes un sabiedrības līdzdalības plāna apspriešana vadības grupā/darba grupā
	Paziņojuma par sabiedrības līdzdalību (ar kritērijiem sabiedrības pārstāvju izvēlei) sagatavošana un publicēšana mājas lapā un vietējā laikrakstā (vietējām pašvaldībām)
	3-4 tematisko darba grupu izveidošana, piesaistot attiecīgo nozaru speciālistus un viedokļu līderus, kā arī reģionu un kaimiņu pašvaldību attīstības/ teritorijas plānošanas speciālistus (ieteicamais darba grupas lielums 5-15 cilvēki)
	Ar AP saistītu augstāka un līdzīga līmeņa dokumentu analīze: 1) plānošanas reģioniem ir jāanalizē spēkā esošais Nacionālais attīstības plāns, plānošanas reģiona spēkā esošais teritorijas plānojums, kā arī citu plānošanas reģionu attīstības programmas, 2) vietējām pašvaldībām ir jāanalizē tā plānošanas reģiona spēkā esošā attīstības programma, kurā ietilpst attiecīgā pašvaldība, attiecīgās pašvaldības spēkā esošais teritorijas attīstības plānojums, kā arī to vietējo pašvaldību spēkā esošās attīstības programmas, ar kurām robežojas attiecīgā pašvaldība
	Vietējai pašvaldībai – iedzīvotāju anketēšana un anketu rezultātu apkopošana par viņu redzējumu aktuālākajās realizējamajās problēmās pašvaldībā un turpmākās attīstības iespējām. Plānošanas reģionam – pašvaldību anketēšana un anketu rezultātu apkopošana par to redzējumu aktuālākajās realizējamajās problēmās plānošanas reģionā un tā turpmākās attīstības iespējām
	Izstrādes process

	Pašreizējās situācijas raksturojums un analīze tiek veidota kā sadaļa, kas parāda plānošanas reģiona/pašvaldības pašreizējo situāciju un raksturo teritorijas rīcībā esošos resursus. Šajā posmā tiek veikta arī ekonomikas profila (plānošanas reģioniem) vai specializācijas (pašvaldībām) izstrāde. 2.posms – stratēģiskās daļas izstrāde Šajā posmā, ņemot vērā pašreizējās situācijas analīzes rezultātus un plānošanas reģiona/pašvaldības definētās ilgtermiņa prioritātes, ir jāformulē plānošanas reģiona/pašvaldības vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi. 3.posms – rīcības plāna izstrāde Šis posms ir saistīts ar konkrētu rīcību noteikšanu, nosakot izpildītājus un finanšu resursus (kontekstā ar ikgadējo pašvaldības budžetu). 4.posms – īstenošanas uzraudzības kārtības izstrāde Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtība tiek izstrādāta ar mērķi radīt ietvaru, kas nodrošina iespēju izvērtēt plānošanas reģiona/pašvaldības attīstību, kā arī attīstības programmas īstenošanas gaitā sasniegto atbilstoši noteiktajiem uzraudzības rādītājiem AP projekta izstrādes gaitā jānodrošina regulāra projekta izskatīšana vadības grupā, to precizējot un novēršot potenciālās pretrunas
Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums	Kad ir izstrādāta AP 1.redakcija plānošanas reģionam/pašvaldībai ir jāveic konsultācijas ar attiecīgo Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvaldi, kā arī ar Dabas aizsardzības pārvaldi un Veselības inspekciju par attīstības programmas īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, kā arī par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību. Pēc konsultāciju veikšanas ir jā sagatavo un Vides pārraudzības valsts birojā jā iesniedz iesniegums ar aicinājumu izvērtēt stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību Vides pārraudzības valsts birojs pieņem un rakstiski paziņo izstrādātājam lēmumu par to, vai attīstības programmai ir vai nav nepieciešams stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Ja Vides pārraudzības valsts birojs pieņem lēmumu, ka plānošanas reģionam/pašvaldībai ir jāizstrādā vides pārskats, tad izstrādātājs konsultējas ar Vides pārraudzības valsts biroju un Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvaldi, kā arī, ja nepieciešams, ar Dabas aizsardzības pārvaldi par vides pārskatā iekļaujamo informāciju un tās detalizācijas pakāpi Vides pārskata 1.redakcijas izstrāde
Publiskā apspriešana	Pašvaldības/plānošanas reģiona lēmums par AP un vides pārskata projekta nodošanu publiskajai apspriešanai Paziņojuma par AP un vides pārskata projekta publisko apspriešanu publicēšana mājas lapā un vietējā laikrakstā (vietējām pašvaldībām) AP un vides pārskata projekta publiskā apspriešana (vismaz 30 dienas), tai skaitā organizējot sabiedrisko apspriedi/-es. Vides pārskata 1.redakcijas saskaņošana ar institūcijām, atbilstoši Vides pārraudzības valsts dienesta norādījumiem AP un vides pārskata projekta publiskās apspriešanas rezultātu apkopošana AP un vides pārskata projekta publiskās apspriešanas rezultātu izvērtēšana vadības grupā, vienojoties par nepieciešamajiem papildinājumiem Publiskās apspriešanas kopsavilkuma izstrāde, kurā norāda dalībnieku sarakstu, iesniegto iebildumu un priekšlikumu būtību, informāciju, vai tas ir ņemts vērā, un pamatojumu, ja iebildums/priekšlikums nav ņemts vērā Publiskās apspriešanas kopsavilkuma publicēšana mājas lapā

Izstrādes process	Ņemot vērā publiskās apspriešanas rezultātus tiek izstrādāta AP un vides pārskata galīgā redakcija
Saskaņošana	Vietējās pašvaldības lēmums par AP projekta galīgās redakcijas nodošanu plānošanas reģionam, un vides pārskata projekta nodošanu Vides pārraudzības valsts birojam atzinuma saņemšanai. Vietējās pašvaldības, kas noteiktas par finansējuma saņēmējām ES fondu 3.darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” 3.6.2.1.aktivitātē „Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai attīstībai”, lēmums par AP projekta galīgās redakcijas nodošanu plānošanas reģiona un RAPLM atzinuma saņemšanai un vides pārskata projekta nodošanu Vides pārraudzības valsts birojam atzinuma saņemšanai. Plānošanas reģiona lēmums par AP projekta galīgās redakcijas nodošanu RAPLM un vides pārskata projekta nodošanu Vides pārraudzības valsts birojam atzinuma saņemšanai
	Lēmuma par AP galīgās redakcijas nodošanu plānošanas reģionam un/vai RAPLM un vides pārskata projekta nodošanu Vides pārraudzības valsts birojam atzinuma saņemšanai publicēšana mājas lapā un vietējā laikrakstā (vietējām pašvaldībām)
	AP projekta galīgās redakcijas iesniegšana: • vietējā pašvaldība iesniedz plānošanas reģionam, • vietējā pašvaldība, kas noteikta par finansējuma saņēmēju ES fondu 3.darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” 3.6.2.1.aktivitātē „Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai attīstībai” vienlaicīgi iesniedz plānošanas reģionam un RAPLM, • plānošanas reģions iesniedz RAPLM. Vides pārskata iesniegšana Vides pārraudzības valsts birojā
	PR attīstības programmu izskata 15 darba dienu laikā, savukārt AP, kas tiek iesniegtas RAPLM, tiek izskatītas 30 darba dienu laikā. Vides pārraudzības valsts birojs vides pārskatu izskata 30 dienu laikā
	Pozitīvu atzinumu gadījumā AP un vides pārskata projekta galīgās redakcijas apstiprināšana. Negatīva atzinuma gadījumā AP un vides pārskats tiek precizēti un atkārtoti saskaņoti (tie atgriežas izstrādes procesā)
Apstiprināšana un publiskošana	Lēmuma par AP un vides pārskata apstiprināšanu publicēšana mājas lapā un vietējā laikrakstā
	Apstiprinātās AP un vides pārskata publiskošana, kā arī tās iesniegšana: • vietējā pašvaldība iesniedz plānošanas reģionam, • vietējā pašvaldība, kas noteikta par finansējuma saņēmēju ES fondu 3.darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” 3.6.2.1.aktivitātē „Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai attīstībai” iesniedz plānošanas reģionam un RAPLM, • plānošanas reģions iesniedz RAPLM

1.ieteikums

Attīstības programmas izstrādes vadītājs un vadības grupas izveide

Attīstības programmas izstrādes procesa vadību nodrošina vadības grupas un attīstības programmas izstrādes vadītājs. Vadības grupas un attīstības programmas izstrādes vadītājs tiek izvēlēts un apstiprināts ar plānošanas reģiona attīstības padomes/pašvaldības domes lēmumu.

Uzsākot darbu pie attīstības programmas izstrādes, svarīgi:

1. pirms darba uzsākšanas skaidri definēt veicamo darbu ietvaru, laika periodu, kādā tas veicams, un atbildīgos konkrētā darba izpildē (rūpīgi izstrādāts darba plāns var dot pozitīvu rezultātu, t.i., ja process tiek pārdomāti vadīts, tad ļauj veidot ciešākas attiecības vadības grupā, vairo iesaistīto pušu sapratni par partnera lomu, nepieciešamajiem resursiem, noteiktajiem termiņiem utt.);
2. noteikt attīstības programmas izstrādes gaitā iespējamos riskus un problēmas;
3. pastāvīgi sekot vadības grupas darbam, nepieciešamības gadījumā pieaicināt vajadzīgos speciālistus, savlaicīgi kontrolēt paveikto.

Vadības grupas sastāvā ieteicams iekļaut ne vairāk kā 10 cilvēkus:

1. plānošanas reģiona attīstības padomes pārstāvi/pašvaldības domes deputātu (atbildīgo par procesa uzraudzību);
2. administrācijas darbinieku (atbildīgo par procesa vadību);
3. kaimiņu plānošanas reģiona/pašvaldības plānošanas speciālistu;
4. RAPLM pārstāvi (plānošanas reģioniem)/plānošanas reģiona administrācijas pārstāvi (pašvaldībām);
5. pašvaldības struktūrvienību un iestāšu pārstāvjus (attiecas tikai uz pašvaldībām).

Vadības grupas risināmie uzdevumi var būt:

1. vienošanās par detalizētu attīstības programmas izstrādes plānu (ar termiņiem un atbildīgajiem);
2. vienošanās par sabiedrības līdzdalības plānu attīstības programmas izstrādes procesā;
3. vienošanās par tematisko grupu izveidošanu un sastāvu (ņemot vērā saņemtos sabiedrības pārstāvju pieteikumus);
4. tematisko grupu darba rezultātu izskatīšana un vērtējuma sniegšana par attīstības programmas redakcijām;
5. vienošanās par attīstības programmas projekta tālāko virzību (1.redakcijas nodošanu publiskajai apspriešanai, galīgās redakcijas nodošanu RAPLM/plānošanas reģiona atzinuma sniegšanai un tml.);
6. sabiedriskās apspriešanas rezultātu izskatīšana, vienošanās par sabiedrības viedokļa iekļaušanu attīstības programmā.

IV PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN ANALĪZE

(AP izstrādes 1.posms)

32. Attīstības programmas izstrādes pirmais posms ir ļoti darbietilpīgs un nozīmīgs, tā vērtība ir kvalitatīva plānošanas reģiona/pašvaldības pašreizējās attīstības analīze. Pašreizējās situācijas raksturojums un analīze tiek veidota kā sadaļa, kas parāda plānošanas reģiona/pašvaldības pašreizējo situāciju un pašreizējās politikas īstenošanas radīto rezultātu analīzi konkrētā atskaites punktā. Ja attīstības programma tiek izstrādāta reizē vai ne ilgāk kā gadu pēc teritorijas attīstības plānojuma izstrādes, tad jauna datu vākšana un analizēšana nav nepieciešama, jo tās izstrādē var izmantot jau iepriekš analizētos datus.

- pašreizējās situācijas analīzes veikšanas pieejas
- pieejamie rādītāji attīstības programmu izstrādei
- SVID analīzes veikšana
- kopsavilkums

2.ieteikums

Darbs ar informāciju!

Vācot un apkopojot informāciju, ir svarīgi noskaidrot šādus jautājumus:

- a) par ko ir vajadzīga informācija?
- b) kāda rakstura informācija (objektīva vai subjektīva) ir nepieciešama?
- c) kādā apjomā ir vajadzīga informācija?
- d) kādu informācijas atskaites sistēmu vajadzētu izvēlēties?
- e) cik regulāri informācija iegūstama?
- f) kādas ir informācijas formas?
- g) kas vāks un apkopos informāciju?
- h) kā tiks glabāta informācija?

Objektīvā un subjektīvā informācija

Lai izvērtētu plānošanas reģiona/pašvaldības attīstību, ir svarīgi zināt gan objektīvā, gan arī subjektīvā rakstura informāciju. Objektīva rakstura informāciju dod dati no institūcijām, kas to apkopo (bezdarbnieku skaits, skolēnu un skolotāju skaits skolā), bet subjektīva – no iedzīvotāju aptaujām (skolēnu un bērnu vecāku attieksme pret skolas darbu). Jāņem vērā, ka pašvaldības iedzīvotāju attieksmi pret dzīvi pašvaldībā, vēlmi dzīvot šai vietā nosaka ne tik daudz faktiskais stāvoklis, cik iedzīvotāju apmierinātība ar šo stāvokli. Šādu informāciju var gūt tikai aptaujājot iedzīvotājus.

Informācijas iegūšanas periodiskums

Informācijas iegūšana ir saistīta ar laika patēriņu. Tādēļ ir svarīgi izprast, par kādām parādībām un procesiem ir nepieciešama ikgadējā informācijas apkopošana, par kādām tā varētu būt ar citu laika intervālu. Tā kā katru gadu pašvaldībai ir jāsniedz ziņas Centrālajai statistikas pārvaldei par iedzīvotāju skaitu, vecuma struktūru, tad šos datus var apkopot regulāri. Savukārt iedzīvotāju aptaujas, kas ir darbietilpīgs un sarežģīts process, var organizēt ar 3-5 gadu intervālu, kura laikā var cerēt, ka notikušas objektīvā stāvokļa izmaiņas, kas būs ietekmējušas arī iedzīvotāju subjektīvo viedokli.

Informācijas apstrādes un sakārtošanas veidi

Informāciju var atspoguļot piecās formās: apraksta, tabulas, attēla, grafika un kartes veidā. Tā kā informācijai ir jābūt pārskatāmāi un uztveramai kopumā, tad pēc iespējas mazāk tā jāveido kā apraksti, un jāizmanto galvenokārt tādas formas kā tabulas, grafiki, attēli un kartes.

Informācijas vākšana un apstrāde

Tā kā parasti plānošanas reģiona/pašvaldības darbinieku skaits ir neliels, rodas jautājums – kas vāks un apkopos plānošanas reģiona/pašvaldības raksturojumam un analīzei nepieciešamo informāciju. Pieredze liecina, ka informatīvās bāzes veidošanā ir jāiesaista pēc iespējas plašāks vietējo institūciju un indivīdu loks. Vietējā līmenī bez pašvaldības administrācijas jāiesaista izglītības iestāžu, informācijas centru, bibliotēku, kultūras namu, ambulanču, biedrību, un nevalstisko organizāciju pārstāvji. No indivīdiem ieteicams piesaistīt atsevišķas personas, kam ir interese par pašvaldības dzīvi un tās perspektīvām.

Šī darba vadīšanai jānosaka/jāveido atbildīgā struktūrvienība, kuras uzdevums būtu pārzināt informācijas savākšanu, atsevišķu institūciju darba koordinēšana, situācijas primāra analīze un novērtēšana.

Pašreizējās situācijas analīze

33. Pašreizējās situācijas analīzes mērķis ir pēc iespējas precīzāk noskaidrot plānošanas reģiona/pašvaldības un tās apkārtējās teritorijas attīstības tendences, problēmas un izaugsmes resursus, lai noskaidrotu savu attīstības potenciālu.
34. Veicot pašreizējās situācijas analīzi, ir nepieciešams ņemt vērā Latvijā apkopojamo datu pieejamību reģionālā un vietējā līmenī (skat. 4.pielikumu), no kuriem plānošanas reģions/pašvaldība var izvēlēties sev nepieciešamākos pašreizējās situācijas raksturošanai konkrētā jomā.
35. Lai attīstības programma nebūtu pārlietu apjomīgs plānošanas dokuments, attīstības programmas pašreizējās situācijas analīzē atspoguļo tikai nozīmīgāko analizējamo informāciju.
36. Pašreizējās situācijas analīzi var veikt, izmantojot vienu no divām pieejām:
 - tematisko pieeju;
 - resursu un uzņēmējdarbības vides pieeju.
37. Neatkarīgi no pašreizējās situācijas analīzē izmantotās pieejas, izmantojamos datus ieteicams analizēt vismaz pēdējo piecu gadu dinamikā (pieejamo datu ietvaros), lai varētu noteikt pēc iespējas precīzākas attīstības tendences, piemēram, 2011.-2017.gada attīstības programmas izstrādei datu analīze būtu jāveic par 2005.-2009.g. vai 2006.-2010.g.

Pašreizējās situācijas analīze, izmantojot tematisko pieeju

38. Tematiskā pieeja pašreizējās situācijas analīzē paredz, ka plānošanas reģions/pašvaldība analizē līdzšinējo attīstību jomās, kas tai ir nozīmīgas, kā arī tās, kas ir saistītas ar tās funkcijām.
39. Veicot pašreizējās situācijas analīzi, izmantojot tematisko pieeju, kā minimums tiek analizēti dati par cilvēkresursu un ekonomisko attīstību, izglītību, transporta infrastruktūru, dabas resursiem un vides aizsardzību, uzņēmējdarbību, veselības aprūpi, kultūrvidi un tūrismu.
40. Pašreizējās situācijas analīzē nevajadzētu koncentrēties tikai uz katras jomas aktuālo problēmu apzināšanu, bet arī izvērtēt un identificēt analizējamo jomu attīstības iespējas/perspektīvas.
41. Ja plānošanas reģionam/pašvaldībai iepriekš ir izstrādāti plānošanas dokumenti un tajos ir noteikti uzraudzības rādītāji, tad vispirms tiek analizēts iepriekš noteikto uzraudzības rādītāju progress un tikai pēc tam tiek veikta sociālekonomisko tendenču rādītāju atlase un analīze par citām jomām.
42. Iepriekš izstrādātajos plānošanas dokumentos noteiktos uzraudzības rādītājus, kas laika gaitā ir kļuvuši neaktuāli, vai mazsvarīgi, var neizmantot pašreizējās situācijas analīzē.

Pašreizējās situācijas analīze, izmantojot pieejamo resursu un uzņēmējdarbības vides pieeju

43. Pieejamo resursu un uzņēmējdarbības vides pieeja pašreizējās situācijas analīzē paredz, ka plānošanas reģions/pašvaldība līdzšinējo attīstību analizē priekšplānā izvirzot uzņēmējdarbības attīstību. Kā minimums tiek analizēti dati par cilvēkresursu, dabas resursu, infrastruktūras, finanšu resursu un investīciju pieejamību, esošo uzņēmējdarbības vidi un dzīves vidi.
44. Ja plānošanas reģionam/pašvaldībai iepriekš ir izstrādāti plānošanas dokumenti un tajos ir noteikti uzraudzības rādītāji, tad vispirms tiek analizēts iepriekš noteikto uzraudzības rādītāju progress un tikai pēc tam tiek veikta sociālekonomisko tendenču rādītāju atlase un analīze par citām jomām.
45. Iepriekš izstrādātajos plānošanas dokumentos noteiktos uzraudzības rādītājus, kas laika gaitā ir kļuvuši neaktuāli, vai mazsvarīgi, var neizmantot pašreizējās situācijas analīzē.
46. Izmantojot pieejamo resursu un uzņēmējdarbības vides pieeju, plānošanas reģions/pašvaldība izanalizē sociālekonomisko tendenču rādītājus, galveno uzsvāru liekot uz tās teritorijā pieejamajiem resursiem, kas ir nozīmīgi tās attīstībā.
47. Raksturojot cilvēkresursus, dabas resursus, finanšu resursus un investīcijas, kā arī pieejamo infrastruktūru, ir nepieciešams sniegt atbildes uz šādiem jautājumiem:
 - cik pieejams ir šis resurss?
 - kā vērtējams pieejamais resursa apjoms / daudzums?
 - kāds ir resursa kvalitatīvais raksturojums?
 - kā resurss ir telpiski izvietots?
 - kā un kādā apjomā resurss pašlaik tiek izmantots?
 - kas paaugstina vai pazemina resursa vērtību?
 - kādi ir resursa izmantošanas ierobežojumi / iespējas?

48. Raksturojot uzņēmējdarbības vidi, ir nepieciešams sniegt atbildes uz šādiem jautājumiem:
- kāda ir uzņēmējdarbības aktivitāte (uzņēmumu skaits, apgrozījums)?
 - kāda ir uzņēmējdarbības nozaru struktūra un raksturojums:
 - pēc nodarbināto skaita?
 - produkcijas pievienotās vērtības?
 - eksportspējas potenciāla?
 - kādi ir nozīmīgākie faktori, kas nosaka uzņēmēju atrašanās vietas izvēli?
 - kādi ir galvenie šķēršļi uzņēmējdarbības attīstībā?
 - kāda ir pašvaldības pieredze uzņēmējdarbības veicināšanā?
49. Raksturojot iedzīvotāju dzīves vidi, ir nepieciešams sniegt atbildes uz šādiem jautājumiem:
- kāda ir izglītības iestāžu pieejamība (arī pirmskolas izglītība un kursi)?
 - kāda ir kultūras iestāžu un pasākumu pieejamība?
 - kāda ir veselības aprūpe?
 - kāda ir vides kvalitāte?

SVID analīze

50. SVID analīze (stipro pušu, vājo pušu, iespēju un draudu izvērtējums) ir teritorijas attīstības perspektīvu izvērtējums, ņemot vērā pašreizējo situāciju. Iegūtie rezultāti ir būtiski, lai formulētu pašvaldības attīstības stratēģiskos uzstādījumus.
51. SVID analīzi ieteicams atspoguļot tabulā, lai pārskatāmi aprakstītu visu jomu stiprās, vājās puses, iespējas un draudus atbilstoši pašreizējās situācijas aprakstā minētajam. Izstrādājot SVID analīzi, jāņem vērā, ka tā nav detalizēts jomu pārskats, bet gan svarīgāko faktoru, iespēju un draudu atspoguļojums, kas dod vispārēju priekšstatu par situāciju plānošanas reģionā/pašvaldībā.
52. Atkarībā no apstākļiem SVID analīzi var dažādi strukturēt. Ja plānošanas reģions/pašvaldība pašreizējās situācijas analīzi veic izmantojot tematisko pieeju, tad SVID analīzi ieteicams veikt pa jomām (skat. 1.tabulu). Ja pašreizējās situācijas analīzi veic, izmantojot pieejamo resursu un uzņēmējdarbības vides pieeju, tad SVID analīzi ieteicams veikt izvērtējot pieejamos resursus, uzņēmējdarbības vidi, un dzīves vidi (skat. 2.tabulu).
53. SVID analīzes rezultāti ir būtiski rīcības virzienu un uzdevumu formulēšanā, tāpēc SVID analīzē katram ierakstam ir jāpievieno novērtējums. Novērtējums var būt izteikts absolūtā izteiksmē (rādītājs, ko izsaka vai aprēķina tieši), vai relatīvā izteiksmē (rādītājs, kas izteikts salīdzinājumā ar kaut ko, vai attiecībā pret kaut ko citu). Piemēram, ja no analīzes ir secināts, ka Latvijas Universitātes zinātniskai potenciāls ir Rīgas reģiona attīstības stiprā puse, tad izsakot to relatīvā izteiksmē, attiecīgi ir jānorāda, kādā līmenī tā ir stiprā pusē – Rīgas plānošanas reģionā, Latvijā, Baltijas valstīs, Eiropas Savienībā vai globālā mērogā.

SVID analīze pa jomām

IEDZĪVOTĀJI

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs	
S	Sabiedrība ar bagātīgu kultūru un tradīcijām	x				
	Augsti kvalificēts darbaspēks	x				
	Augsts nodarbinātības līmenis	x				
V	Darbaspēka aizplūšana	x				
	Darbaspēka piedāvājuma kvalitatīvā un kvantitatīvā neatbilstība darba tirgus pieprasījumam	x				
	Demogrāfiskās slodzes pieaugums	x				
	Darba vietu trūkums	x				
	Zema dzimstība un augsta mirstība	x				
	Neliels vidusslānis	x				
	Iedzīvotāja skaita samazināšanās	x				
	Zems atalgojuma līmenis salīdzinājumā ar ES					x
	Neoficiālā nodarbinātība			x		
I	Palielināt iedzīvotāju skaitu, attīstot mājokļu politiku un veicinot dzimstību	x				
	Kvalificēta darbaspēka sagatavošana atbilstoši darba tirgus prasībām	x				
	Jaunu darba vietu radīšana	x				
	Darbaspēka piesaiste no citiem reģioniem		x			
	Algu pieaugums (atbilstoši konkurētspējai ES)					x
	Valsts un ES fondu piedāvājums cilvēkresursu attīstībai			x		
D	Negatīvs dabīgais pieaugums	x				
	Gados jauna darbaspēka „aizplūšana” uz ārvalstīm		x			
	Sabiedrības sociālā noslāņošanās un sociālās spriedzes pieaugums	x				
	Aktīvo iedzīvotāju skaita samazinājums, darbaspēka trūkuma pieaugums		x			
	Sociāli nelabvēlīgo faktoru ietekmes pieaugums		x			
	Starptautisko ekonomisko un politisko tendenču negatīva ietekme					x
	Darbaspēka resursu trūkums	x				

SVID analīze izvērtējot pieejamos resursus, uzņēmējdarbības vidi, un dzīves vidi

UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
S	Izdevīgs ģeogrāfiskais novietojums			x	
	Brīvā ekonomiskā zona ar attīstībai pieejamām teritorijām un komercdarbībai labvēlīgu ekonomisko režīmu				x
	Atbalsts jaunām tehnoloģijām, pētniecībai, komercdarbībai	x			
	Pieejamas teritorijas jaunu ražotņu izveidošanai	x			
	Augstskola kā ekonomikas, vadības, IT un tulkošanas speciālistu sagatavošanas bāze	x			
	Pieaugošs pilsētu apmeklējošo viesu skaits	x			
	Pašvaldības atbalsts nekustamā īpašuma sakārtošanā	x			
V	Nepietiekoši attīstīta mazā un vidējā komercdarbība	x			
	Preču ražošana ar zemu pievienoto vērtību	x			
	Vietējo ražotāju konkurētspējas trūkums starptautiskajā tirgū				x
	Maz uzņēmumu ar nodarbināto skaitu vairāk par 50 strādājošiem	x			
	Nepietiekoši transporta savienojumi (gaisa satiksme, pasažieru dzelzceļš)		x		
I	Esošo un jaunu tautsaimniecības nozaru attīstība	x			
	Rūpnieciskās ražošanas ar augstu pievienoto vērtību attīstība	x			
	Komercdarbības diversifikācija	x			
	Publiskā un privātā sektora partnerība	x			
	ES fondu un Valsts finansējuma piedāvājums			x	
	Kļūt par plašāk pazīstamu tūrisma galamērķi		x	x	
D	Komersabiedrību zemā konkurētspēja valsts un starptautiskā mērogā			x	x
	Investīciju samazinājums kapitālietilpīgās nozarēs			x	
	Valdības lēmumi (atbalsta samazinājums attīstības projektiem)			x	
	Inflācija			x	

Pašreizējās situācijas analīzes kopsavilkums

54. Attīstības programmā neatkarīgi no izvēlētās pieejas pašreizējās situācijas un SVID analīzes veidošanā, ir nepieciešams iekļaut pašreizējās situācijas analīzes kopsavilkumu, kurā atbilstoši integrētas pieejas principiem atspoguļo būtiskākos faktus un attīstības tendences analizējamo jomu griezumā, īsi raksturojot:

- plānošanas reģiona/pašvaldības attīstības resursus,
- nozaru/jomu mijiedarbību – vienas jomas attīstības pozitīvā un negatīvā ietekme uz citām jomām (piem., rūpnīcas celšana uzlabo pašvaldības ekonomisko attīstību, risina nodarbinātības problēmas, bet pasliktina vides kvalitāti),
- funkcionālās saites ar apkārtējām teritorijām – līdzšinējā mijiedarbība (piem., pašvaldībā strādā ne tikai šīs pašvaldības, bet arī apkārtējo pašvaldību iedzīvotāji, pašvaldības pakalpojumi pieejami šīs pašas vai arī plašākas teritorijas iedzīvotājiem un tml.) un sadarbība (regulāri notiekošās sadarbības aktivitātes, kopīgie projekti un tml.),
- nozīmīgākos iepriekš īstenotos projektus.

V STRATĒGISKĀ DAĻA

(Attīstības programmas izstrādes 2.posms)

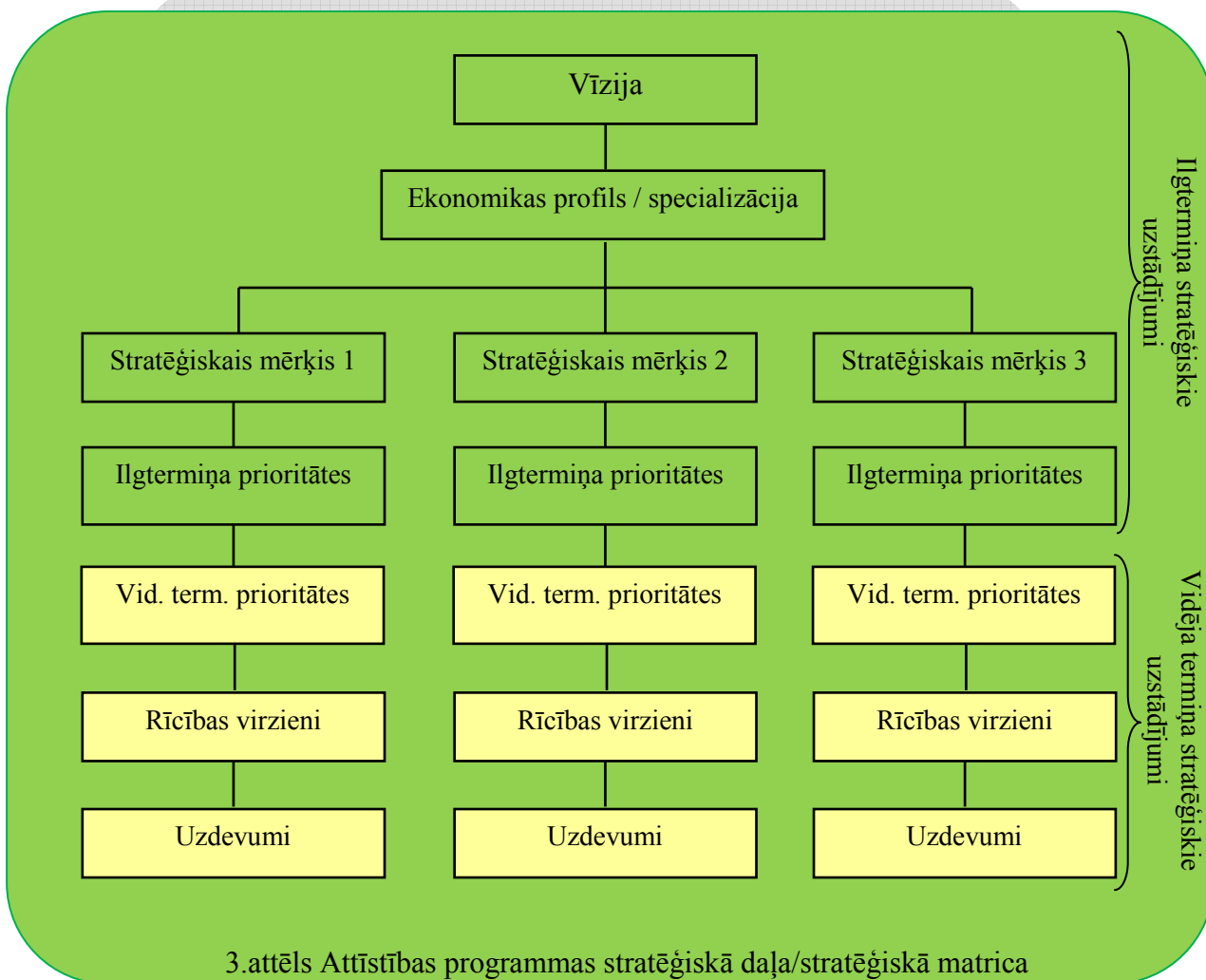
55. Šajā attīstības programmas izstrādes posmā parāda plānošanas reģiona/pašvaldības iespējamo/vēlamo turpmāko izaugsmi, kā pamatā ir savstarpēji saistītu nozaru attīstība, kā arī tās ietekmi uz apkārtējo teritoriju attīstību.

56. Stratēģiskajā daļā, ņemot vērā pašreizējās situācijas analīzes rezultātus un ilgtermiņa uzstādījumus teritorijas attīstībai (vīzija, ekonomikas profils/specializācija, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes), ir jāformulē plānošanas reģiona/pašvaldības vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi.

57. Ja plānošanas reģionam/pašvaldībai nevienā citā teritorijas attīstības plānošanas dokumentā nav noteikti ilgtermiņa uzstādījumi teritorijas attīstībai, tie ir jānosaka attīstības programmā.

58. Stratēģiskās daļas struktūru ieteicams veidot šādi:

- stratēģiskā matrica
- ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi
- vidēja termiņa stratēģiskie uzstādījumi
- attīstības programmas saskaņotība un pēctecība

3.attēls Attīstības programmas stratēģiskā daļa/stratēģiskā matrica

59. Nelieliem novadiem attīstības programmas stratēģiskā daļa var būt ar mazāku detalizācijas pakāpi, bet republikas pilsētām un lielākiem novadiem var būt arī lielāka detalizācijas pakāpe.
60. Attīstības programmā visas prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi ir hierarhiski jāsaprupē un atbilstoši jāsanumurē. Šāda pieeja nodrošina ērtu pārskatāmību un uzraudzību.

Ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi

61. Ja plānošanas reģionam/pašvaldībai nav definēti ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi, tad tie jādefinē attīstības programmā, pirms tam veicot pašreizējās situācijas analīzi.

Vīzija

62. Attīstības vīzija ir lakonisks ilgtermiņa nākotnes redzējums, kas vienlaikus parāda teritorijas unikālās vērtības.

3.piemērs

Republikas pilsētas vīzija

Republikas pilsēta ir aktīvs ekonomikas centrs Latvijā, loģistikas, tūrisma un rekreācijas centrs Baltijas jūras reģiona un Eiropas mērogā. Daudzveidīgs pakalpojumu centrs. Republikas pilsētas iedzīvotāji ir izglītoti, veselīgi, sociāli vienoti un materiāli nodrošināti.

63. Lai attīstības programma būtu balstīta uz pilnīgu izpratni par vietējiem apstākļiem, izaugsmes resursiem un uzņēmējdarbības potenciālu, stratēģiskajā daļā ieteicams iekļaut:
- plānošanas reģionam – plānošanas reģiona ekonomikas profilu, kas atspoguļo attīstībai (infrastruktūras, pakalpojumu, cilvēkresursu u.c.) perspektīvos uzņēmējdarbības virzienus, un priekšnoteikumus to īstenošanai,
 - vietējai pašvaldībai – par pašvaldības specializāciju, kas atspoguļo pašvaldības ekonomiskās attīstības pamatu un lomu plānošanas reģiona ekonomikas profila īstenošanā.

Reģiona ekonomikas profils

64. Reģiona ekonomikas profils tiek izstrādāts kā teritorijas ilgtermiņa ekonomiskās attīstības raksturojums, kas atspoguļo perspektīvos uzņēmējdarbības virzienus un priekšnoteikumus to attīstībai infrastruktūras, pakalpojumu, cilvēkresursu u.c. jomās.
65. Reģiona ekonomikas profilu nosaka, balstoties uz pašreizējās situācijas un SVID analīzi.
66. Reģiona ekonomikas profilu ieteicams izstrādāt šādi:
- nozarēs, kas dod lielāko pievienoto vērtību reģionā, identificēt un novērtēt plānošanas reģionā esošos un/vai perspektīvos vadošos uzņēmumus pēc kritērijiem, kas raksturo to:
 - 1) konkurētspēju (eksporta paplašināšanas un importa aizstāšanas iespējas);
 - 2) iespējas palielināt produktivitāti – augstas pievienotās vērtības produkcijas ražošana (pamatlīdzekļu modernizācija, jaunu tehnoloģiju un produktu ieviešana);
 - 3) pakārtoto ietekmi uz citu nozaru attīstību (pasūtījumi citām apstrādes rūpniecības nozarēm, kā arī pakalpojumu izmantošana).

- identificēt tās pašas un/vai citas nozares uzņēmumus, kuru darbība ir pakārtota un/vai papildinoša vadošo uzņēmumu darbībai, izvērtējot klasteru veidošanās iespējas reģionā;
- identificēt un novērtēt uzņēmējdarbības attīstības priekšnosacījumus, īpašu uzmanību pievēršot šādām jomām:
 - 1) izglītības piedāvājums;
 - 2) zinātnes un pētniecības potenciāls;
 - 3) darbaspēks (pieejamība un kvalitāte);
 - 4) finanšu un citu nepieciešamo pakalpojumu pieejamība;
 - 5) infrastruktūras kvalitāte un pieejamība.

67. Ekonomikas profilā plānošanas reģions atspoguļo informāciju par to, kādi ir reģiona perspektīvie ekonomiskās attīstības virzieni - kāds ir to raksturojums un izvietojums reģiona teritorijā (piem., pilsētās, laukos, pierobežā, piekrastē utt.):

- Kādas ir perspektīvās vadošās uzņēmējdarbības jomas - dzinējspēks (diferencējot pēc preču un pakalpojumu grupām):
 - 1) kādas ir šo jomu tradīcijas reģionā un kā vērtējama to turpmākā attīstība (attīstības tendences pēdējos gados, izvērtējot ietekmējošos faktorus);
 - 2) kāda ir resursu pieejamība šo jomu attīstībai;
 - 3) kāda ir konkurētspēja iekšējā un ārējā tirgū (tirgus dalībnieki, patēriņa prognozes, konkurenti, konkurētspējas priekšrocības (piem., cena, kvalitāte, unikalitāte), tirgus lielums / ietilpība);
 - 4) kāda ir šo jomu cilvēkresursu un tehnoloģiju ietilpība (nozarē nodarbināto skaita izmaiņas);
 - 5) kāda ir šo uzņēmējdarbības jomu specifika salīdzinājumā ar citiem reģioniem (priekšrocības un attīstības priekšnosacījumi, attīstību veicinošie un kavējošie faktori);
 - 6) kāds ir pašreizējais un perspektīvais nozares devums reģiona ekonomikā – pievienotā vērtība reģiona / valsts IKP, produktivitātes pieaugums, ietekme uz nodarbinātību, resursu izmantošanas efektivitāte, eksporta apjomi?
- Kādas ir reģiona mazo un vidējo uzņēmumu perspektīvas:
 - 1) kādās jomās varētu attīstīties mazie un vidējie uzņēmumi, kas varētu darboties kā vadošo uzņēmējdarbības jomu atbalsta uzņēmumi – pakārtotās nozares;
 - 2) kādās jomās varētu attīstīties mazie un vidējie uzņēmumi, kas nav saistīti ar vadošajām uzņēmējdarbības jomām – autonomas nozares, izejot no pieejamiem resursiem;
 - 3) kāds būs to devums reģiona ekonomikā – IKP, nodarbinātība, eksporta apjomi, uzņēmējdarbības aktivitāte, piesaistītās investīcijas utt.
- Kādas ir klasteru izveidošanas / attīstīšanas iespējas reģionā (t.sk. ārpus reģiona un ārpus Latvijas):
 - 1) kādi klasteri šobrīd darbojas reģionā un kādā attīstības stadijā tie atrodas (veidošanās posmā, attīstības posmā vai arī tie jau darbojas);
 - 2) identificēt klasteru attīstības iniciatīvas (klasteru veidošanās process ir veids kā reģions sadarbojoties ar uzņēmējiem kopīgi var veiksmīgi reaģēt uz jauniem izaicinājumiem attīstības procesos), kurās var iesaistīties, veidojot sadarbības projektus (t.sk. starptautiskus);
 - 3) kādas ir aktivitātes, kuras reģions plāno veikt, lai iniciētu klasteru veidošanos esošo industriju ietvaros (kā reģions redz savu lomu „Kritiskā punkta” pārvarēšanai klastera izveides sākumposmā – kopējas stratēģijas definēšanā un tās īstenošanā. Reģiona loma ir kā mediatoram starp industriju, zinātni un pārējām iesaistītajām institūcijām);

- 4) kā reģions plāno aktivizēt klasteru iniciatīvas un atbalstu klasteru veidošanai caur „šauru” vietu novēršanu biznesa vidē;
 - 5) kādas aktivitātes reģions plāno veikt, lai radītu kritisko masu klastera izveidei (uzņēmēju mobilizācija zem vienota „jumta”, kas darbojās uzņēmēju interesēs – katra konkrētā uzņēmēja konkurētspējas paaugstināšanai, izveides stadijā iesaistot arī austākās izglītības institūcijas/zinātniskos centrus.);
 - 6) kādas darbības reģions plāno īstenot, lai veidotu augstākās izglītības institūciju/zinātnes institūciju sadarbības mehānismu ar reģionu uzņēmējiem;
 - 7) kādi pasākumi tiek plānoti izpratnes par klasteru izveides nepieciešamību, t.sk. ieguvumiem no to izveides, un klasteru pieredzes (know-how) apmaiņai.
- Kādas ir reģiona priekšrocības investoru piesaistē – vietas perspektīva (t.sk. starptautiskajos salīdzinājumos):
 - 1) kuri resursi (cilvēkresursi, dabas resursi, infrastruktūra) izmaksu ziņā varētu būt saistoši investoru piesaistei, salīdzinājumā ar citiem reģioniem un kaimiņvalstīm;
 - 2) kas būtu tuvākie saražotās produkcijas noieta tirgi, reģiona tirgus lielums;
 - 3) kādas ir vietas pievilcību investoram noteicošie faktori (loģistikas iespējas, zeme – ar infrastruktūru / bez infrastruktūras, pašvaldības atbalsts, SEZ statuss utt.);
 - 4) pašvaldības specializācija.
 - Kas ir priekšnosacījumi nacionālā / pašvaldību līmenī tam, lai perspektīvās (vadošās un ar tām saistītās / nesaistītās) uzņēmējdarbības jomas varētu attīstīties?
 - 1) nepieciešamās un plānotas rīcības / investīcijas fiziskās infrastruktūras sakārtošanā;
 - 2) nepieciešamās un plānotas rīcības / investīcijas izglītībā un pētniecībā;
 - 3) nepieciešamās un plānotas rīcības / investīcijas pakalpojumu sniegšanā;
 - 4) nepieciešamās un plānotas rīcības / investīcijas darbaspēka pieejamībā un sagatavošanā.

Pašvaldības specializācija

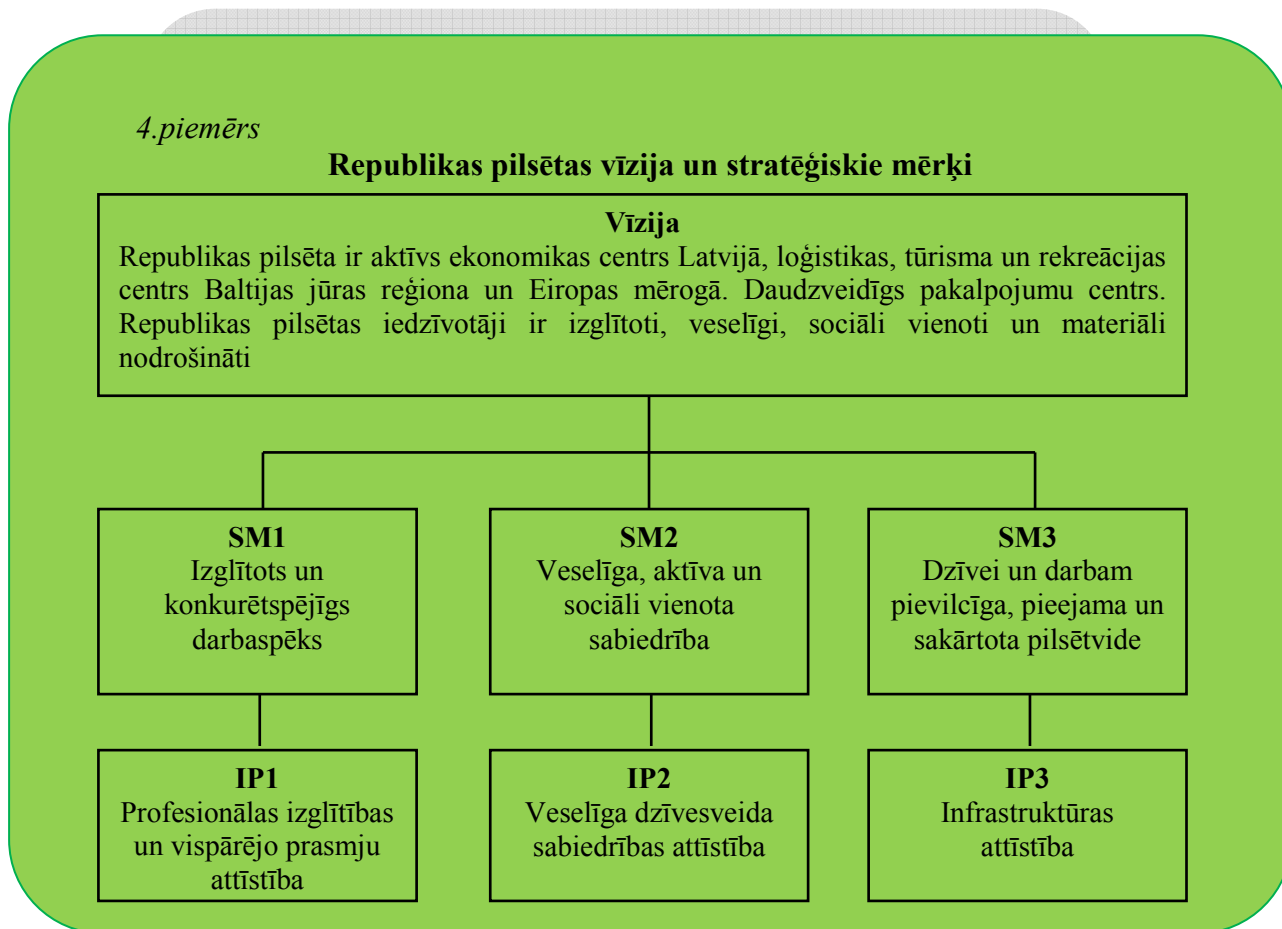
68. Pašvaldības specializāciju nosaka, balstoties uz pašreizējās situācijas un SVID analīzi, kā arī izvērtējot plānošanas reģiona ekonomikas profilu.
69. Pašvaldības specializācija atspoguļo pašvaldības perspektīvās ekonomiskās attīstības iespējas un virzienus (skat. 6.pielikumu):
 - nosakot vadošos un perspektīvos uzņēmējdarbības virzienus, jāidentificē:
 - tradicionālie uzņēmējdarbības virzieni un to turpmākās attīstības perspektīvas, novērtējot tos pēc šādiem kritērijiem – tradīcijas, resursu pieejamība, konkurētspēja iekšējā/ ārējā tirgū, iespējamais devums pašvaldības sociālekonomiskajai attīstībai – nodarbinātības, budžeta u.c. rādītājos;
 - perspektīvie jaunie uzņēmējdarbības virzieni, novērtējot tos pēc šādiem kritērijiem – resursu pieejamība, konkurētspēja iekšējā/ ārējā tirgū, iespējamais devums pašvaldības sociālekonomiskajai attīstībai – nodarbinātības, budžeta u.c. rādītājos.
 - aprakstot unikālākos pašvaldībā pieejamos resursus (t.sk. infrastruktūras, vai tūrisma objektus, kas ir nozīmīgi pašvaldības atpazīstamības un sekmēt ekonomisko attīstību) un ar tiem saistīto attīstības potenciālu,
 - nosakot teritorijas salīdzinošās priekšrocības, t.i. salīdzinājumā ar citām teritorijām Latvijā un ārpus tās (piemēram, kādas ir vietas priekšrocības privāto (ārvalstu un

vietējo) investoru piesaistē - speciālā ekonomiskā zona, ostu, lidostu, automaģistrāļu tuvums utt., un kādi ir “vēlamie” investori),

- nosakot izvēlētās specializācijas papildinātību ar citu reģiona/ pašvaldību izvēlēto specializāciju un izvērtējot riskus, kas var rasties, īstenojot līdzīgus pasākumus vairākās pašvaldībās.

Stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes

70. Stratēģiskais mērķis ir koncentrēts politisku uzstādījumu kopums vēlamajām situācijas pārmaiņām noteiktā laika periodā, kas ir vērsts uz teritorijas attīstības vīzijas sasniegšanu, un kas kalpo par pamatu prioritāšu noteikšanai un turpmāk veicamo darbību identificēšanai.

71. Izvirzot stratēģiskos mērķus, ir jādefinē ilgtermiņā sasniedzamie rezultāti, kas raksturo šo stratēģisko mērķu izpildi. Par stratēģisko mērķu sasniedzamajiem rezultatīvajiem rādītājiem var izmantot teritorijas attīstības (*impact*) rādītājus (plašāk par rādītājiem skat. X nodaļu).

72. Ilgtermiņa prioritātes ir svarīgākie nosacījumi, lai sekmētu stratēģisko mērķu sasniegšanu.

73. Definējot attīstības programmā ilgtermiņa prioritātes, nedrīkst aizmirst, ka tām ir jāattiecas uz visiem iedzīvotājiem neatkarīgi no dzimuma, vecuma, etniskās piederības, izglītības, ticības, seksuālās orientācijas, veselības vai citiem personīgiem kritērijiem.

74. Definējot attīstības programmā ilgtermiņa prioritātes, ir jāņem vērā plānošanas reģiona noteiktais ekonomikas profils/pašvaldības noteiktā specializācija, tādējādi nodrošinot, ka

attīstības programma ir balstīta uz izpratni par vadošajām ekonomikas jomām un priekšnoteikumiem to attīstībā.

Vidēja termiņa stratēģiskie uzstādījumi

Vidēja termiņa prioritātes

75. Vidēja termiņa prioritātes ir svarīgākie nosacījumi, lai sekmētu ilgtermiņa prioritāšu sasniegšanu. Tās tiek noteiktas, izvērtējot resursus un iespējas, un ņemot vērā ilgtermiņa prioritātes, pašreizējās situācijas un SVID analīzi. Katram plānošanas reģionam/pašvaldībai tās ir atšķirīgas.
76. Vidēja termiņa prioritātes tiek atvasinātas no ilgtermiņa prioritātēm (skat. 3.tabulu)
77. Definējot attīstības programmā vidēja termiņa prioritātes, nedrīkst aizmirst, ka tām ir jāattiecas uz visiem iedzīvotājiem neatkarīgi no dzimuma, vecuma, etniskās piederības, izglītības, ticības, seksuālās orientācijas, veselības vai citiem personīgiem kritērijiem. Rīcības virzienos, uzdevumos, pasākumos un aktivitātēs var norādīt konkrētu sabiedrības daļu, uz kuru tas attiecas.
78. Definējot attīstības programmā vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzienus, uzdevumus, pasākumus/aktivitātes un projektus, ir jāņem vērā plānošanas reģiona noteiktais ekonomikas profils/pašvaldības noteiktā specializācija, tādējādi nodrošinot, ka attīstības programma ir balstīta uz izpratni par vadošajām ekonomikas jomām un priekšnoteikumiem to attīstībā.

5.piemērs

3.tabula

Ilgtermiņa prioritāšu un vidēja termiņa prioritāšu saskaņotība

Pašvaldības teritorijas attīstības plānojums	Pašvaldības attīstības programma
Ilgtermiņa prioritātes	Vidēja termiņa prioritātes
Labi sasniedzama pašvaldība	Transporta infrastruktūras uzlabojumi un attīstība. Ērtas un pieejamas transporta sistēmas attīstība.
Augsts iedzīvotāju izglītības un dzīves līmenis	Pievilcīgu dzīves vides standartu nodrošināšana. Izglītības iestāžu modernizācija.

79. Izvirzot vidēja termiņa prioritātes, ir jādefinē vidēja termiņā sasniedzamie rezultāti, kas raksturo šo prioritāšu izpildi.
80. Par vidējā termiņā sasniedzamajiem rezultatīvajiem rādītājiem var izmantot politikas rezultātu (*outcomes*) rādītājus (plašāk par rādītājiem skat. X nodaļu).

Prioritāšu novērtēšanai vidējā termiņā sasniedzamie rezultāti

Rādītājs	Bāzes gads	Pašreizējā vērtība	20**.gadā sasniedzamais rezultāts	Avots
Vidēja termiņa prioritāte nr.1				
Vidēja termiņa prioritāte nr.2				

Valmieras vidējā termiņā sasniedzamie rezultāti

Rādītājs	Bāzes gads	Pašreizējā vērtība	2014.gadā sasniedzamais rezultāts	Avots
Infrastruktūra				
Ielu infrastruktūras struktūra	2006	Asfaltētās – 50% Grantētās – 30% No jauna būvējamās – 20%	Asfaltētās – 70% Grantētās – 20% No jauna būvējamās – 10%	Valmieras pilsētas pašvaldība
Ūdensapgādes infrastruktūra	2006	86% iedzīvotāji pieslēgti pie centralizētās ūdensapgādes sistēmas	90% iedzīvotāji pieslēgti pie centralizētās ūdensapgādes sistēmas	SIA „Valmieras Ūdens”

Rīcības virzieni un risināmie uzdevumi

81. Rīcības virzieni ir konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīts noteikto vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai.
82. Lai nodrošinātu, ka tiek izstrādātas īstenojamas attīstības programmas, stratēģiskās daļas izstrādes gaitā, galvenokārt izstrādājot konkrētus rīcības virzienus un uzdevumus, tās izstrādātājiem ir jābūt informētiem par īstenošanas iespējām, it īpaši par jebkuriem sarežģījumiem. To iespējams panākt, rīcības virzienu izstrādi uzticot vai rīcības virzienu izstrādē iesaistot to institūciju pārstāvjus, kuri būs iesaistīti uzdevumu izpildē.
83. Risināmie uzdevumi ir iniciatīvu un rīcību kopums, kas ir izvirzīti noteikto rīcības virzienu īstenošanai, nodrošinot savstarpēji papildinoša un kompleksa atbalsta mehānisma izveidi. Tie ir skaidri definēti, izmērāmi un pārbaudāmi.

Stratēģiskā matrica vidēja termiņa prioritātes nr.1 (VTP1) īstenošanai

Vidēja termiņa prioritāte 1 (VTP 1)	Rīcības virzieni (RV)	Uzdevumi (U)
VTP1: Izglītots, konkurētspējīgs, vesels, sociāli aktīvs un radošs iedzīvotājs	RV1: Kvalitatīva izglītība visa mūža garumā	U1: Paaugstināt izglītojamo mācīšanas, mācīšanās un zināšanu apguves kvalitāti
		U2: Pilnveidot un attīstīt mūsdienu prasībām atbilstošu izglītības piedāvājumu: mācību programmas un materiāltehnisko bāzi
		U3: Paaugstināt pedagogu kompetenci, prasmes un inovatīvo darbību
		U4: Paplašināt izglītības iespējas dažādām iedzīvotāju, t.sk. sociālā riska grupām

Attīstības programmas saskaņotība un pēctecība

84. Izstrādājot plānošanas reģiona attīstības programmu, ir jāizvērtē iepriekš izstrādātā attīstības programma, attiecīgajā plānošanas reģionā ietilpstošo vietējo pašvaldību attīstības programmas, kā arī citu plānošanas reģionu attīstības programmas un jānodrošina atbilstība šādiem plānošanas dokumentiem:

- NAP;
- plānošanas reģiona teritorijas plānojumam.

85. Plānošanas reģiona/pašvaldības attīstības programmai ir jāparedz NAP stratēģijas īstenošana, sekmējot virzību uz zināšanām balstītas ekonomikas attīstību.

Nacionālais attīstības plāns 2007 - 2013	Plānošanas reģiona attīstības programma	Pašvaldības attīstības programma
Prioritātes		
Izglītots un radošs cilvēks	Iedzīvotāju izglītības un dzīves līmeņa paaugstināšana	Izglītības kvalitātes paaugstināšana
Uzņēmumu tehnoloģiskā izcilība un elastība	Reģiona konkurētspējas palielināšana	Konkurētspējīga uzņēmējdarbība

86. Plānošanas reģiona attīstības programmā iepriekšminētā sasaiste ar plānošanas reģionā ietilpstošo vietējo pašvaldību attīstības programmām ir jāatspoguļo, atsaucoties uz konkrētām vietējām atšķirībām un dažādu vietu lomu, kas atspoguļota attīstības programmās - kādi ir vietējie resursi, to stiprās un vājās puses utt. Tam nevajadzētu būt vienkārši vietējās attīstības programmās atspoguļoto prioritāšu apkopojumam, bet gan dažādo reģiona vietu dažādo lomu stratēģiskai analīzei, piemēram, pašvaldības un to lomas: pakalpojumu centri, universitāšu pilsētas, tūrisma galamērķi utt.

87. Izstrādājot vietējā līmeņa pašvaldības attīstības programmu, ieteicams izvērtēt iepriekš izstrādāto pašvaldības attīstības programmu, to vietējo pašvaldību attīstības programmas un teritorijas attīstības plānojumus, ar kurām robežojas attiecīgā vietējā pašvaldība un jānodrošina atbilstība šādiem plānošanas dokumentiem (skat. 8.tabulu):

- plānošanas reģiona attīstības programmai,
- vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam.

9.piemērs

8.tabula

**Rēzeknes pilsētas attīstības programmas atbilstība
Latgales plānošanas reģiona attīstības programmai**

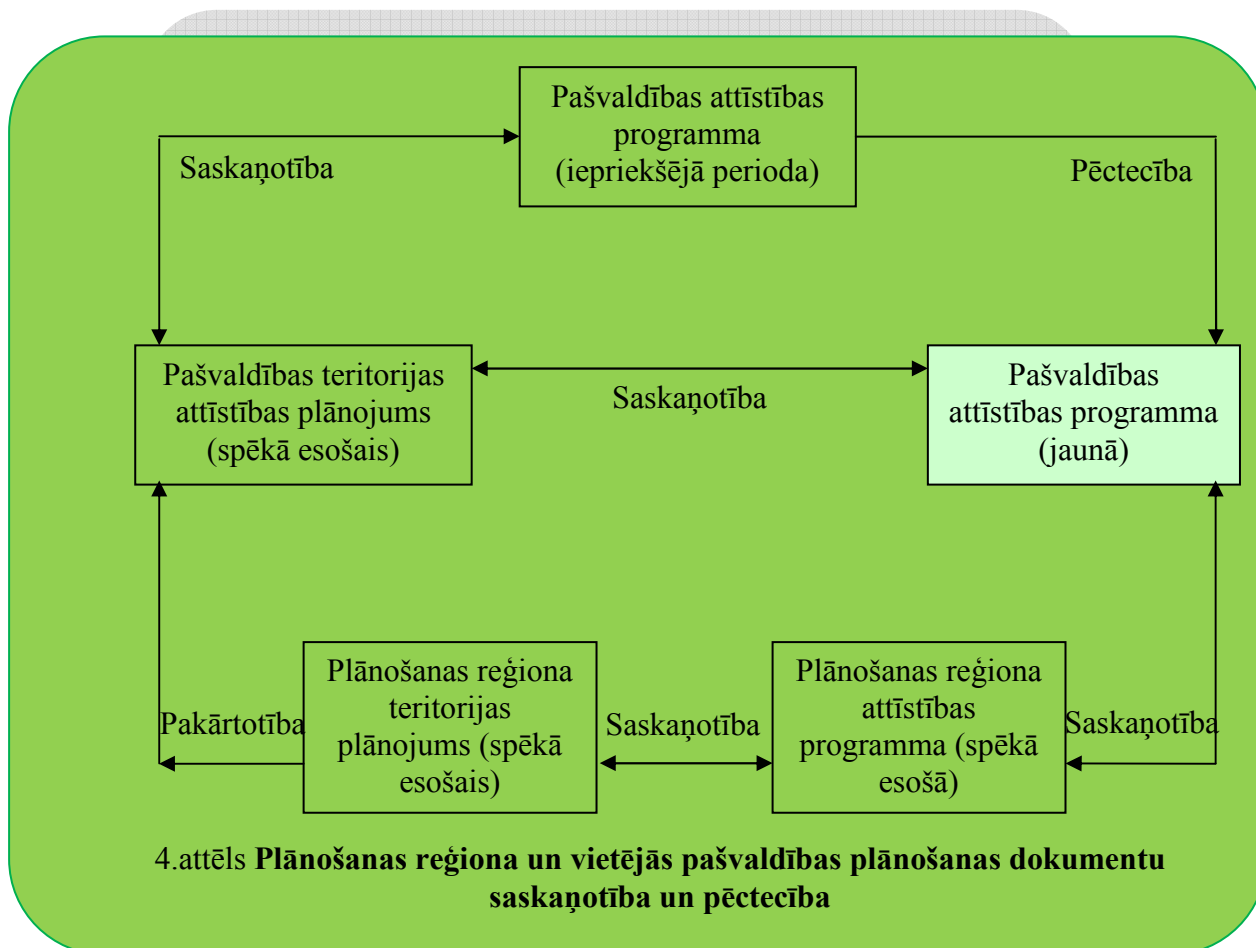
Latgales plānošanas reģiona attīstības programma	Rēzeknes attīstības programma
Vidēja termiņa prioritātes	
Reģiona konkurētspējas palielināšana	Konkurētspējīga uzņēmējdarbība
Reģiona infrastruktūras attīstība	Pilsētvides infrastruktūra
Rīcības virzieni	
Uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides veidošana	Inovāciju ieviešana un tehnoloģiju pārnese. Publiskās un privātās partnerības veidošana. Pašvaldības Speciālās ekonomiskās zonas attīstība.
Darbaspēka konkurētspējas paaugstināšana	Mūžizglītības un tālākizglītības pilnveidošana. Profesionālās un augstākās izglītības kvalitātes uzlabošana.

88. Plānošanas reģionu attīstības plānošanas dokumenti ir galvenā saikne starp nacionāla un vietēja līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem. Tāpēc, izstrādājot vietēja līmeņa attīstības programmu, ir jānodrošina cieša saskaņotība tieši ar plānošanas reģionu attīstības plānošanas dokumentiem. Vienlaikus, tiem jākalpo arī par nacionāla līmeņa plānošanas dokumentu ieviešanai (skat. 4.attēlu).

89. Vietējā līmeņa attīstības plānošanas dokumentu galvenais uzdevums attiecībā pret augstāka līmeņa plānošanas dokumentiem ir noteikt šo plānošanas dokumentu ieguldījumu reģionāla un nacionāla līmeņa plānošanas dokumentu izpildē. Tajos skaidri jāapraksta vietējā līmeņa resursi un to šā brīža vai iecerētais devums, tāpat arī jābūt informācijai par specifiski vietēja rakstura problēmām, kā arī skaidri jādefinē tās izpildītāju atbildības joma.

90. Pēctecība – attīstības programmas izstrādes gaitā tiek izmantoti līdz šim sagatavotie un politikas veidošanas procesā izmantotie plānošanas dokumenti gan nacionālā, gan reģionālā, gan vietējās pašvaldības līmenī.

91. Attīstības programmas izstrādes gaitā jāievēro pašvaldības vēsturiskās attīstības specifika un piedāvātie risinājumi jāizvērtē no vēsturiskās pēctecības viedokļa. (skat. 7.pielikumu)

VI RĪCĪBAS PLĀNS

(Attīstības programmas izstrādes 3.posms)

92. Attīstības programmas izstrādes trešais posms – rīcības plāna izstrāde - ir saistīta ar konkrētu rīcību izstrādi un to sasaisti ar izpildītājiem un finanšu resursiem.
93. Attīstības programmas izstrāde nav pašmērķis, tāpēc lai plānošanai veltītie resursi sniegtu pozitīvus rezultātus, ir jāizstrādā detalizēts rīcības plāns vismaz trīs gadiem. Tāpēc svarīgi pasākumus, aktivitātes un vēlamos projektus plānot saskaņā ar tuvāko trīs gadu laikā pieejamajiem resursiem, jo tikai koncentrēšanās uz svarīgākajiem pasākumiem, aktivitātēm un projektiem var veicināt vēlamā rezultāta sasniegšanu, pēctecības un nepārtrauktības nodrošināšanu.
94. Rīcības plānu ieteicams sastādīt vispirms pa atsevišķām tēmu grupām, kuru izstrādē tiek piesaistīti konkrēto uzdevumu, pasākumu vai aktivitāšu īstenotāji, un pēc tam rīcības plānu var strukturēt atbilstoši noteiktajām prioritātēm un rīcības virzieniem. Tādejādi process, kurā panākta vienošanās par rīcības plānu, var veicināt citu institūciju ieinteresētību ne tikai attiecībā uz konkrētiem pasākumiem un aktivitātēm, bet par attīstības virzību kopumā.
95. Rīcības plānu izstrādā ne mazāk kā trīs gadu periodam, un iespējamie varianti, kā rīcības plāns varētu iekļauties attīstības programmā:
- rīcības plāns kā dokumenta sastāvdaļa;
 - rīcības plāns kā pielikums;
 - rīcības plāns kā atsevišķs dokuments.

- rīcības plāna sadaļas
- investīciju plāns

10.piemērs

9.tabula

Plānošanas reģiona (PR) rīcības plāns 1.uzdevuma(U1) realizēšanai

Uzdevumi, (U)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma (output) rezultatīvie rādītāji
Vidēja termiņa prioritāte 1					
Izglītots, radošs un konkurētspējīgs cilvēks					
RV1: Cilvēkresursu attīstība					
U1: Skmēt izglītības pakalpojumu pieejamību visās pakāpēs	Izglītības stratēģijas izstrāde	PR administrācijas			
	Informācijas par investīciju objektiem un vietām (t.sk. zemes gabaliem) izstrāde un izvietošana plānošanas reģiona mājas lapā				
	Mājokļu piedāvājuma (programmas vai rīcības plāna) izstrāde pedagogu piesaistīšanai				

96. Rīcības plānu ieteicams aktualizēt reizi gadā (nemainot attīstības programmas stratēģisko daļu), ņemot vērā tā izpildes progresu un kārtējam gadam apstiprināto pašvaldības budžetu.

97. Pasākumi, aktivitātes - uzdevumu izpildei paredzētās darbības.

Atbildīgie izpildītāji

98. Katra pasākuma, aktivitātes īstenošanai ir nepieciešams iecelt konkrētu personu vai personu grupu, kas būs atbildīga par pasākuma, aktivitātes īstenošanas koordināciju. Tas nenozīmē, ka šai personai vai personu grupai ir jādara viss, ko paredz rīcības plāns, bet to, ka ir jābūt kādam, kas ir atbildīgs, lai plānotie pasākumi tiek veikti un lai atgādinātu atbildīgajiem izpildītājiem viņu pienākumus u.tml.

99. Ja plānots specifisks pasākums, aktivitāte, tad par īstenošanu atbildīgo personu vai personu grupu izvēlas atkarībā no pasākuma izpildei atbilstošākā ieņemamā amata vai kompetences.

Izpildes termiņš vai periods

100. Rīcības plānam vienmēr vajadzētu ietvert laika grafiku, kas ir gan reāls, gan pietiekami detalizēts. Ja rīcības plānā nav ietverts šāds laika grafiks, tad to sastāda persona vai personu grupa, kas ir atbildīga par īstenošanas procesa vadīšanu.

Finanšu resursi un avoti

101. Plānošanas reģionā/pašvaldībā risināmie pasākumi var tikt finansēti no:

- pašu līdzekļiem (piemēram, remontu veikšana vai informācijas savākšana un apkopošana par plānošanas reģionu/pašvaldību);
- citu finanšu avotu līdzekļiem (piemēram, attīrīšanas iekārtu izbūve vai rekonstrukcija, kuras izmaksas pašvaldība nav spējīga segt no sava budžeta, un ir nepieciešami kredīti vai ES, ārvalstu, valsts un privātās investīcijas);

102. Plānošanas reģiona attīstības programmas īstenošanas pašreizējā situācijā ir ierobežota, jo plānošanas reģionam nav sava finansējuma, un saskaņā ar Reģionālās attīstības likumu tā finansēšanas avoti var būt šādi:

- valsts budžeta dotācija plānošanas reģiona atbalstam un citas valsts budžeta dotācijas;
- pašu ieņēmumi, tai skaitā ieņēmumi no plānošanas reģiona sniegtajiem maksas pakalpojumiem;
- dotācija no pašvaldību budžetiem saskaņā ar pašvaldību un plānošanas reģiona noslēgtajiem līgumiem;
- ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļi;
- ziedojumi un dāvinājumi.

Iznākuma (output) rezultātie rādītāji

103. Rīcības plānā izvirzot uzdevumus un to īstenošanas pasākumus un aktivitātes, ir jānosaka īstermiņa sasniedzamie rezultāti, kas raksturo šo uzdevumu izpildi.

104. Par uzdevumu sasniedzamajiem rezultativajiem rādītājiem var izmantot iznākuma (output) rezultātīvos rādītājus (plašāk par rādītājiem skat. X nodaļu).

Investīciju plāns

105. Investīciju plānu izstrādā kā vienu no rīcības plāna sastāvdaļām (vai kā pielikumu). Tā ietvaros plāno plānošanas reģiona/pašvaldības investīcijas vismaz 3 gadiem. Investīciju plānu ieteicams aktualizēt katru gadu (nemainot attīstības programmas stratēģisko daļu), ņemot vērā tā izpildes progresu un kārtējam gadam apstiprināto budžetu.
106. Investīciju plānā atspoguļo visas plānotās investīcijas plānošanas reģiona/pašvaldības attīstības veicināšanai – gan plānošanas reģiona/pašvaldības investīcijas, gan investīcijas, ko plānots piesaistīt ES, ārvalstu un nacionālā atbalsta ietvaros. Tajā tiek attēloti visi plānošanas reģiona/pašvaldības attīstības projekti vai projektu idejas, kas realizējamas, lai sasniegtu stratēģiskajā daļā izvirzītās vidēja termiņa prioritātes. Plānošanas reģions investīciju plānā atzīmē arī reģionālo projektu īstenošanu, kuru īstenošanā piedalās vairākas pašvaldības.
107. Investīciju plāns ietver šādu informāciju par projektiem:
- informācija par projekta ideju – projekta nosaukums, mērķis, aktivitātes un rezultātīvie radītāji;
 - informācija par projekta pamatojumu – saistība ar attīstības programmas noteiktajām vidēja termiņa prioritātēm, rīcības virzieniem un uzdevumiem, kā arī projektu savstarpējā papildinātība;
 - informācija par projekta partneriem un finansējumu;
 - informācija par plānoto projekta uzsākšanas un noslēguma laiku;
108. Ņemot vērā, ka uz investīciju plāna izstrādes brīdi vairākas projektu idejas var būt neskaidras, tās tiek iekļautas projektu rezerves sarakstā, kas tiek pārskatītas investīciju plāna aktualizācijas periodā.
109. Vietējām pašvaldībām, kas noteiktas par finansējuma saņēmējām ES fondu 3.darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” 3.6.2.1.aktivitātē „Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai attīstībai” kopā ar investīciju plānu ir jā sagatavo arī projektu rezumējumi (skat. 10.pielikumu).

Investīciju plāns²⁰

N.p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidēja termiņa prioritātēm ²¹	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments ²² , (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji ²³	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
1. Projekta ideja²⁴												
1.1.	<i>Aktivitāte</i>											
1.2.												
...												
2. Projekta ideja												
2.1.	<i>Aktivitāte</i>											
2.2.												
...												
3. Projekta ideja												
3.1.	<i>Aktivitāte</i>											
3.2.												
...												

²⁰ Investīciju plānu var papildināt ar papildus plānošanas reģionam/ pašvaldībai nepieciešamu informāciju.

²¹ Nepieciešams norādīt, lai identificētu plānoto investīciju atbilstību attīstības programmai.

²² Nepieciešams norādīt, lai varētu identificēt, vai projekta īstenošanai ir paredzētas konkrētas finanses, vai arī plānots to iegūt pretendējot uz atbalstu ES fondu, ārvalstu finansējuma, valsts investīciju u.c. atbalsta rīku ietvaros.

²³ Paskaidrojumu par darbības rezultātiem un rezultatīvajiem rādītājiem skatīt MK rīkojumā Nr.344 „Par Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas pamatnostādņiem 2008.-2013.gadam”.

²⁴ Projekta ideja realizēsies vairākos projekta pieteikumos.

VII SABIEDRĪBAS IESAISTE

110. Lai arī plānošanas reģionu/pašvaldību izpratne par sabiedrības iesaistīšanu ir ļoti atšķirīga, sabiedrības iesaistīšana, informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātuma nodrošināšana visos gadījumos ir tās pienākums.
111. Attīstības plānošanas sistēmas likuma 5.pants nosaka attīstības plānošanas pamatprincipus, kas jāievēro attīstības plānošanas dokumentu izstrādē. Viens no tiem ir interešu saskaņotības princips - saskaņo dažādas intereses un ievēro attīstības plānošanas dokumentu pēctecību, nodrošina, lai tie nedublētos.
112. Sabiedrības līdzdalības kārtību plānošanas reģionu un pašvaldību attīstības plānošanas procesā nosaka 2009.gada 25.augusta MK noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”.
113. Sabiedrības pārstāvji var līdzdarboties attīstības programmas izstrādē, piedaloties sabiedriskajās apspriedēs, iesaistoties darba grupās, vai arī attīstības programmas izstrādes laikā par to paužot savu viedokli (mutvārdos, rakstiski). Sabiedrības līdzdalība ir iespējama šādos attīstības programmas izstrādes posmos:
- attīstības plānošanas procesa ierosināšanā (tai skaitā, problēmu konstatēšanā un politikas alternatīvu noteikšanā) - veicot anketēšanu (iedzīvotāju aptaujas anketas paraugu skat. 2.pielikumā un uzņēmēju aptaujas anketas paraugu skat. 3.pielikumā),
 - attīstības programmas izstrādē - iesaistoties tematiskajās darba grupās, piedaloties publiskajā apspriešanā un sabiedriskajā apspriedē,
 - lēmuma pieņemšanas procesā lēmējinstīcijas noteiktajā kārtībā,
 - attīstības programmas ieviešanā,
 - attīstības programmas ieviešanas uzraudzībā un novērtēšanā,
 - attīstības programmas aktualizācijā.
114. Plānošanas reģions/pašvaldība sabiedrības informēšanu veic publicējot vietējā laikrakstā vai plānošanas reģiona/pašvaldības mājas lapā informāciju par attīstības programmas un tās grozījumu izstrādes uzsākšanu, publiskās apspriešanas kārtību, vietu un termiņiem, kur un kad var iepazīties ar attīstības programmu (vai tās grozījumiem) un iesniegt rakstveida priekšlikumus un atsauksmes.
115. Paziņojumu par līdzdalības procesu noformē atbilstoši pielikumam nr.9.
116. Plānošanas reģions/ pašvaldība, iesaistot sabiedrības pārstāvjus darba grupā, var noteikt kritērijus, kādiem jāatbilst iesaistāmajiem sabiedrības pārstāvjiem, bet sabiedrības pārstāvjus izvēlas ar atklātas procedūras palīdzību. Savukārt tiem sabiedrības pārstāvjiem, kuri ir izrādījuši interesi līdzdarboties darba grupā, taču tās sastāvā nav iekļauti, organizē atsevišķu sanākumi.
117. Kritēriju izvirzīšana sabiedrības pārstāvju atlasīšanai ir vēlama, lai attīstības programmas izstrādes process un sabiedriskais ieguldījums tajā jau no sākuma būtu efektīvs (lai izvairītos no neproduktīvām diskusijām).
118. Ieteicamie kritēriji sabiedrības pārstāvju izvirzīšanai:
- persona pārstāv kādu organizētu interešu grupu,
 - personai ir pieredze projektu īstenošanā,
 - persona ir kādas nozares/jomas eksperts.

- mērķa grupu noteikšana un iesaistes īpatnības
- sabiedrības iesaistes principi
- sabiedrības iesaistes veidi
- sabiedrības iesaistes posmi

119. Plānošanas reģions/ pašvaldība, organizējot publisko apspriešanu (publiskā apspriešana ir ar ārējo normatīvo aktu vai institūcijas noteikts laika periods, kura ietvaros sabiedrības pārstāvji sniedz savus iebildumus un priekšlikumus vai piedalās citās institūcijas organizētās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs (piemēram, sabiedriskajās apspriedēs un sabiedriskās domas aptaujās))²⁵:
- nosaka apspriešanas laiku ne īsāku par 30 dienām, ja normatīvajos aktos nav noteikts citādāk,
 - nodrošina apspriežamo dokumentu publisku pieejamību,
 - norāda institūciju vai, ja nepieciešams, amatpersonu, kurai iesniedzami viedokļi,
 - nodrošina, ka visa ar sabiedrisko apspriedi saistītā informācija ir pieejama institūcijas mājas lapā. Ja nepieciešams, informāciju var izplatīt citos sabiedrībai pieejamos veidos.
120. Plānošanas reģions/pašvaldība, organizējot sabiedrisko apspriedi (Sabiedriskā apspriede ir sanāksme, kurā piedalās un savus iebildumus un priekšlikumus sniedz sabiedrības pārstāvji.)²⁶:
- informē par sanāksmes vietu un laiku ne mazāk kā 14 dienas iepriekš,
 - nodrošina sanāksmes pieejamību personām ar īpašām vajadzībām,
 - nodrošina apspriežamo dokumentu publisku pieejamību,
 - norāda amatpersonu, kas atbildīga par sabiedriskās apspriedes organizēšanu,
 - nodrošina, ka visa ar sabiedrisko apspriedi saistītā informācija ir pieejama tās mājas lapā. Ja nepieciešams, informāciju var izplatīt citos sabiedrībai pieejamos veidos.
121. Attīstības programmas izstrādē ir būtiski iesaistīt arī privātā sektora pārstāvjus, šāda pieeja var dot ieguldījumu arī attīstībai pieejamo resursu nodrošināšanā. Taču efektīva privātā sektora iesaistīšanās ir grūti panākama, un sākumposmā šim jautājumam ir jāvelta īpaša uzmanība. Labākais veids, kā iesaistīt privāto sektoru, ir iesaistīt to ļoti praktiskās lietās, piemēram, finansēšanas vai ieviešanas plānu sagatavošanā, rīcības grupā, kas nodarbojas ar tādiem specifiskiem jautājumiem, kā uzņēmējdarbības attīstība, apvienību/klasteru darbs, bet vislielāko ieguldījumu šis sektors var sniegt, ja tā uzdevums ir ļoti specifisks, skaidri definēts un praktisks.

²⁵ 25.08.2009 MK noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”

²⁶ 25.08.2009 MK noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”

VIII STRATĒGISKAIS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

122. Attīstības programmas izstrādes procesā plānošanas reģionam/pašvaldībai pamatojoties uz likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" (13.11.1998) un atbilstoši 2004.gada 23.marta MK noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, ir jāveic konsultācijas ar atbildīgajām iestādēm par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību.

- Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamības izvērtēšana
- Vides pārskatā iekļaujamā informācija

123. Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību lemj Vides pārraudzības valsts birojs. Pēc attīstības programmas 1.redakcijas izstrādes (skat. 5.attēlu) plānošanas reģionam/pašvaldībai:

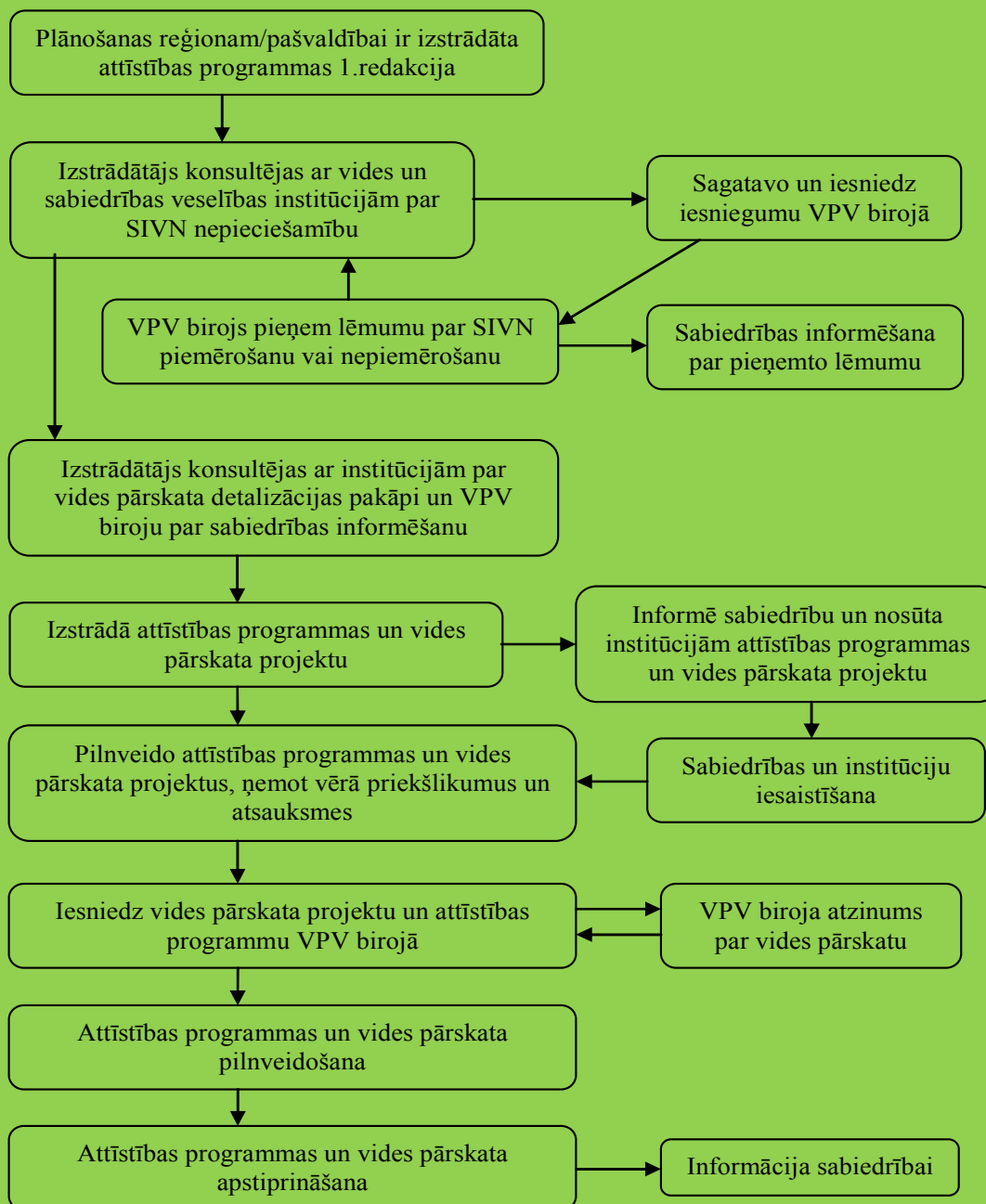
- jāveic konsultācijas ar attiecīgo Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvaldi, kā arī ar Dabas aizsardzības pārvaldi un Veselības inspekciju par attīstības programmas īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, kā arī par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību;
- pēc konsultāciju veikšanas ir jāizstrādā un jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojā iesniegums par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību.

124. Vides pārraudzības valsts birojā adresētajā iesniegumā norāda:

- iesnieguma sastādīšanas datumu un vietu;
- attīstības programmas izstrādātāju, tā reģistrācijas numuru, adresi, kontaktpersonas vārdu, uzvārdu, tālruna numuru un elektroniskā pasta adresi;
- informāciju par attīstības programmu:
 - 1) jomu, uz kuru tā attiecas, un tajā paredzēto darbību (turpmāk – paredzētās darbības) īstenošanu;
 - 2) attīstības programmā ietvertos priekšnoteikumus un pamatprasības paredzēto darbību īstenošanai, ņemot vērā vietas izvēli, paredzētās darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu;
 - 3) attīstības programmas hierarhisko saistību ar citiem plānošanas dokumentiem un ietekmi uz tiem;
 - 4) attīstības programmas saistību ar vides normatīvajos aktos noteikto prasību izpildi un vides problēmas, kas saistītas ar izstrādājamo attīstības programmu;
 - 5) teritoriju, kuru ietekmēs attīstības programmas īstenošana (norāda ietekmes iespējamību, ilgumu, biežumu un seku atgriezeniskumu, ietekmes kumulatīvo efektu, draudus cilvēku veselībai vai videi, avāriju risku, teritorijas jutīgumu un īpatnības);
 - 6) attīstības programmas īstenošanas ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, mikroliegumiem, Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslu, īpaši aizsargājamām sugām, to dzīvotnēm (atsevišķi norāda informāciju, ja attīstības programmas īstenošana var ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000));
 - 7) normatīvajos aktos noteikto pamatojumu attīstības programmas nepieciešamībai;
 - 8) attīstības programmas izstrādes termiņu;
 - 9) attīstības programmas īstenošanas ilgumu;

10) paredzamo attīstības programmas pieņemšanas veidu (norāde par kompetento institūciju, kas pieņems lēmumu);

- institūcijas vai nevalstiskās organizācijas, ar kurām notikušas konsultācijas un informāciju par konsultāciju rezultātiem;
- stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības pamatojumu vai pamatojumu, kādēļ stratēģiskais novērtējums nav nepieciešams;
- citu informāciju, kas var būt būtiska, pieņemot lēmumu par attīstības programmas stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību.

5.attēls Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma process

125. Ja iesniegums atbilst iepriekš minētajām prasībām, Vides pārraudzības valsts birojs pieņem un rakstiski paziņo izstrādātajam lēmumu par to, vai attīstības programmai ir vai nav nepieciešams stratēģiskais novērtējums. Vides pārraudzības valsts birojs septiņu darbdienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas ievieto biroja mājas lapā internetā informāciju par pieņemto lēmumu un tā pamatojumu. Vides pārraudzības valsts birojs lēmumu nosūta institūcijām, ar kurām notikušas konsultācijas, kā arī vietējai pašvaldībai/vietējām pašvaldībām, kuras teritoriju varētu ietekmēt plānošanas dokumenta īstenošana. Informāciju par lēmuma pieņemšanu Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvalde izvieto pārvaldes ēkā, plānošanas reģioni/vietējās pašvaldības – iestādes ēkā, kā arī, ja iespējams, citās sabiedriskās vietās.
126. Ja Vides pārraudzības valsts birojs pieņem lēmumu, ka plānošanas reģionam/pašvaldībai ir jāizstrādā vides pārskats, tad izstrādātais konsultējas ar Vides pārraudzības valsts biroju un Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvaldi, kā arī, ja nepieciešams, ar Dabas aizsardzības pārvaldi par vides pārskatā iekļaujamo informāciju un tās detalizācijas pakāpi. Vides pārskatā identificē, apraksta un izvērtē attīstības programmas iespējamo būtisko ietekmi uz vidi un iespējamās alternatīvas, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus un teritoriju, kura varētu tikt ietekmēta.
127. Ja Vides pārraudzības valsts birojs vai Valsts vides dienesta reģionālā vides pārvalde nav noteikusi savādāk, vides pārskatā atbilstoši iepriekšminētajai kārtībai ir jāietver šāda informācija:
- attīstības programmas galvenie mērķi un īss satura izklāsts, saistība ar citiem plānošanas dokumentiem;
 - vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti;
 - esošā vides stāvokļa apraksts un iespējamās izmaiņas, ja attīstības programma netiktu īstenota;
 - vides stāvoklis teritorijās, kuras attīstības programmas īstenošana var būtiski ietekmēt;
 - ar attīstības programmu saistītās vides problēmas, īpaši tās, kuras attiecas uz jebkurām vides aizsardzībai būtiskām teritorijām, arī uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, mitrājiem, mikroliegumiem, īpaši aizsargājamām sugām, to dzīvotnēm un Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslu;
 - starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi, īpaši tie, kas attiecas uz ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanu un attīstības programmas saturu, un veids, kā šie mērķi vai apsvērumi, kas saistīti ar vidi, ir ņemti vērā, izstrādājot attīstības programmu;
 - attīstības programmas un tās iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums (ietver tiešo un netiešo, sekundāro, paredzētās darbības un citu darbību savstarpējo un kopējo ietekmi, īstermiņa, vidēji ilgu un ilglaicīgu ietekmi, kā arī pastāvīgo pozitīvo un negatīvo ietekmi), arī ietekme uz cilvēkiem, viņu veselību, materiālajām vērtībām, kultūras, arhitektūras un arheoloģisko mantojumu, dabas un ainavu daudzveidību, augsnes kvalitāti, ūdens kvalitāti, gaisa kvalitāti, klimatiskajiem faktoriem, kā arī minēto jomu mijiedarbības novērtējums;
 - risinājumi, lai novērstu vai samazinātu attīstības programmas un tās iespējamo alternatīvu īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi;
 - īss iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums, stratēģiskā novērtējuma veikšanas apraksts, norādot arī problēmas nepieciešamās informācijas ieguvē (piemēram, tehniskās nepilnības vai zināšanu trūkums);
 - iespējamie kompensēšanas pasākumi, kas apzināti, konsultējoties ar Dabas aizsardzības pārvaldi, ja tādi nosakāmi saskaņā ar likumu "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām";

- attīstības programmas īstenošanas iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums;
 - paredzētie pasākumi attīstības programmas īstenošanas monitoringa nodrošināšanai;
 - stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma kopsavilkums (kopsavilkumā nelieto specifiskus tehniskos aprakstus un terminus, lai tas būtu viegli saprotams sabiedrībai).
128. Izstrādājot vides pārskatu attīstības programmas izstrādātājs konsultējas ar Vides pārraudzības valsts biroju:
- par institūcijām un organizācijām, kurām nosūtīt attīstības programmas un vides pārskata projektu, lai saņemtu komentārus un priekšlikumus;
 - par iespējamo attīstības programmas īstenošanas pārrobežu ietekmi;
 - par paredzētajiem kompensēšanas pasākumiem, ja tādi nosakāmi saskaņā ar likumu "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām", – pēc saskaņošanas ar Dabas aizsardzības pārvaldi;
 - par vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksmes nepieciešamību.
129. Pēc vides pārskata projekta sagatavošanas, izstrādātājs to elektroniskā vai papīra formā nosūta Vides pārraudzības valsts birojam un institūcijām, kuras tam ir norādījis Vides pārraudzības valsts birojs.
130. Atzinumu par vides pārskata projektu Vides pārraudzības valsts birojs sniedz 30 dienu laikā.

IX ĪSTENOŠANAS PROCESS

131. Ja attīstības programmas tiek izstrādātas, paturot prātā īstenošanu un finansēšanu, tad ir lielāka iespēja, ka tās tiks realizētas un piesaistīs dažādus finansēšanas partnerus no publiskā un privātā sektora. Tādēļ attīstības programmas ir jāizstrādā, lai tās tiktu īstenotas, vai lai skaidri ietekmētu resursu izmantošanu. Tāpēc attīstības programmas darbības laikā ir skaidri jānosaka īstenošanas procesa vadība un apņemšanās to īstenot. **Noteikti ir publiski jāpaziņo, kurš ir atbildīgs par rīcības plāna sagatavošanu un īstenošanu – gan politiskajā (piem., plānošanas reģiona attīstības padome/novada dome), gan izpildes līmenī (piem., par attīstības plānošanu un investīcijām atbildīgā struktūrvienība (attīstības plānošanas nodaļa)).**

- atbildīgais par īstenošanu
- īstenošanas procesa organizēšana
- attīstības programmas sasaiste ar budžetu

132. Plānošanas reģioniem saistībā ar neskaidro funkcionālo bāzi, līdz tā sakārtošanai var rasties problēmas saistībā ar attīstības programmas ieviešanas rīku trūkumu. Tāpēc plānošanas reģiona attīstības programmas īstenošana šobrīd ir iespējama ar vietējo pašvaldību attīstības programmu palīdzību.

Pašvaldības attīstības programmas sasaiste ar budžetu

133. Lai pašvaldības attīstība nenotiktu haotiski, vai arī tās ilgtermiņa attīstība netiktu atstāta novārtā, risinot ikdienišķas problēmas, attīstības programma ir jāizmanto par pamatu pašvaldības ikgadējā budžeta sastādīšanā.

134. Ja pašvaldības ikgadējā budžetā nav paredzēti līdzekļi atsevišķu konkrētajā gadā paredzēto rīcību vai investīciju projektu īstenošanai, tad ir jāveic rīcības plāna aktualizācija, lai nodrošinātu, ka rīcības plāns atspoguļo konkrētajā gadā īstenojamās darbības.

X ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA

135. Attīstības programma paredz konkrētu uzdevumu īstenošanas rezultātā realizēt noteiktas vidēja termiņa prioritātes, kas ir tikai daļa no attīstības plānošanas procesa. Cits attīstības plānošanas procesa svarīgs elements ir uzraudzības sistēmas izveide, ar kuras palīdzību iespējams izmērīt teritorijas attīstību, attīstības programmas īstenošanas rezultātus un tiešos iznākumus, kā arī novērtēt šo rezultātu radīto ietekmi ilgākā laika posmā.

- uzraudzības sistēmas mērķi un uzdevumi
- uzraudzības sistēmas elementi
- uzraudzības process
- uzraudzības ziņojumi

Uzraudzības sistēmas mērķi un uzdevumi

136. Uzraudzība ir regulāra, sistemātiska resursu, rīcību un rezultātu pārbaude.

137. Uzraudzības sistēma tiek izstrādāta ar mērķi radīt ietvaru, kas nodrošina iespēju izvērtēt teritorijas attīstības progresu un attīstības programmas īstenošanas gaitā sasniegto.

138. Uzraudzības sistēmas uzdevumi ir:

- nodrošināt plānošanas reģiona/pašvaldības attīstības novērtēšanas iespējas, identificējot pārmaiņas plānošanas reģiona/pašvaldības situācijā kopumā un pa jomām;
- identificēt, vai attīstības plānošanas dokumenta rādītāju sasniegšana norit kā plānots;
- parādīt plānošanas reģiona/pašvaldības darbības progresu un sasniegumus;
- nodrošināt ar informāciju par attīstības plānošanas dokumenta īstenošanas sasniegumiem sabiedrību, politiķus un citas ieinteresētās puses;
- identificēt jaunas problēmas un iespējas, kas saistītas ar plānošanas reģiona/pašvaldības attīstību un kurām nepieciešams veltīt tālāku izpēti un attiecīgu lēmumu pieņemšanu to risināšanai;
- pamatot attīstības programmas aktualizācijas nepieciešamību;
- sekmēt plānošanas reģiona/pašvaldības struktūrvienību, valsts institūciju, uzņēmēju un sabiedrības koordinētu darbību plānošanas reģiona/pašvaldības attīstības jautājumos.

Uzraudzības sistēmas elementi

139. Uzraudzības sistēmas elementi ir uzraudzības rādītāji un institūcijas, kas veic attīstības programmas uzraudzību.

140. Uzraudzības rādītāji iedalās teritorijas attīstības (impact) rādītājos, politikas rezultātu (outcomes) rādītājos un darbības rezultātu (outputs) rādītājos.

141. Teritorijas attīstības rādītāji tiek noteikti stratēģiskajiem mērķiem un tos analizē, lai:

- identificētu pozitīvas/negatīvas pārmaiņas sociālajā un ekonomiskajā situācijā un to cēloņus,
 - nodrošinātu plānošanas reģiona/pašvaldības realizētās politikas novērtēšanas iespējas.
142. Teritorijas attīstības rādītāji ir nozīmīgākie teritoriju attīstību raksturojošie sociālekonomiskie rādītāji:
- teritorijas attīstības indekss,
 - iedzīvotāju skaita izmaiņas pēdējo 5 gadu periodā,
 - bezdarba līmenis,
 - iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz 1 iedzīvotāju,
 - demogrāfiskās slodzes līmenis,
 - nodarbinātības līmenis,
 - ekonomiski aktīvās statistikas vienības,
 - iedzīvotāju ilgtermiņa migrācijas saldo,
 - IKP uz vienu iedzīvotāju (tikai plānošanas reģionam),
 - nefinanšu investīcijas uz vienu iedzīvotāju (tikai plānošanas reģionam).
143. Politikas rezultātu rādītāji tiek noteikti vidēja termiņa prioritātēm un tos analizē, lai:
- apzinātu pielietoto attīstības programmas ieviešanas instrumentu rezultātus,
 - nodrošinātu attīstības programmas īstenošanas novērtēšanas iespējas.
144. Politikas rezultātu rādītāji ir attīstības programmas rezultatīvie rādītāji, saskaņā ar kuriem tiek mērīta realizētās politikas efektivitāte attīstības programmas īstenošanā, piemēram:
- satiksmes drošības pieaugums,
 - iedzīvotāju apmierinātība ar dzīvi pašvaldībā,
 - iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības darbu.
145. Darbības rezultātu rādītāji ir attīstības programmas rezultatīvie rādītāji, kas tiek noteikti uzdevumiem, un saskaņā ar kuriem tiek mērīta pašvaldības administrācijas darbības efektivitāte attīstības programmas īstenošanā, piemēram:
- apmācīto personu skaits,
 - organizēto kultūras pasākumu skaits,
 - radīto/saglabāto darba vietu skaits.
146. Par uzraudzības sistēmu atbildīgā institūcija ir par attīstības programmas izstrādi atbildīgā struktūrvienība, tās galvenā funkcija ir regulāra un sistemātiska rezultātu pārbaude. Par uzraudzības sistēmu atbildīgās institūcijas galvenais uzdevums ir vadīt un koordinēt uzraudzības procesu, identificējot, vai attīstības programmā definēto rādītāju sasniegšana norit kā plānots.
147. Uzraudzības procesā iesaistās visas rīcības plānā norādītās par aktivitāšu izpildi vai projektu īstenošanu atbildīgās plānošanas reģiona/pašvaldības struktūrvienības vai institūcijas.
148. Uzraudzības procesā iegūtā informācija ir pamats attīstības programmas novērtējuma veikšanai.

Uzraudzības process

149. Lai uzraudzības sistēmā iesaistītās institūcijas spētu īstenot savas funkcijas, nepieciešams detalizēts uzraudzības sistēmas procesa apraksts, kas ietver:

- informācijas sistēmas (vai datu bāzes) izveidi par attīstības programmas ietvaros noteiktajiem rādītājiem;
- informāciju par rezultatīvo rādītāju ieguves avotiem;
- laika periodu nepieciešamās informācijas par rezultatīvo rādītāju vērtībām ieguvei un informācijas atjaunošanai;
- laika periodu informatīvā pārskata sagatavošanai;
- atbildīgo institūciju sadarbības modeli informācijas ievietošanai sistēmā un pārskata sagatavošanai.

5. ieteikums

Labas uzraudzības sistēmas kritēriji

Uzraudzības sistēmas galvenie elementi ir uzraudzības rādītāji, tāpēc galvenās darbības uzraudzības sistēmas ietvaros ir regulāri un sistemātiski vākt, apkopot un analizēt kvantitatīvu un kvalitatīvu informāciju par situāciju plānošanas reģionā/pašvaldībā, definēto uzraudzības rādītāju ietvaros. Tāpēc izvēloties un definējot katru rādītāju, ir jāņem vērā laba uzraudzības rādītāja kritēriji:

- kvantifikācija (rādītājs ir izteikts skaitliskā vērtībā);
- datu pieejamība (pieejami dati rādītāja novērtēšanai);
- atbilstība (rādītājs vislabāk atbilst vidēja termiņa prioritāšu (skat. 14. tabulu), rīcības virzienu un uzdevumu novērtēšanai);
- salīdzināmība (rādītāju ir iespējams salīdzināt starp dažādiem sektoriem, teritorijām u.tml.);
- konkrētība (rādītājs ir definēts konkrēti);
- saprotamība (rādītājs ir saprotams).

Savukārt, attīstības programmas ietvaros izvēlēto uzraudzības rādītāju kopa atbilst šādiem labas uzraudzības rādītāju sistēmas kritērijiem:

- pietiekams pārklājums (sistēma aptver prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kas atbilst vismaz $\frac{3}{4}$ no paredzētā finansējuma);
- atbilstošs līdzsvars starp dažādu rādītāju kategorijām;
- vienkāršība (rezultatīvo rādītāju skaits un struktūra ir optimāls);
- atbilstība (rezultatīvie rādītāji primāri ir definēti svarīgākajām jomām).

Rezultatīvo rādītāju sistēma, kas izstrādāta, ņemot vērā augstāk minētos kritērijus, ir instruments, ar kuru var izmērīt attīstības plānošanas dokumenta īstenošanas progresu.

150. Uzraudzības process paredz:

- informācijas sistēmas (vai datu bāzes) izveidi, kurā tiek apkopoti dati par teritorijas attīstību raksturojošajiem sociālekonomiskajiem rādītājiem un dati par rezultatīvajiem rādītājiem no plānošanas reģiona/pašvaldības domes nodaļām, aģentūrām, iestādēm,

- valsts institūcijām (dati tiek vākti regulāri un reizi gadā apkopoti). Par konkrētu datu apkopošanu atbildīga ir attiecīgā struktūrvienība. Datu apkopošanu veic par attīstības procesa koordinēšanu atbildīgā struktūrvienība;
- ikgadējā uzraudzības ziņojuma izstrādi par attīstības programmas ieviešanu;
 - 3 gadu pārskata ziņojuma izstrādi par attīstības programmas ieviešanu.
151. Lai nodrošinātu iespēju nepārtraukti sekot līdzi attīstības programmā noteikto rādītāju izpildei plānošanas reģionam/pašvaldībai ieteicams izveidot pastāvīgu uzraudzības rādītāju informācijas sistēmu (vai datu bāzi). Informācijas sistēmā ietver šādu informāciju par attīstības programmas uzraudzības rādītājiem:
- visi attīstības programmā noteiktie uzraudzības rādītāji (pamata datu bāze);
 - rādītāju pašreizējā vērtība, uzsākot attīstības programmas īstenošanu;
 - rādītāju sagaidāmā sasniedzamā vērtība, attīstības programmas īstenošanai noslēdzoties;
 - ikgadējās rādītāju vērtības;
 - informācijas avots.
152. Sākot ar attīstības programmas spēkā stāšanās gadu pārskatu par pašvaldības attīstības programmas ieviešanu, visām par rīcības plānā norādīto aktivitāšu izpildi vai projektu īstenošanu atbildīgajām plānošanas reģiona/pašvaldības domes nodaļām, aģentūrām, u.c. iestādēm jāņem vērā noteiktie rezultatīvie rādītāji. Ziņas par šiem rādītājiem jāsniedz par attīstības procesa koordinēšanu atbildīgajai plānošanas reģiona/pašvaldības struktūrvienībai.
153. Lai nodrošinātu, ka sabiedrība varētu sekot līdzi attīstības programmā noteikto rādītāju izpildei plānošanas reģionam/pašvaldībai ieteicams katru gadu izstrādāt ikgadējo uzraudzības ziņojumu.
154. Ziņojumā jāietver šāda attīstības programmas īstenošanas progresa analīze:
- veiktās darbības mērķu un uzdevumu sasniegšanas virzienā;
 - noteikto darbības (output) rādītāju izpildes progresu;
 - konstatētās novirzes no plānotā un to skaidrojumu;
 - secinājumus un ieteikumus darbības uzlabošanai ar mērķi pilnībā sasniegt izvirzītos rādītājus.
155. Gan plānošanas reģioniem, gan pašvaldībām ieteicams ikgadējo uzraudzības ziņojumu izstrādāt vienlaikus ar gada publisko pārskatu, vai pat gada publiskā pārskata izstrādes ietvaros.
156. Savukārt trīs gadu uzraudzības ziņojuma izstrāde notiek ar mērķi analizēt attīstības programmas rādītāju sasniegumus (par visiem programmā noteiktajiem rādītājiem) trīs gadu periodā, t.sk. novērtējot sasniegto darbības rezultātu un politikas rezultātu ietekmi uz teritorijas attīstības rādītājiem.
157. Trīs gadu uzraudzības ziņojumā jāietver šāda detalizēta attīstības programmas īstenošanas progresa analīze:
- veiktās darbības mērķu un uzdevumu sasniegšanas – t.i., arī rādītāju sasniegšanas – virzienā;
 - konstatētās novirzes no plānotā un to skaidrojumu;
 - secinājumus un ieteikumus darbības uzlabošanai ar mērķi pilnībā sasniegt izvirzītos rādītājus.

6.ieteikums

11.tabula

Attīstības programmas trīs gadu uzraudzības ziņojuma struktūra

Nr.	Nodaļa	Saturs
1.	Ievads	Uzraudzības pārskata mērķis, laika periods, par kādu pārskats sagatavots, pārskata struktūra un uzraudzības ziņojuma sagatavošanā iesaistītās institūcijas
2.	Vispārīgs plānošanas reģiona/pašvaldības attīstības raksturojums	Attīstības raksturojumu izstrādā, balstoties uz iepriekš definēto pamatrādītāju izmaiņu analīzi
3.	Attīstības programmas īstenošana	Attīstības programmas īstenošanu izvērtē, balstoties uz definētajiem vidēja termiņa prioritāšu īstenošanas rezultatīvajiem rādītājiem. Par katru vidēja termiņa prioritāti sniedz šādu informāciju: • rezultatīvo rādītāju sasniegumi, to sakritība ar iepriekš plānoto saistībā ar ieguldīto finanšu apjomu; • rezultatīvo rādītāju sasniegumu ietekme uz teritorijas attīstību; • ja konstatētas novirzes no plānotā, tad pamatojums; • secinājumi un priekšlikumi
4.	Secinājumi	Kopējie secinājumi un secinājumi pa mērķiem un uzdevumiem
6.	Priekšlikumi	Priekšlikumi attīstības programmas aktualizēšanai, rīcības plāna aktualizēšanai, kā arī uzraudzības sistēmas pilnveidošanai
7.	Izmantotās informācijas avoti	Minēti primārie informācijas avoti

158. Progresā analīzei pēc būtības var tikt izmantota tāda pati mērķu (rīcības virzienu) rādītāju apkopojuma tabula, kāda sekmīgi jau tiek pielietota Rīgas pilsētas attīstības vērtēšanai (skat.12.tabulu).

7.ieteikums

12.tabula

Vidēja termiņa prioritāšu īstenošanas rezultatīvo rādītāju apkopojuma tabula

Nr.p.k.	Rādītājs	2007	2008	Plānotais	Tendence	Novērtējums atbilstoši plānotajam	Avots

159. Rādītāji tiek grupēti pa vidēja termiņa prioritātēm un attiecīgi horizontāli norādot vidēja termiņa prioritātes nosaukumu, rādītāji tiek numurēti vidēja termiņa prioritātes ietvaros.

160. Piemērs tam kā praksē var izskatīties šādas analīzes rezultāts redzams 13.tabulā.

Vidēja termiņa prioritātes „Izglītota, prasmīga un kultūru cenoša sabiedrība” rezultatīvie rādītāji

Nr.p.k.	Rādītājs	2007	2008	Plānotais	Tendence	Novērtējums atbilstoši plānotajam	Avots
Vidēja termiņa prioritāte nr.1. Izglītota, prasmīga un kultūru cenoša sabiedrība							
1.	Iedzīvotāju ar augstāko izglītību īpatsvars, % (15-64)	27	27,7	Pieaug pa 0,3% gadā	↑	L(labi)	CSP
2.	Iedzīvotāju īpatsvars ar vidējo profesionālo izglītību īpatsvars,% (15-64)	31,5	29,9	Pieaug pa 0,1% gadā	↓	S(slikti)	CSP

- ↑ Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu
- ↓ Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu
- ⇒ Nav notikušas izmaiņas
- ↑ Pieaugums ar negatīvu vērtējumu
- ↓ Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

161. Informācijas sistēmas (vai datu bāzes) izveides un uzturēšanas, kā arī attīstības programmas uzraudzības ziņojumu izstrādes ikgadējais process:

- mēneša laikā pēc attīstības programmas stāšanās spēkā par attīstības procesa koordinēšanu atbildīgā plānošanas reģiona/pašvaldības struktūrvienība organizē sapulci uzraudzības sistēmā iesaistītajām institūcijām ar mērķi iepazīstināt ar to uzdevumiem uzraudzības procesā (minētais process notiek tikai pirmajā attīstības programmas īstenošanas gadā);
- tai pat laikā par attīstības procesa koordinēšanu atbildīgā plānošanas reģiona/pašvaldības struktūrvienība izstrādā informācijas sistēmas (vai datu bāzes) ietvaru (minētais process notiek tikai pirmajā attīstības programmas īstenošanas gadā);
- pirmo divu mēnešu laikā pēc attīstības programmas stāšanās spēkā par attīstības procesa koordinēšanu atbildīgā plānošanas reģiona/pašvaldības struktūrvienība sagatavo detalizētu attīstības programmas uzraudzības ziņojuma ietvaru (minētais process notiek tikai pirmajā attīstības programmas īstenošanas gadā);
- iesaistītās institūcijas regulāri vāc datus par to atbildības lokā esošo rezultatīvo rādītāju sasniegumiem, datu vākšanu par teritorijas attīstības rādītāju izmaiņām nodrošina par attīstības procesa koordinēšanu atbildīgā plānošanas reģiona/pašvaldības struktūrvienība;

- vismaz vienu reizi gadā (decembrī) iesaistītās institūcijas iesniedz jaunākos datus (par savā kompetencē esošajām aktivitātēm un pasākumiem) par rādītāju sasniegumiem informācijas sistēmā (vai datu bāzē);
- par attīstības procesa koordinēšanu atbildīgā pašvaldības/plānošanas reģiona struktūrvienība pārbauda iesaistīto institūciju ievietotos datus par rādītāju sasniegumiem un nepieciešamības gadījumā lūdz institūcijas tos precizēt;
- nepieciešamības gadījumā institūcijas precizē datus par rādītāju sasniegumiem;
- gada nogalē pēc attīstības programmas stāšanās spēkā (piem., 2011.gada nogalē) iesaistītās institūcijas sagatavo informāciju par pašreizējiem rādītāju sasniegumiem;
- nākamā gada sākumā pēc attīstības programmas stāšanās spēkā (piem., 2012.gada 1.ceturksnī) par attīstības procesa koordinēšanu atbildīgā plānošanas reģiona/pašvaldības struktūrvienība sagatavo attīstības programmas uzraudzības ziņojumu.
- nākamā gada sākumā (piem., 2012.gada 2.ceturksnī) par attīstības procesa koordinēšanu atbildīgā plānošanas reģiona/pašvaldības struktūrvienība organizē semināru/ prezentāciju sabiedrībai par attīstības programmas uzraudzības rādītāju izpildes progresu;

Priekšlikumi informācijas apkopošanai par rīcības virzienu un uzdevumu izpildi

8.ieteikums

16.tabula Rīcības virzienu rādītāju atskaite

Rīcības virziens	Rādītājs	Iepriekšējā perioda (norādīt gadu) vērtība	Pārskata perioda (norādīt gadu) vērtība	Datu avots	Piezīmes

9.ieteikums

17.tabula Uzdevumu izpildes atskaite

Uzdevuma nr.	Uzdevums	Vai veiktas darbības uzdevuma ietvaros (jā/nē)	Izpildes raksturojums, tai skaitā rezultatīvie rādītāji vai pamatojums, kāpēc uzdevums nav veikts	Uzdevuma izpildei atvēlētie resursi	Vai situācija nodrošina rīcības virziena sasniegšanu	Priekšlikumi programmas aktualizācijai

XI ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS AKTUALIZĀCIJA

162. Attīstības programmu izstrādā termiņam līdz 7 gadiem un atbilstoši valsts un konkrētas teritorijas attīstības tendencēm, ir jāparedz tās regulāra aktualizācija. Par aktualizācijas nepieciešamību lemj, pamatojoties uz uzraudzības ziņojumiem un kārtējam gadam apstiprināto budžetu.
163. Ja Attīstības programmas aktualizācija tiek veikta ikgadējā aktualizācijas procesa ietvaros, t.i., ja tiek aktualizēts rīcības plāns, vai investīciju plāns, nav nepieciešams plānošanas reģiona attīstības padomes/pašvaldības domes lēmums par attīstības programmas aktualizāciju.
164. Ja attīstības programmā tiek veiktas izmaiņas stratēģiskajā daļā, tad ir nepieciešams plānošanas reģiona attīstības padomes/pašvaldības domes lēmums par attīstības programmas aktualizāciju.
165. Attīstības programmas aktualizācijas rezultātā, neatkarīgi no tā, kurā attīstības programmas ieviešanas gadā tas tiek veikts, netiek mainīts attīstības programmas gala termiņš.

XII IZMANTOTIE AVOTI

1. Likums "Par pašvaldībām" (pieņemts 19.05.1994)
2. Attīstības plānošanas sistēmas likums (pieņemts 08.05.2008)
3. Reģionālās attīstības likums (pieņemts 21.03.2002)
4. Likums Par ietekmes uz vidi novērtējumu (pieņemts 30.10.1998)
5. MK noteikumi nr.157 „Kārtība, kādā veicams stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums” (apstiprināti 23.03.2004)
6. MK noteikumi nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” (apstiprināti 25.08.2009)
7. Vadlīnijas pašvaldību integrēto attīstības programmu izstrādei (RAPLM, 2007)
8. Metodiskais materiāls teritorijas attīstības plānošanai (OECD LEED un RAPLM, 2008)
9. „Ieteikumi pašvaldību attīstības plānošanai” Rokasgrāmata pašvaldību darbiniekiem, (Latvijas Pašvaldību mācību centrs, 2000)
10. Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2008.-2013.gadam
11. Valmieras pilsētas sociāli ekonomiskās attīstības programma 2008.-2014.gadam
12. Cēsu pilsētas attīstības programma 2008.-2014.gadam
13. Gulbenes pilsētas integrētās attīstības programma 2008.-2014.gadam
14. Madonas pilsētas sociāli ekonomiskās attīstības programma 2008.-2014.gadam
15. Smiltenes pilsētas attīstības programma 2008.-2014.gadam
16. Daugavpils pilsētas attīstības programma 2008.-2014.gadam
17. Rēzeknes pilsētas integrētās attīstības programma 2007.-2013.gadam
18. Līvānu novada pašvaldības integrētās attīstības programma 2008.-2014.gadam
19. Ventspils pilsētas attīstības programma 2007.-2013.gadam
20. Liepājas pilsētas sociāli ekonomiskās attīstības programma 2008.-2014.gadam
21. Kuldīgas pilsētas teritorijas attīstības programma 2008.-2014.gadam
22. Integrētās attīstības programma 2009.-2015.gadam Saldus novadam
23. Talsu integrētās attīstības programma 2008.-2014.gadam
24. Jelgavas pilsētas integrētās attīstības programma 2007-2013.gadam
25. Jēkabpils pilsētas attīstības programma 2007.-2013.gadam
26. Aizkraukles novada integrētās attīstības programma 2008. - 2014.gadam
27. Rīgas attīstības programma 2006.-2012.gadam

XIII PIELIKUMI

novadā
2010.gada 28.janvārī

Par novada attīstības programmas 2011-2017.gadam izstrādes uzsākšanu

Pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 14.panta otrās daļas 1.punktu, Attīstības plānošanas sistēmas likuma 6.panta ceturto daļu un Reģionālās attīstības likuma 13.pantu, novada dome nolemj:

- 1.Uzsākt novada attīstības programmas 2011.-2017.gadam izstrādi.
- 2.Nozīmēt atbildīgo par novada attīstības programmas izstrādi novada domes Attīstības nodaļas vadītāju.
- 3.Izveidot novada attīstības programmas izstrādes vadības grupu sekojošā sastāvā:
 - novada domes priekšsēdētājs,
 - novada domes priekšsēdētāja vietnieks,
 - novada domes izpilddirektors,
 - novada domes plānošanas nodaļas vadītājs,
 - plānošanas reģiona Attīstības plānošanas nodaļas vadītājs.
- 4.Apstiprināt novada attīstības programmas izstrādes darba uzdevumu un izpildes termiņus saskaņā ar pielikumu Nr.1.
- 5.Paziņojumu par novada attīstības programmas izstrādes uzsākšanu publicēt pašvaldības mājas lapā www.novads.lv un laikrakstā „Novads”.
- 6.Lēmumu par Novada attīstības programmas izstrādes uzsākšanu nosūtīt plānošanas reģionam.

Lēmuma projekta iesniedzējs:

Domes priekšsēdētājs

V.Uzvārds

Lēmuma projekta sagatavotājs:

Attīstības nodaļas vadītājs

V.Uzvārds

DARBA UZDEVUMS

novada attīstības programmas izstrādei

1. Izstrādāt novada attīstības programmu 2011.-2017.gadam, kurā noteikts rīcību kopums pašvaldības ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai.
2. Attīstības programmas izstrādes pamatojums:
 - 2.1. Likuma „Par pašvaldībām” 14. panta otrās daļas 1. punkts;
 - 2.2. Attīstības plānošanas sistēmas likuma 6.panta ceturtdā daļa;
 - 2.3. Reģionālās attīstības likuma 13.pants;
 - 2.4. Ministru kabineta 25.08.2009. noteikumi Nr. 970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”.
3. Par lēmuma izpildi atbild novada attīstības programmas izstrādes vadītājs – novada domes Attīstības nodaļas vadītājs.
4. Attīstības programmas izstrādi veikt saskaņā ar spēkā esošo Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām un Latvijas Republikas Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas izstrādātajiem „Metodiskiem ieteikumiem attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī”.
5. Attīstības programmas izstrādes uzdevumi:
 - 5.1. definēt novada vidēja termiņa stratēģiskos uzstādījumus un rīcību kopumu, finanšu resursus un atbildīgos izpildītājus to īstenošanai;
 - 5.2. izvērtēt un ņemt vērā plānošanas reģiona spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, novada teritorijas plānojumu un to vietējo pašvaldību spēkā esošus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas novads;
 - 5.3. izstrādājot attīstības programmu, apzināt un ņemt vērā iepriekš izstrādātos novada teritoriālo vienību plānošanas dokumentus attīstības programmas, jau uzsāktos un iepļānotos infrastruktūras projektus;
 - 5.4. nodrošināt sabiedrības pārstāvju līdzdalību attīstības programmas izstrādē, veicot iedzīvotāju anketēšanu, iesaistot darba grupās un sabiedriskajās apspriedēs, atbilstoši 2009.gada 25.augusta MK noteikumi „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” noteiktajam.

6. Attīstības programmas izstrādes process un izpildes termiņi:

Nr. p.k.	Pasākums	Termiņš
1.	Sagatavošanās Attīstības programmas izstrādei	
1.1.	Novada domes lēmums par novada attīstības programmas izstrādes uzsākšanu	2010.gada janvāris
1.2.	Lēmuma par Attīstības programmas izstrādes uzsākšanu nosūtīšana plānošanas reģionam un paziņojuma publicēšana mājas lapā www.novads.lv un laikrakstā „Novads”	2010.gada februāris
1.3.	Attīstības programmas izstrādes darba plāna un sabiedrības līdzdalības plāna izstrāde, interešu grupu un viedokļu līderu identificēšana Attīstības programmas izstrādes un sabiedrības līdzdalības plāna apspriešana vadības grupā/darba grupā	2010.gada februāris - marts
1.4.	Paziņojuma par sabiedrības līdzdalību (ar kritērijiem sabiedrības pārstāvju izvēlei) sagatavošana un publicēšana mājas lapā un vietējā laikrakstā	2010.gada februāris - marts
1.5.	Tematisko darba grupu organizēšana, piesaistot nozaru speciālistus un viedokļu līderus, rezultātu apkopošana	2010.gada februāris - marts
1.6.	Ar attīstības programmu saistītu augstāka un līdzīga līmeņa dokumentu analīze (t.sk. konsultācijas ar plānošanas reģionu un kaimiņu pašvaldībām)	2010.gada februāris - marts
1.7.	Iedzīvotāju aptaujas organizēšana un anketu rezultātu apkopošana	2010.gada februāris - marts
2.	Attīstības programmas 1.redakcijas izstrāde	
2.1.	1.posms – Pašreizējās situācijas raksturojums un analīze	2010.gada februāris - marts
2.2.	2.posms – Stratēģiskās daļas izstrāde	2010.gada marts
2.3.	3.posms – Rīcības plāna izstrāde	2010.gada marts
2.4.	4.posms – Ieviešanas uzraudzības plāna izstrāde	2010.gada marts
2.5.	Attīstības programmas 1.redakcijas projekta izskatīšana vadības grupā	2010.gada aprīlis
3.	Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums	
3.1.	Konsultācijas ar attiecīgo Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvaldi, kā arī ar Dabas aizsardzības pārvaldi un Veselības inspekciju par attīstības programmas īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, kā arī par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību. Iesniegums Vides pārraudzības valsts birojam stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamības izvērtēšanai	2010.gada aprīlis
3.2.	Vides pārskata 1.redakcijas izstrāde	2010.gada aprīlis- maijs
4.	Publiskā apspriešana	
4.1.	Novada domes lēmums par novada attīstības programmas un vides pārskata projekta nodošanu publiskajai apspriešanai	2010.gada maijs - jūnijs

4.2.	Paziņojuma par attīstības programmas un vides pārskata projekta publisko apspriešanu nosūtīšana plānošanas reģionam un tā publicēšana mājas lapā www.novads.lv un laikrakstā „Novads”	2010.gada jūnijs
4.3.	Attīstības programmas projekta publiskās apspriešanas organizēšana Vides pārskata projekta saskaņošana ar Vides pārraudzības valsts biroja norādītajām iestādēm	2010.gada jūlijs - augusts
4.4.	Publiskās apspriešanas rezultātu apkopošana	2010.gada augusts
4.5.	Attīstības programmas un vides pārskata projekta publiskās apspriešanas rezultātu izvērtēšana vadības grupā, rezultātu apkopošana	2010.gada augusts
4.6.	Attīstības programmas un vides pārskata publiskās apspriešanas kopsavilkuma izstrādāšana, kopsavilkuma publicēšana mājas lapā www.novads.lv un laikrakstā „Novads”	2010.gada augusts
5.	Attīstības programmas un vides pārskata gala redakcijas izstrāde un saskaņošana	
5.1.	Attīstības programmas un vides pārskata gala redakcijas izstrāde, ņemot vērā sniegtos atzinumus, kā arī publiskās apspriešanas rezultātus	2010.gada septembris - oktobris
5.2.	Novada domes lēmums par novada attīstības programmas gala redakcijas nodošanu plānošanas reģionam un vides pārskata gala redakcijas nodošanu Vides pārraudzības valsts birojam atzinuma saņemšanai un paziņojuma par to publicēšana mājas lapā www.novads.lv un laikrakstā „Novads”	2010.gada novembris
5.3.	Attīstības programmas un gala redakcijas iesniegšana plānošanas reģionam un vides pārskata gala redakcijas nodošanu Vides pārraudzības valsts birojam atzinuma saņemšanai	2010.gada novembris
6.	Attīstības programmas un vides pārskata gala redakcijas apstiprināšana	
6.1.	Plānošanas reģiona un Vides pārraudzības valsts biroja pozitīva atzinuma saņemšanas gadījumā, novada domes lēmums par novada attīstības programmas gala redakcijas apstiprināšanu. Plānošanas reģiona negatīva atzinuma saņemšanas gadījumā attīstības programma tiek precizēta un atkārtoti saskaņota (tā atgriežas izstrādes procesā)	2010.gada decembris
6.2.	Novada domes lēmuma par novada attīstības programmas apstiprināšanu publicēšana mājas lapā un vietējā laikrakstā	2010.gada decembris
6.3.	Apstiprinātās Attīstības programmas gala redakcijas publiskošana un iesniegšana plānošanas reģionam	2010.gada decembris

7. Aktualizēt darba izstrādes termiņus pēc 1.redakcijas izstrādes.

Domes priekšsēdētājs

V.Uzvārds

Piemērs

APTAUJAS ANKETA GROBIŅAS NOVADA IEDZĪVOTĀJIEM

Cienījamais Grobiņas novada iedzīvotāj!

AICINĀM JŪS PIEDALĪTIES GROBIŅAS NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS IZSTRĀDĒ UN ATBILDĒT UZ APTAUJAS JAUTĀJUMIEM PAR TURPMĀKAJIEM NOVADA ATTĪSTĪBAS VIRZIENIEM!

Aptauja ir anonīma un aptaujas rezultāti tiks publicēti tikai apkopotā veidā. Aptaujas mērķis ir noskaidrot Grobiņas novada iedzīvotāju viedokli par novada attīstības iespējām, problēmām un to iespējamajiem risinājumiem, kā arī sagatavot priekšlikumus Grobiņas novada attīstības programmas izstrādei.

PIEDALIES ARĪ TU, PLĀNOSIM UN ĪSTENOSIM MŪSU NĀKOTNI KOPĀ!

1. Jūsu dzīvesvieta atrodas: (iespējama tikai 1 atbilde) **2. Jūsu dzimums:** (iespējama tikai 1 atbilde) **3. Lūdzu, norādiet savu vecumu:** (iespējama tikai 1 atbilde)

- Grobiņas pilsētā
 Grobiņas pagastā
 Medzes pagastā
 Gaviezes pagastā
 Bārtas pagastā
 Citur (lūdzu, miniet kur)

- Sieviete
 Vīrietis

- līdz 18
 18 – 25
 26 – 45
 46 – 60
 61 un vairāk

4. Jūsu izglītība: (iespējama tikai 1 atbilde) **5. Jūsu nodarbošanās:** (iespējama tikai 1 atbilde) **6. Jūsu darba/ mācību vieta atrodas:** (iespējama tikai 1 atbilde)

- Pamata
 Vidējā
 Vidējā speciālā
 Augstākā
 Mācos skolā
 Studēju

- Skolēns
 Students
 Uzņēmējs
 Privāta uzņēmuma darbinieks
 Valsts, pašv. iestādes darbinieks
 Pašnodarbināta persona
 Mājsaimniece
 Bezdarbnieks
 Pensionārs
 Cits variants (lūdzu, norādīt kāds)

- Grobiņas pilsētā
 Grobiņas pagastā
 Medzes pagastā
 Gaviezes pagastā
 Bārtas pagastā
 Ārpus Grobiņas novada teritorijas
 Nestrādāju/ nemācos

7. Vai tuvāko piecu (5) gadu laikā plānojat mainīt dzīvesvietu? (iespējama tikai 1 atbilde) **9. Kādu informāciju, Jūsprāt, vajadzētu vairāk?** (iespējamās vairākas atbildes) **10. Kādi infrastruktūras uzlabojumi būtu jāveic Jūsu pilsētā/pagastā?** Lūgums atzīmēt ne vairāk kā 3 atbilžu variantus!

- Jā, Grobiņas novada robežās
 Jā, ārpus Grobiņas novada robežām
 Nē
 Cits variants (kāds?)

- Par pašvaldības darbību kopumā
 Par jūsu pagastu/pilsētu
 Par ar nekustamo īpašumu saistītiem jautājumiem
 Par izglītības jautājumiem
 Par sociāliem pakalpojumiem

- Jāizkopj parki un apstādījumi
 Jāremontē ielas un laukumi
 Jāiekārto bērnu rotaļu laukumi
 Jāuzlabo ielu apgaismojums
 Vajadzētu vairāk soliņu, atkritumu urnu, velo novietņu utml.

8. Kur Jūs visvairāk iegūstat informāciju par pašvaldības darbību? (iespējamās vairākas atbildes)

- Laikrakstā „Kursas laiks” (arī elektroniskajā versijā)
 Laikrakstā „Kurzemes vārds” (arī elektroniskajā versijā)
 TV Dzintare
 Domē, pagasta pārvaldē
 Informatīvajā izdevumā „Ziņu lapa”
 www.grobina.lv
 Cits variants (lūdzu, norādīt kāds)

- Par novadā notiekošajiem kultūras un sporta pasākumiem
 Par novadā pieejamajiem veselības aprūpes pakalpojumiem
 Par ar uzņēmējdarbību (piemēram, būvniecība, uzņēmējdarbības saskaņošana) saistītiem jautājumiem
 Par pašvaldības uzņēmumu sniegtajiem komunālajiem pakalpojumiem
 Cits variants (lūdzu, norādīt kāds)

- Jāuzlabo satiksmes drošība ielās (aizsargbarjeras, „guļošie policisti”, gājēju pārejas)
 Cits variants (lūdzu, norādīt kāds)

11. Lūdzu, novērtējiet, kāda ir šo pakalpojumu un jomu PIEEJAMĪBA Jūsu pilsētā/pagastā:

	Ļoti apmierina	Drīzāk apmierina	Drīzāk neapmierina	Ļoti neapmierina	Nav pieejams	Grūti pateikt
Sabiedriskais transports						
Centralizēta ūdensapgāde						
Centralizēta kanalizācija						
Centralizēta siltumapgāde						
	Ļoti apmierina	Drīzāk apmierina	Drīzāk neapmierina	Ļoti neapmierina	Nav pieejams	Grūti pateikt
Sociālā palīdzība un sociālie pakalpojumi						
Ārsts/ feldšeris						
Policija						
Skola						
Bērnudārzs						
Kultūras pasākumi						
Sporta pasākumi						

12. Lūdzu, novērtējiet, kāda ir šo pakalpojumu un jomu KVALITĀTE Jūsu pilsētā/pagastā:

	Ļoti apmierina	Drīzāk apmierina	Drīzāk neapmierina	Ļoti neapmierina	Nav pieejams	Grūti pateikt
Vides sakoptība						
Gājējiem domātu ielu infrastruktūra (ietves, celiņi, gājēju pārejas utml.)						
Velo celiņi, maršruti						
Transportam domāto ielu/ceļu infrastruktūra						
Ielu apgaismojums						
Sabiedriskā transporta pakalpojumi						
Būvvaldes pakalpojumi						
Ūdensapgādes pakalpojumi						
Atkritumu savākšana/izvešana						
Sabiedriskās kārtības nodrošināšana						
Sociālā palīdzība un sociālie pakalpojumi						
Veselības aprūpes pakalpojumi						
Kultūras un izklaides pasākumi						
Vispārējās izglītības pakalpojumi						
Pirmsskolas izglītības pakalpojumi						
Sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumi						
Namu apsaimniekošanas pakalpojumi						

13. Kādi, Jūsprāt, ir LIELĀKIE TRŪKUMI Jūsu pilsētā/pagastā? Lūgums atzīmēt ne vairāk kā 3 atbilžu variantus!

☐	Slikts ceļu stāvoklis	☐	Darba vietu trūkums
☐	Nepietiekams sabiedriskā transporta nodrošinājums	☐	Zema pieejamās izglītības kvalitāte
☐	Nesakārtotas dabas teritorijas	☐	Nesakārtota ūdensapgāde un kanalizācija
☐	Drošības un kārtības nodrošināšana	☐	Nesakārtota tūrisma infrastruktūra
☐	Veselības aprūpes pieejamība	☐	Cits variants (kāds?)

14. Kādām, Jūsprāt, vajadzētu būt PRIORITĀRAJĀM JOMĀM, ko Grobiņas novadā vajadzētu attīstīt? Lūgums atzīmēt ne vairāk kā 3 atbilžu variantus!

☐	Tūrisms	☐	Daudzdzīvokļu māju un pašvaldības objektu siltināšana
☐	Sports un aktīvā atpūta	☐	Būvniecība
☐	Izglītība	☐	Lauksaimniecība
☐	Kultūra	☐	Lauksaimniecības produkcijas pārstrāde
☐	Veselības aprūpe	☐	Mežizstrāde un kokapstrāde
☐	Infrastruktūra (ceļi, komunikācijas)	☐	Derīgo izrakteņu ieguve un apstrāde
☐	Drošība un sabiedriskā kārtība	☐	Cits variants (kāds?)
☐	Komunālā saimniecība (ūdens un siltumapgāde, kanalizācija, atkritumi)		

15. Kāds, Jūsprāt, būtu nozīmīgākais Grobiņas novada ATTĪSTĪBAS VIRZIENS? (iespējama tikai 1 atbilde)

☐	Cilvēka labklājība	☐	Uzņēmējdarbības attīstība
☐	Infrastruktūras attīstība	☐	Apkārtējā vide
☐	Pakalpojumu attīstība	☐	Cits virziens (lūdzu, miniet kāds)

16. Kādi ir, Jūsprāt, STEIDZAMĀKIE DARBI vai PROBLĒMAS, kas pašvaldībai būtu jārisina?

17. Jūsu IETEIKUMI pašvaldības darba uzlabošanai:

PALDIES JUMS PAR IZRĀDĪTO INTERESI UN ATVĒLĒTO LAIKU APTAUJAS ANKETAS AIZPILDĪŠANAI!

Aptaujas rezultātu apkopojums būs pieejams Grobiņas novada mājas lapas www.grobina.lv sadaļā
ATTĪSTĪBAS NODAĻA

Piemērs

APTAUJAS ANKETA GROBIŅAS NOVADA UZŅĒMĒJIEM

Labdien, cienījamais uzņēmēj!

Anketas mērķis ir noskaidrot uzņēmēju viedokli par uzņēmējdarbības vidi Grobiņas novadā, kas kalpos par pamatu Grobiņas novada Attīstības programmas 2010.-2017.gadam izstrādei!

Grobiņas novada pašvaldībai ir ļoti svarīgi zināt, kā jūtas, ko domā un plāno Grobiņas novada uzņēmēji, jo tieši Jūs veidojat novada attīstības pamatkapitālu!

PIEDALIES ARĪ TU, PLĀNOSIM UN ĪSTENOSIM MŪSU NĀKOTNI KOPĀ!

1. Kādā uzņēmējdarbības nozarē Jūs darbojaties?

2. Uzņēmējdarbības forma *(iespējama tikai 1 atbilde)*

☐ Individuālais komersants (IK)	☐ Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA)	☐ Akciju sabiedrība (AS)
Cits variants <i>(lūdzu, norādīt kāds)</i>		

3. Cik ilgi Jūs nodarbojaties ar uzņēmējdarbību? *(iespējama tikai 1 atbilde)*

☐ Pirmo gadu	☐ 2 – 4 gadus	☐ 5 – 7 gadus
☐ 8 – 10 gadus	☐ Ilgāk	

4. Jūsu uzņēmuma atrašanās vieta: *(iespējama tikai 1 atbilde)*

☐ Grobiņas pilsēta	☐ Medzes pagasts	☐ Bārtas pagasts
☐ Grobiņas pagasts	☐ Gaviezes pagasts	☐ Cita vieta <i>(lūdzu norādīt kura)</i>

5. Lūdzu, norādiet uzņēmuma dibināšanas iemeslu? *(iespējama tikai 1 atbilde)*

☐ Impulsu deva atgūtais vai iegūtais īpašums	☐ Vēlme pelnīt	☐ Zaudēts darbs
☐ Motivācija un vēlēšanās uzsākt savu biznesu	☐ Vēlme pielietot praksē savas zināšanas, spējas, pieredzi	☐ Cits iemesls <i>(kāds?)</i>

6. Lūdzu, norādiet Jūsu uzņēmumā strādājošo darbinieku skaitu: *(iespējama tikai 1 atbilde)*

☐ 1 – 5	☐ 6 – 10	☐ 11 – 20
☐ 21 – 50	☐ 50 – 100	☐ Vairāk par 100

7. Kā vērtējat savu uzņēmuma attīstības iespējas novadā? *(iespējama tikai 1 atbilde)*

☐ Ļoti labas	☐ Labas	☐ Vidējas
☐ Sliktas	☐ Ļoti sliktas	

8. Kādi ir būtiskākie faktori, kas nepieciešami, lai sasniegtu straujāku Jūsu uzņēmuma izaugsmi?

9. Tuvāko trīs (3) gadu laikā Jūs plānojat ...? *(iespējama tikai 1 atbilde)*

☐ Uzņēmējdarbību paplašināt	☐ Uzņēmuma darbību atstāt esošā līmenī	☐ Domāju par uzņēmuma likvidāciju
Cits variants <i>(lūdzu, norādīt kāds)</i>		

10. Vai nākotnē plānojat mainīt/ papildināt uzņēmuma esošo darbības nozari ar citu nozari? *(iespējama tikai 1 atbilde)*

Nē Neesmu par to domājis Jā (lūdzu, miniet ar ko vai uz kādu?)

11. Cik aktuālas Jums ir šīs problēmas? Izvērtējiet pēc 5 punktu skalas, kur „1” nozīmē, ka „problēma nav aktuāla”, bet „5”, ka „problēma ir ļoti aktuāla”.

	1 nav aktuāla	2 mazliet aktuāla	3 neitrāla	4 ir aktuāla	5 ļoti aktuāla
Augstie nodokļi					
Augsta konkurence					
Novada līmeņa saistošo noteikumu un lēmumu prasības					
Kontrolējošo institūciju lielais skaits					
Pašvaldības vienaldzība uzņēmējdarbības veicināšanā					
Iepirkumu konkursu politika					
Kvalificēta darbspēka trūkums					
Problēmas realizēt savu produkciju/ pakalpojumu					
Korupcija					
Negodīgi biznesa partneri un klienti					
Problēmas ar izejmateriāliem					
Eiropas struktūrfondu apguve					
Grūti pieejami kredīti/ finanšu avoti					

12. Lūdzu, nosauciet (atzīmējiet) galvenās problēmas, ar kurām saskaraties, nodarbojoties ar uzņēmējdarbību ikdienā: (ir iespējamas vairākas atbildes)

☐	Nepietiekamas tirgus zināšanas
☐	Grūtības ar uzņēmuma tālāku attīstību
☐	Novecojušas tehnoloģijas
☐	Augsti kredītu procenti
☐	Nespēja atmaksāt kredītus
☐	Apgrozāmo līdzekļu trūkums
☐	Nespēja izstrādāt jaunus konkurētspējīgus produktus/ pakalpojumus
☐	Sarežģītas eksporta/ importa procedūras
☐	Problēmas ar iepakojumu
☐	Zema produkcijas kvalitāte
☐	Augstas mārketinga izmaksas
☐	Augstas ražošanas izmaksas
☐	Ierobežotas ražošanas jaudas
☐	Problēmas ar izplatīšanas kanāliem un vairumtirgotājiem
☐	Citas problēmas (lūdzu, norādīt kādas)

13. Atzīmējiet, kas no zemāk norādītās infrastruktūras Jūsu uzņēmuma attīstībai ir nepieciešams, bet nav pieejams (ir iespējamas vairākas atbildes)

☐	Autoceļi	☐	Ēku, telpu piedāvājums
☐	Dzelzceļi	☐	Ūdensapgāde un kanalizācija
☐	Energoapgāde	☐	Sadzīves atkritumu apsaimniekošana
☐	Telekomunikācijas un informācijas tehnoloģijas	☐	Industriālās platības
☐	Zemes platību piedāvājums	☐	Pievadceļi un komunikācijas
		☐	Cits variants (lūdzu, norādīt kāds)

14. Kādi, pēc Jūsu domām, ir 3 nozīmīgākie Grobiņas novada uzņēmējdarbības virzieni, kas varētu veidot novada EKONOMISKO PROFILU/ SPECIALIZĀCIJU? (ir iespējamas vairākas atbildes)

☐	Lauksaimniecība	☐	Būvniecība
☐	Kopakstrāde	☐	Tūrisms
☐	Derīgo izrakteņu ieguve un apstrāde	☐	Tirdzniecība

	Metālapstrāde
	Ceļu būve
	Mežizstrāde

	Pārtikas ražošana
	Sadzīves pakalpojumi
	Cits virziens (<i>lūdzu, norādīt kāds</i>)

PALDIES PAR LAIKU, KO ATVĒLĒJĀT ŠĪS APTAUJAS AIZPILDĪŠANAI!

Aptaujas rezultātu apkopojums būs pieejams Grobiņas novada mājas lapas www.grobina.lv sadaļā
ATTĪSTĪBAS NODAĻA

Reģionālā un vietējā līmenī apkopojamo sociālekonomisko rādītāju saraksts

N.p.k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datū publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republikas pilsēta	Pilsēta, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republikas pilsēta	Novads	Novada teritoriālās vienības		
DEMOGRĀFIJA											
1.	Galvenie rādītāji:										
1.1.	Pastāvīgo iedzīvotāju skaits kopā	X	X	X	X	X	X	X	X	gads	Centrālā statistikas pārvalde
1.2.	Migrācijas saldo	X	X	X		X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
1.3.	Demogrāfiskās slodzes līmenis	X	X	X		X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
2.	Pastāvīgo iedzīvotāju skaits										
2.1.	Pastāvīgo iedzīvotāju skaits kopā	X	X	X	X	X	X	X	X	gads	Centrālā statistikas pārvalde
2.2.	Pastāvīgo iedzīvotāju skaits katra ceturkšņa sākumā	X	X	X		X	X			ceturksnis	Centrālā statistikas pārvalde
2.3.	Pastāvīgo iedzīvotāju skaits pēc dzimuma un vecuma (pa gadiem)	X	X	X	Tikai tautas skaitīšanas gados	X	X	Tikai tautas skaitīšanas gados	Tikai tautas skaitīšanas gados		
2.4.	Iedzīvotāju skaits darbības vecumā pēc stāvokļa uz gada sākumu	X	X	X	X	X	X			gads	Centrālā statistikas pārvalde
3.	Iedzīvotāju dabiskā kustība										
3.1.	Dabiskais pieaugums	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
3.2.	Dzimušie (pēc dzimuma)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
3.3.	Mirušie (pēc vecuma un dzimuma pa gadiem)	X	X	X		X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
3.4.	Mirušie zīdaiņi	X	X	X		X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
3.5.	Reģistrētās laulības	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datū publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsēta, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
3.6.	Šķirtās laulības	X	X	X		X				gads	Centrālā statistikas pārvalde
3.7.	Iedzīvotāju blīvums pēc stāvokļa uz gada sākumu					X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
4.	Iedzīvotāju ilgtermiņa migrācija										
4.1.	Imigrācija (pēc dzimuma un vecuma pa gadiem)	X	X	X		X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
4.2.	Emigrācija (pēc dzimuma un vecuma pa gadiem)	X	X	X		X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
4.3.	Migrācijas saldo	X	X	X		X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
4.4.	Iedzīvotāju sadalījums pēc pilsonības	X								gads	Centrālā statistikas pārvalde
4.5.	Iedzīvotāju etniskā sastāva aprēķins pēc stāvokļa uz gada sākumu	X	X	X		X	X			gads	Centrālā statistikas pārvalde
4.6.	Dzīvesvietā reģistrētās personas		X	X		X				ceturksnis	Centrālā statistikas pārvalde
5.	Demogrāfiskās slodzes līmenis	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
6.	Iedzīvotāju blīvums	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
EKONOMIKA											
7.	Galvenie rādītāji:										
7.1.	iekšzemes kopprodukts pēc pamatdarbības NACE1.1red. burtu grupām, faktiskajās cenās	X				X				gads	Centrālā statistikas pārvalde
7.2.	IKP faktiskajās cenās uz vienu iedzīvotāju (statistikajos reģionos)	X				X				gads	Centrālā statistikas pārvalde
7.3.	Nefinanšu investīcijas uz vienu iedzīvotāju	X	X	X		X				gads	Centrālā statistikas pārvalde
7.4.	Ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits (t.sk. fiziskas personas, zemnieku /zvejnieku saimniecības, individuālie komersanti,	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datu publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsētas, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
	komercsabiedrības, fondi, nodibinājumi, biedrības, valsts un pašvaldību budžeta iestādes)										
7.5.	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz vienu iedzīvotāju	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
8.	IKP faktiskajās cenās										
8.1.	IKP kopā faktiskajās cenās	X	X	X		X	X			gads	Centrālā statistikas pārvalde
8.2.	IKP faktiskajās cenās uz vienu iedzīvotāju (statistikajos reģionos)	X				X				gads	Centrālā statistikas pārvalde
8.3.	Pievienotā vērtība pēc pamatdarbības NACE1.1 red. burtu līmenī, faktiskajās cenās	X				X				gads	Centrālā statistikas pārvalde
9.	Nefinanšu investīcijas										
9.1.	Nefinanšu investīcijas kopā	X	X	X		X	X			gads	Centrālā statistikas pārvalde
9.2.	Nefinanšu investīcijas uz vienu iedzīvotāju	X	X	X		X	X			gads	Centrālā statistikas pārvalde
9.3.	Investīcijas pašvaldību autoceļu infrastruktūrā (investīcijas būvprojektēšanai, rekonstrukcijai, būvniecībai, uzturēšanas izdevumi, vispārējie izdevumi)		X	X						gads	Centrālā statistikas pārvalde
10.	Ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits (t.sk. fiziskas personas, zemnieku /zvejnieku saimniecības, individuālie komersanti, komercsabiedrības, fondi, nodibinājumi, biedrības, valsts un pašvaldību budžeta iestādes)										
10.1.	Ekonomiski aktīvo uzņēmumu	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datū publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsētas, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
	skaits										
10.2.	Pašnodarbinātie	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
10.3.	Mikro (pa darbības veidiem - NACE)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
10.4.	Mazie (pa darbības veidiem - NACE)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
10.5.	Vidējie (pa darbības veidiem - NACE)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
10.6.	Lielie (pa darbības veidiem - NACE)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
11.	Pašvaldību budžeta ieņēmumi un izdevumi (LVL, EUR)	X	X	X	X	X	X	X		mēnesis, gads	Valsts kase
12.	Teritorijas attīstības indekss	X				X	X	X		gads	Valsts reģionālas attīstības aģentūra
13.	Bezdarbnieku skaits										
13.1.	Bezdarbnieku skaits kopā	X	X	X		X	X	X		mēnesis	Nodarbinātības valsts aģentūra
13.2.	Bezdarbnieku skaits un sastāvs (tai skaitā I II III grupas invalīdi)	X	X	X	X	X	X	X		ceturksnis	Nodarbinātības valsts aģentūra
13.3.	Reģistrēto bezdarbnieku skaits	X								gads	Centrālā statistikas pārvalde
13.4.	Reģistrēto ilgstošo bezdarbnieku skaits	X								gads	Centrālā statistikas pārvalde
14.	Nodarbināto iedzīvotāju skaits (15-74)	X		X		X	X			gads	Centrālā statistikas pārvalde
14.1.	Nodarbināto iedzīvotāju skaits pa galvenajiem darbības veidiem NACE (burtu līmenī)	X		X		X	X			gads	Centrālā statistikas pārvalde
14.2.	Nodarbināto iedzīvotāju skaits 5 gadu grupās	X		X		X	X			gads	Centrālā statistikas pārvalde

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datu publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsētas, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
IEDZĪVOTĀJU IEŅĒMUMI											
15.	Galvenais rādītājs: Iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz 1 iedz.	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts ieņēmumu dienests/ Centrālā statistikas pārvalde
16.	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis (VID dati: Samaksātie nodokļi pa to veidiem pa to veidiem; kopā Latvijā, pa republikas pilsētām un rajoniem, pēc pamatdarbības NACE 1.1. red. 2 zīmju līmenī)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts ieņēmumu dienests/ Centrālā statistikas pārvalde
17.	Mēneša vidējā bruto un neto darba samaksa pa galvenajiem darbības veidiem (NACE)	X	X	X		X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
17.1.	Mēneša vidējā bruto un neto darba samaksa pa galvenajiem darbības veidiem (NACE) sabiedriskajā sektorā	X				X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
17.2.	Mēneša vidējā bruto un neto darba samaksa pa galvenajiem darbības veidiem (NACE) privātajā sektorā	X	X	X		X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
17.3.	Mēneša vidējā bruto un neto darba samaksa pa galvenajiem darbības veidiem privātā sektorā ar nodarbināto skaitu 50 un vairāk	X	X	X		X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
17.4.	Mēneša vidējā bruto un neto darba samaksa pa galvenajiem darbības veidiem (NACE) bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50	X	X	X		X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
18.	Mājsaimniecības rīcībā esošie ienākumi mēnesī uz 1	X		(Rīgā)		X		(Rīgā)		gads	Centrālā statistikas pārvalde

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datu publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsēta, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
	mājsaimniecības locekļi										
IZGLĪTĪBA UN ZINĀTNE											
19.	Galvenie rādītāji:										
19.1.	Vispārējās izglītības iestāžu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
19.2.	Pamatskolas absolventu turpmākā izglītība	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
19.3.	Augstskolas absolventu turpmākā izglītība	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
19.4.	Centralizēto eksāmenu kārtotāju skaits un iegūto līmeņu skaits pēc dzimuma		X	X		X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
20.	Pirmskolas izglītības iestādes										
20.1.	pirmskolas izglītības iestāžu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
20.2.	Izglītojamo bērnu skaits (pēc dzimuma un vecuma pa gadiem)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
20.3.	Darbinieku (pedagogu) skaits (pēc izglītības, vecuma pa gadiem)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
21.	Vispārējās izglītības iestādes-dienas skolas										
21.1.	Pamatskolu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
21.2.	Izglītojamo skaits iepriekšējā mācību gada beigās (pēc dzimšanas gada un klases, dzimuma)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
21.3.	Izglītojamo skaits mācību gada sākumā (pēc dzimšanas gada un klases, dzimuma)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
21.4.	Darbinieku (pedagogu) skaits (pēc izglītības, vecuma pa gadiem)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
21.5.	9.klašu beidzēju skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datū publicēšanas periods	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republīkas pilsēta	Pilsēta, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republīkas pilsēta	Novads	Novada teritoriālās vienības		
21.6.	Izglītojamo skaits pa interešu izglītības programmām	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
21.7.	Pamatskolas absolventu turpmākā izglītība	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
21.8.	Vidusskolu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
21.9.	Izglītojamo skaits iepriekšējā mācību gada beigās (pēc dzimšanas gada un klases, dzimuma)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
21.10.	Izglītojamo skaits mācību gada sākumā (pēc dzimšanas gada un klases, dzimuma)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
21.11.	Darbinieku (pedagogu) skaits (pēc izglītības, vecuma pa gadiem)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
21.12.	12.klašu beidzēju skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
21.13.	Izglītojamo skaits pa interešu izglītības programmām (pēc dzimšanas gada un klases, dzimuma)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
21.14.	Vidusskolas absolventu turpmākā izglītība	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
22.	Vispārējās izglītības iestādes – vakara (maiņu) skolas										
22.1.	Pamatskolu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
22.2.	Izglītojamo skaits iepriekšējā mācību gada beigās (pēc dzimšanas gada un klases, dzimuma)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
22.3.	Izglītojamo skaits mācību gada sākumā (pēc dzimšanas gada un klases, dzimuma)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datu publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsēta, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
22.4.	Darbinieku (pedagogu) skaits (pēc izglītības, vecuma pa gadiem)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
22.5.	9.klašu beidzēju skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
22.6.	Izglītojamo skaits pa interešu izglītības programmām	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
22.7.	Pamatskolas absolventu turpmākā izglītība	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
22.8.	Vidusskolu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
22.9.	Izglītojamo skaits iepriekšējā mācību gada beigās (pēc dzimšanas gada un klases, dzimuma)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
22.10.	Izglītojamo skaits mācību gada sākumā (pēc dzimšanas gada un klases, dzimuma)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
22.11.	Darbinieku (pedagogu) skaits (pēc izglītības, vecuma pa gadiem)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
22.12.	12.klašu beidzēju skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
22.13.	Izglītojamo skaits pa interešu izglītības programmām (pēc dzimšanas gada un klases, dzimuma)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
22.14.	Vidusskolas absolventu turpmākā izglītība	X	X	X	X	X	X	X		gads	Izglītības un zinātnes ministrija
23.	Profesionālā izglītība										
23.1.	Profesionālo izglītības iestāžu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
23.2.	Izglītojamo skaits iepriekšējā mācību gada beigās (pēc dzimšanas gada un klases, dzimuma)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datū publicēšanas periods	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republīkas pilsēta	Pilsēta, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republīkas pilsēta	Novads	Novada teritoriālās vienības		
23.3.	Izglītojamo skaits mācību gada sākumā (pēc dzimšanas gada un klases, dzimuma)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
23.4.	Darbinieku (pedagogu) skaits (pēc izglītības, vecuma pa gadiem)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
23.5.	Izglītojamo skaits pa interešu izglītības programmām (pēc dzimšanas gada un klases, dzimuma)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
24.	Augstākās izglītības iestādes										
24.1.	Iestāžu skaits (pēc augstskolas atrašanās vietas)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
24.2.	Studentu skaits (pēc dzimuma un vecuma pa gadiem)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
24.3.	Akadēmiskā personāla skaits (pēc dzimuma un pa vecuma grupām)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
25.	Zinātnisko iestāžu darbības rādītāji										
25.1.	Iestāžu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
25.2.	Zinātnisko darbinieku skaits (pēc dzimuma un pa vecuma grupām)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
KULTŪRA											
26.	Galvenie rādītāji:										
26.1.	Bibliotēku apmeklētāju skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Latvijas Nacionālā bibliotēka
26.2.	Pašdarbības kolektīvu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Kultūras ministrija
27.	Bibliotēku darbības rādītāji										
27.1.	bibliotēku skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Latvijas Nacionālā bibliotēka
27.2.	Apmeklētāju skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Latvijas Nacionālā bibliotēka

N.p.k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datu publicēšanas periods	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsēta, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
28.	Muzeju darbības rādītāji										
28.1.	Muzeju skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
28.2.	Apmeklētāju skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
29.	Kultūrvēsturisko objekti (skaits)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Kultūras ministrija
30.	Kultūras namu un tautas namu darbības rādītāji										
30.1.	Iestāžu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Kultūras ministrija
30.2.	Pašdarbības kolektīvu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Kultūras ministrija
30.3.	Pašdarbības kolektīvu dalībnieku skaits (pēc dzimuma un vecuma pagadiem)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Kultūras ministrija
30.4.	Rīkoto pasākumu apmeklētāju skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Kultūras ministrija
31.	Kino iestāžu darbības rādītāji										
31.1.	Vietu skaits		X	X		X	X	X		gads	Kultūras ministrija
31.2.	seansu skaits		X	X		X	X	X		gads	Kultūras ministrija
31.3.	apmeklētāju skaits		X	X		X	X	X		gads	Kultūras ministrija
VESELĪBAS APRŪPE											
32.	Galvenie rādītāji:										
32.1.	Ārstu skaits uz 1000 iedzīvotājiem	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
32.2.	Ārstniecības personu ar vidējo medicīnisko izglītību skaits uz 1000 iedzīvotājiem	X	X	X		X	X			gads	Veselības ekonomikas centrs
32.3.	Feldšeru/ ārstu palīgu skaits uz 1000 iedzīvotājiem	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
32.4.	Vecmāšu skaits uz 1000	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datu publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsēta, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
	iedzīvotājiem										
32.5.	Feldšeru veselības punktu skaits	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
33.	Veselības aprūpes iestāžu tīkls										
33.1.	Ambulatoro ārstniecības iestāžu skaits	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
33.2.	Ārstu skaits (neieskaitot zobārstus) (pēc dzimuma un vecuma pa gadiem) (Ārstniecības personu reģistra dati)	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
33.3.	Ģimenes ārstu skaits (pēc dzimuma un vecuma pa gadiem) (Ārstniecības personu reģistra dati)	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
33.4.	Ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu saņēmēju skaits	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
33.5.	Stacionārā veselības aprūpe										
	Stacionāro ārstniecības iestāžu skaits	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
33.6.	Ārstu skaits (neieskaitot zobārstu skaitu) (pēc dzimuma un vecuma pa gadiem) (stacionāro ārstu skaits kopā ar tā ambulatorās daļas ārstu skaitu) (Ārstniecības personu reģistra dati)	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
33.7.	Stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu saņēmēju skaits (pēc dzimuma un vecuma pa gadiem)	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
34.	Neatliekamā medicīniskā palīdzība										
34.1.	NMP iestāžu skaits	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datu publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsētas, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
34.2.	Izsaukumu skaits	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
34.3.	Savlaicīgi izpildīto izsaukumu īpatsvars %	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
34.4.	NMP ārstu skaits (pēc dzimuma un vecuma pa gadiem)	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
35.	Zobārstniecības iestādes										
35.1.	Zobārstniecības iestāžu skaits	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
35.2.	Zobārstu skaits (pēc dzimuma un vecuma pa gadiem)	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
35.3.	Zobārsta apmeklētāji	X	X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
36.	Slimības										
36.1.	Saslimstība ar infekcijas un parazitārajām slimībām		X	X			X	X		mēnesis	Valsts aģentūra "Latvijas infektoloģijas centrs"
36.2.	Saslimstība ar infekcijas un parazitārajām slimībām		X	X			X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
36.3.	Saslimstība ar tuberkulozi (pēc dzimuma un vecuma pa gadiem) (Ar noteiktām slimībām slimojošo pacientu reģistra dati)		X	X			X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
36.4.	Saslimstība ar ļaundabīgiem audzējiem, seksuāli transmisīvajām un ādas sēnīšu slimībām, AIDS, psihiskiem un uzvedības traucējumiem, alkohola atkarību, narkotisko vielu atkarību, cukura diabētu u.c.		X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs
36.5.	Grūtnieču un jaundzimušo veselības aprūpe (grūtnieču skaits, grūtniecības atrisinājuma veids, grūtniecības sarežģījumu veidi, dati)		X	X		X	X	X		gads	Veselības ekonomikas centrs

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datū publicēšanas periods	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republīkas pilsēta	Pilsēta, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republīkas pilsēta	Novads	Novada teritoriālās vienības		
	par jaundzimušajiem u.c.)										
37.	Invalīdības piešķiršana (invalīdības cēloņi, pirmreizēji par invalīdiem atzīto skaits, pirmreizēji par invalīdiem atzīto sadalījums pēc slimību veidiem, vecuma, dzimuma, invalīdības grupām u.c.)		X	X		X	X	X		gads	Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisija
TRANSPORTS UN KOMUNIKĀCIJAS											
38.	Galvenie rādītāji:										
38.1.	Valsts autoceļu kopgarums (km), tai skaitā	X	X	X	X	X	X	X	X	gads	Latvijas valsts ceļi/ Centrālās statistikas pārvalde/Satiksmes ministrija
38.1.1.	Galvenie autoceļi	X	X			X	X			gads	Latvijas valsts ceļi/ Centrālās statistikas pārvalde/Satiksmes ministrija
38.1.2.	1. šķiras autoceļi	X	X			X	X			gads	Latvijas valsts ceļi/ Centrālās statistikas pārvalde/Satiksmes ministrija
38.1.3.	2. šķiras autoceļi	X	X			X	X			gads	Latvijas valsts ceļi/ Centrālās statistikas pārvalde/Satiksmes ministrija
38.2.	Valsts autoceļu kvalitātes vērtējums									gads	Latvijas valsts ceļi/Satiksmes ministrija
38.2.1.	Galvenie autoceļi, tai skaitā									gads	Latvijas valsts ceļi/Satiksmes ministrija
38.2.1.1.	Labā stāvoklī	X	X							gads	Latvijas valsts ceļi
38.2.1.2.	Apmierinošā stāvoklī	X	X			X				gads	Latvijas valsts ceļi

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datū publicēšanas periods	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republīkas pilsēta	Pilsēta, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republīkas pilsēta	Novads	Novada teritoriālās vienības		
38.2.1.3.	Sliktā stāvokli	X	X			X				gads	Latvijas valsts ceļi
38.2.2.	1. šķiras autoceļi									gads	Satiksmes ministrija
38.2.2.1.	Labā stāvoklī	X	X			X				gads	Latvijas valsts ceļi
38.2.2.2.	Apmierinošā stāvoklī	X	X			X				gads	Latvijas valsts ceļi
38.2.2.3.	Sliktā stāvokli	X	X			X				gads	Latvijas valsts ceļi
38.2.3.	2. šķiras autoceļi									gads	Satiksmes ministrija
38.2.3.1.	Labā stāvoklī	X	X			X				gads	Latvijas valsts ceļi
38.2.3.2.	Apmierinošā stāvoklī	X	X			X				gads	Latvijas valsts ceļi
38.2.3.3.	Sliktā stāvokli	X	X			X				gads	Latvijas valsts ceļi
39.	Valsts autoceļu garums, pašvaldību autoceļu un ielu garums		X	X						gads	Centrālā statistikas pārvalde
40.	Uzņēmumu un māju autoceļu garums		X	X						gads	Centrālā statistikas pārvalde
41.	Mežu autoceļu garums		X							gads	Valsts akciju sabiedrība "Latvijas valsts meži"
42.	Sabiedriskā transporta pieejamība		X	X			X				
42.1.	Pasažieru pārvadājumi pilsētu elektrotransportā			X	X		X			gads ceturksnis	Centrālā statistikas pārvalde

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datu publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsētas, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
43.	Ostu skaits	X	X	X		X	X			gads	Centrālā statistikas pārvalde
43.1.	Nosūtītās kravas	X	X	X		X	X			gads	Centrālā statistikas pārvalde
43.2.	Saņemtās kravas	X	X	X		X	X			gads	Centrālā statistikas pārvalde
44.	Internets										
44.1.	Interneta lietotāju skaits										
44.1.1.	Mājsaimniecību īpatsvars, kurām mājās ir Internets (procentos no visām mājsaimniecībām, kurās dzīvo vismaz viena persona vecumā no 16-74 gadiem)	X				X				gads	Centrālā statistikas pārvalde / Interneta asociācija
44.1.2.	Komersantu īpatsvars, kuri lieto Internetu (procentos no visiem ekonomiski aktīviem komersantiem ar darbinieku skaitu 10 un vairāk)	X				X				gads	Centrālā statistikas pārvalde / Interneta asociācija
44.1.3.	Mājsaimniecību īpatsvars, kurām mājās ir platjoslas pieslēgums (procentos no visām mājsaimniecībām, kurās dzīvo vismaz viena persona vecumā no 16-74 gadiem)	X				X				gads	Centrālā statistikas pārvalde / Interneta asociācija
44.1.4.	Komersantu īpatsvars, kuriem ir platjoslas pieslēgums uzņēmumos (procentos no visiem ekonomiski aktīviem komersantiem ar darbinieku skaitu 10 un vairāk)	X				X				gads	Centrālā statistikas pārvalde / Interneta asociācija
45.	Autotransports										
45.1.	Transportlīdzekļu skaits kopā, pa kategorijām		X							gads	Centrālā statistikas pārvalde
45.2.	Kravu pārvadājumi un apgrozība autotransportā	X				X				ceturksnis	Centrālā statistikas pārvalde

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datū publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsētas, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
SOCIĀLĀ DROŠĪBA											
	Galvenie rādītāji:										
46.	Bērnu bāreņu aprūpes centru, pašvaldību bērnu namu patversmju un nevalstisko organizāciju bērnu namu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Sociālo pakalpojumu pārvalde
47.	Veco ļaužu, invalīdu un personu ar garīga rakstura traucējumiem pansionātu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Sociālo pakalpojumu pārvalde
48.	Operatīvie dati par trūcīgo personu skaitu pašvaldībās un pašvaldību sniegto sociālo palīdzību					X	X	X		mēnesis	Labklājības ministrija
49.	Administratīvie izdevumi sociālās palīdzības pabalstu un pakalpojumu nodrošināšanai pašvaldībās	X	X	X		X	X	X		gads	Labklājības ministrija
50.	Piešķirtās valsts pensijas vidējais apmērs un izmaksātās valsts pensijas vidējais apmērs (pēc dzimuma)		X	X		X	X	X		ceturksnis, gads	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
51.	Aizgādībā esošo personu skaits		X	X		X	X	X		gads	Labklājības ministrija
52.	Valsts sociālie pabalsti un sociālās apdrošināšanas pakalpojumi		X	X		X	X	X		ceturksnis, gads	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
52.1.	Pabalstu saņēmēju skaits		X	X		X	X	X		ceturksnis, gads	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
52.2.	Vidējais pabalstu apmērs sadalījumā pa pakalpojumu veidiem		X	X		X	X	X		ceturksnis, gads	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
52.3.	Sociāli apdrošināto personu skaits (pēc dzimuma) un vidējā apdrošināšanas iemaksu alga, no kuras jāveic sociālās		X	X		X	X	X		gads	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datu publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsēta, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
	apdrošināšanas iemaksas										
53.	Pašvaldību sociālās palīdzības pabalsti										
53.1.	Saņēmēju skaits pa pabalstu veidiem		X	X		X	X	X		gads	Labklājības ministrija
53.2.	Pabalstu vidējais apmērs		X	X		X	X	X		gads	Labklājības ministrija
53.3.	Izlietotie līdzekļi pa pabalstu veidiem		X	X		X	X	X		gads	Labklājības ministrija
54.	Bērnu ilgstošās sociālās aprūpe un sociālās rehabilitācija										
54.1.	Institūciju skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
54.2.	Vietu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
54.3.	Bērnu skaits kopā un dalījumā pēc dzimuma un pa vecuma grupām	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
55.	Pieaugušo ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas									gads	
55.1.	Institūciju skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
55.2.	vietu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
55.3.	klientu skaits kopā un dalījumā pēc dzimuma un pa vecuma grupām	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
55.4.	klientu ar invaliditāti skaits kopā un dalījumā pēc dzimuma un pēc piešķirtās invaliditātes grupas	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
56.	Specializēto ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas										
57.	Institūciju skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
58.	Vietu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datu publicēšanas periods	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsēta, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
59.	Klientu skaits kopā un dalījumā pēc dzimuma un pa vecuma grupām	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
60.	Mājas aprūpe										
60.1.	Aprūpējamo personu skaits kopā un dalījumā pēc dzimuma	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
60.2.	Aprūpējamo ar invaliditāti skaits kopā un dalījumā pēc dzimuma un pēc piešķirtās invaliditātes grupas	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
60.3.	Aprūpējamo pieaugušo personu ar invaliditāti skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
60.4.	Aprūpējamo bērnu ar invaliditāti skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
60.5.	Aprūpējamo pensijas vecuma personu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
60.6.	Aprūpētāju skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
60.7.	Aprūpei mājās izlietotais finansējums	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
60.8.	Personu skaits, kurām aprūpe mājās pieprasīta, bet nav nodrošināta	X	X	X	X	X	X	X		gads	Labklājības ministrija
SABIEDRISKĀ KĀRTĪBA UN DROŠĪBA											
	Galvenie rādītāji:										
61.	Reģistrēto kriminālnozieģumu skaits uz 1 iedz.	X	X	X		X	X	X		gads	Iekšlietu ministrija IC Centrālās statistikas pārvalde/Valsts policija
62.	Ugunsgrēku skaits uz 1.iedz.	X	X	X		X	X	X		gads	Iekšlietu ministrijas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
63.	Reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaits sadalījumā pa noziedzīgo nodarījumu veidiem (slepkavības,	X	X	X		X	X	X		gads	Iekšlietu ministrija

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datū publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsētas, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
	izvarošanas, laupīšanas u.c.)										
64.	Pie kriminālatbildības saukto personu skaits (t.sk. nepilngadīgās personas) sadalījumā pa noziedzīgo nodarījumu veidiem		X	X		X	X	X		gads	Iekšlietu ministrija
65.	Ugunsgrēkos cietušo un bojā gājušo skaits pēc dzimuma		X	X		X	X	X		gads	Iekšlietu ministrijas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
66.	Ugunsgrēku skaits, cietušo un bojā gājušo skaits pēc dzimuma		X	X		X	X	X		gads	Iekšlietu ministrijas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
67.	Administratīvie pārkāpumi vides aizsardzības jomā		X					X		gads	Valsts Vides dienests
68.	Reģistrēto administratīvo pārkāpumu skaits		X	X		X	X	X		gads	Iekšlietu ministrija
69.	Ceļu satiksmes negadījumi	X	X	X	X	X	X	X		gads	Ceļu satiksmes drošības direkcija
70.	Valsts policijas iecirkņu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Iekšlietu ministrija/Valsts policija
71.	Pašvaldības policijas iecirkņu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts policija
72.	Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta depo skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Iekšlietu ministrija/Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
TŪRISMS											
73.	Galvenie rādītāji:										
63.1.	Apmeklētāju skaits tūristu nakšņošanas vietās: *Konfidencialitātes dēļ nevar dot par visiem novadiem, pilsētām un	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datu publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsēta, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
	pagastiem.										
73.1.1.	Viesnīcās	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
73.1.2.	Moteļos	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
73.1.3.	Viesu mājās	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
73.1.4.	Kempingos	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
73.1.5.	Citās tūristu nakšņošanas vietās	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.	Tūristu nakšņošanas mītņu skaits	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.1.	Viesnīcas	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.1.1.	Iestāžu skaits	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.1.2.	Apmeklētāju skaits	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.1.3.	Gultas vietu skaits	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.2.	Moteļi	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.2.1.	Iestāžu skaits	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.2.2.	Apmeklētāju skaits	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.2.3.	Gultas vietu skaits	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datu publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsētas, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
74.3.	Viesu mājas	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.3. 1.	Iestāžu skaits	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.3. 2.	Apmeklētāju skaits	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.3. 3.	Gultas vietu skaits	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.4.	Kempingi	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.4. 1.	Iestāžu skaits	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.4. 2.	Apmeklētāju skaits	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.4. 3.	Gultas vietu skaits	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.5.	Citas tūristu nakšņošanas mītnes	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.5. 1.	Iestāžu skaits	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.5. 2.	Apmeklētāju skaits	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
74.5. 3.	Gultas vietu skaits	X	X	X	X*	X	X	X*		gads	Centrālā statistikas pārvalde
75.	Viesnīcu, moteļu, viesu māju, kūrortviesnīcu, kempingu un citu tūristu mītnu darbība (apkalpoto cilvēku skaits, nakšņojumu skaits, gultavietu noslogojums)	X				X	X			mēnesis	Centrālā statistikas pārvalde
76.	Lauku tūrisma mītnu darbība	X				X				gads	Centrālā statistikas pārvalde

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datu publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsētas, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
MĀJOKĻI											
77.	Galvenais rādītājs: dzīvojamais fonds uz 1 iedz. (m2)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Privatizācijas aģentūra
78.	Sociālās mājas un dzīvokļi	X	X	X	X	X	X	X		gads	Privatizācijas aģentūra
78.1.	Sociālās mājas	X	X	X	X	X	X	X		gads	Privatizācijas aģentūra
78.1.1.	Iestāžu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Privatizācijas aģentūra
78.1.2.	Izmitināto personu skaits (pēc dzimuma un vecuma)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Privatizācijas aģentūra
78.2.	Sociālie dzīvokļi ārpus sociālām dzīvojamām mājām	X	X	X	X	X	X	X		gads	Privatizācijas aģentūra
78.2.1.	Iestāžu skaits	X	X	X	X	X	X	X		gads	Privatizācijas aģentūra
78.2.2.	Izmitināto personu skaits (pēc dzimuma un vecuma)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Privatizācijas aģentūra
79.	Dzīvojamais fonds (milj. m2)	X	X	X		X	X	X		gads	Privatizācijas aģentūra
80.	Uzbūvētās dzīvojamās ēkas (tūkst. m2)	X	X	X		X	X	X		gads	Privatizācijas aģentūra
81.	Dzīvojamā fonda apsaimniekošana										
81.1.	Dzīvojamo telpu īres maksa		X	X		X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
81.2.	Apsaimniekošanas izmaksas		X	X		X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
81.3.	Ēku, būvju, dzīvokļu īpašumi (skaits, platība)		X	X		X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
83.4.	Dzīvokļu īpašniekiem pārvaldīšanā un apsaimniekošanā nodotās valsts un pašvaldību dzīvojamās mājas		X	X		X	X	X		gads	Valsts akciju sabiedrība „Privatizācijas aģentūra”

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datū publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsētas, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
	(māju skaits un apsaimniekošanas formas)										
84.	Zemes platība	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts zemes dienests
85.	Valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizācija		X	X		X	X	X		gads	Valsts akciju sabiedrība „Privatizācijas aģentūra”
86.	Telpu privatizācija dzīvojamās mājās		X	X		X	X	X		gads	Valsts zemes dienests
87.	Zemesgrāmatās iesniegtie nostiprinājuma lūgumi		X			X	X	X		gads	Tiesu administrācija
88.	Zemesgrāmatās atklātie nodalījumi pa nekustamā īpašuma veidiem		X			X	X	X		gads	
89.	Nekustamo īpašumu kadastrālā vērtība	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts zemes dienests
90.	Dzīvojamais fonds (dzīvokļu skaits, kopējā platība)	X	X	X		X	X			gads	Centrālā statistikas pārvalde
91.	Zemes sadalījums pēc zemes lietošanas veidiem un īpašniekiem	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
92.	Pārdošanas darījumi ar būvēm, zemi, dzīvokļiem un nedzīvojamām telpām (darījumu apjoms, vidējās cenas)					X				ceturksnis	Centrālā statistikas pārvalde
DABAS RESURSI UN VIDES AIZSARDZĪBA											
93.	Galvenie rādītāji:										
93.1.	Ūdens kvalitāte	X	X	X		X	X	X		gads	Vides ministrija
93.2.	Gaisa kvalitāte	X	X	X		X	X	X		gads	Vides ministrija
93.3.	Radītie atkritumi	X	X	X		X	X	X		gads	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
94.	Atkritumu apsaimniekošana	X	X	X		X	X	X		gads	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
95.	Gaisa piesārņojums no stacionāriem		X	X		X	X	X		gads	Latvijas Vides, ģeoloģijas un

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datū publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsētas, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
	piesārņojuma avotiem										meteoroloģijas centrs/CSP
96.	Ūdens resursu rādītāji (ūdens ņemšana un izmantošana, notekūdeņu attīrīšana un novadīšana, notekūdeņu radītais paliekošais piesārņojums, notekūdeņu attīrīšanas dūņas)		X	X		X	X	X		gads	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs/CSP
97.	Radioaktīvās vielas, kodolmateriāli un citi jonizējošā starojuma avoti		X	X		X	X	X		gads	Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrs
98.	Līdzekļu izlietojums vides aizsardzībai (investīcijas, kārtējās izmaksas vides aizsardzībai u.c.)	X				X				gads	Centrālā statistikas pārvalde
99.	Dzeramā ūdens kvalitāte		X	X	X (pa pilsētām)	X	X	X		gads	Veselības inspekcija
100.	Peldūdeņu kvalitāte		X	X	X (pa pilsētām)	X	X	X		gads	Veselības inspekcija
101.	Meža zemju sadalījums pēc koku sugām, diametra grupām un vecuma klasēm	X	X	X	X	X	X	X		gads	Zemkopības ministrija
102.	Koku izciršana galvenajā cirtē (kailcirtē, cirtē pēc sanitārā atzinuma, izlases cirtes pēdējais paņēmieni, pārējie galvenās cirtes veidi), kopšanas cirtēs (jaunaudžu kopšanas cirtē, kopšanas cirtē), sanitārajās cirtēs, rekonstruktīvajā cirtē, citās cirtēs	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts meža dienests
103.	Koku ciršana sadalījumā pa koku sugām		X	X	X		X	X		gads	Valsts meža dienests

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datu publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsēta, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
104.	Meža ugunsgrēkos izdegusī platība, ugunsgrēku cēloņi, ugunsgrēku nodarītie zaudējumi, atbildība par meža ugunsdrošības noteikumu pārkāpumiem		X	X	X		X	X		gads	Valsts meža dienests
105.	Meža atjaunošana valsts mežos un pašvaldību un privātajos mežos	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts meža dienests
ZEME											
106.	Galvenie rādītāji: zemes platība pēc lietošanas mērķiem										Valsts zemes dienests
106.1.	Komerccarbība	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts zemes dienests
106.2.	Dzīvojamā platība	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts zemes dienests
106.3.	Lauksaimniecībā izmantojamā zeme sadalījumā pa izmantošanas veidiem (aramzeme, pļavas, ganības, augļu dārzi)	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts zemes dienests
106.4.	Apbūvei	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts zemes dienests
107.1.	Zemes platība pēc īpašnieka	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts zemes dienests
107.1.1.	Zemes platība pēc lietošanas mērķiem	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts zemes dienests
107.1.2.	Komerccarbība	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts zemes dienests
107.1.3.	Dzīvojamā platība	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts zemes dienests

N.p. k.	Rādītājs	Līdz 2010.gadam				Pēc 2010.gada				Datu publicēšanas periodiskums	Avots
		Teritoriālais iedalījums, kurā rādītāja dati ir pieejami									
		Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Rajons	Republiskas pilsētas	Pilsētas, pagasts, novads	Plānošanas reģions (vai statistikas reģions)	Republiskas pilsētas	Novads	Novada teritoriālās vienības		
107.1.4.	Lauksaimniecībā izmantojamā zeme	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts zemes dienests
107.1.5.	Apbūvei	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts zemes dienests
107.2.	Zemes platība pēc īpašnieka	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts zemes dienests
107.2.1.	Valsts	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts zemes dienests
107.2.2.	Pašvaldība	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts zemes dienests
107.2.3.	Privātīpašnieks	X	X	X	X	X	X	X		gads	Valsts zemes dienests
LAUKSAIMNIECĪBA											
108.	Galveno lauksaimniecības kultūru sējumu platības, kopražs un ražība	X				X				gads	Centrālā statistikas pārvalde
109.	Lauksaimniecības dzīvnieku skaits	X				X				gads	Centrālā statistikas pārvalde
110.	Galveno lopkopības produktu ražošana (gaļa, piens, olas)	X				X				Ceturksnis	Centrālā statistikas pārvalde
111.	2010.gada lauksaimniecības skaitīšana					X	X	X		reizi 10 gados	Centrālā statistikas pārvalde
112.	Informācija par lauku saimniecību skaitu, zemju platībām un galvenie ekonomiskie rādītāji	X	X	X	X	X	X	X		gads	Centrālā statistikas pārvalde
113.	Informācija par bioloģisko lauksaimniecību		X			X	X	X		gads	Zemkopības ministrija
114.	Lauksaimniecības dzīvnieku skaits	X	X							gads	Centrālā statistikas pārvalde
115.	Lauksaimniecībā izmantojamo zemju transformācija	X	X							gads	Lauku atbalsta dienests

Jautājumi, kas norāda, ka attīstības programma ir izstrādāta, ievērojot integrēto pieeju

Lai saprastu, vai attīstības programma ir izstrādāta ievērojot telpisko dimensiju, nepieciešams atbildēt uz šādiem jautājumiem:

1. Pašreizējās situācijas analizē:

- kādas ir teritoriālās attīstības tendences pašvaldības ietvaros (vai pastāv attīstības atšķirības starp teritoriālajām vienībām, vai pastāv degradētās teritorijas un tml.)?
- kādas ir līdzšinējās mijiedarbības un sadarbības formas ar apkārtējām pašvaldībām?
- kāda ir bijusi pašvaldības līdzšinējā loma/ ieguldījums reģiona un valsts izaugsmē?

2. Stratēģiskajā daļā:

- kāda ir vēlamā pašvaldības loma reģiona/ valsts attīstībā?
- kādas ir vēlamās mijiedarbības/ sadarbības formas ar apkārtējām pašvaldībām?
- kāds ir redzējums par pašvaldības atsevišķu daļu (gan spēcīgāko, gan vājāko) turpmāko attīstību?

3. Rīcības plānā:

- ar kādiem projektiem/ aktivitātēm tiks attīstīta/ nostiprināta pašvaldības loma reģiona/ valsts izaugsmē?
- kādi sadarbības projekti/ aktivitātes tiks īstenotas ar apkārtējām pašvaldībām?
- kādi projekti/ aktivitātes tiks īstenoti, lai līdzsvarotu atsevišķu pašvaldības daļu attīstības līmeni?

Lai saprastu, vai attīstības programma ir izstrādāta ievērojot tematisko dimensiju, nepieciešams atbildēt uz šādiem jautājumiem:

1. Pašreizējās situācijas analizē – kādas ir līdzšinējās kopsakarības starp dažādu jomu/ darbības veidu attīstības tendencēm pašvaldībā?

2. Stratēģiskajā daļā:

- kāda ir vēlamā mijiedarbība starp dažādām jomām/ darbības veidiem?
- Kuras no jomām, darbības veidiem ir prioritāri attīstāmas un kuras ir pakārtotas?

3. Rīcības plānā:

- kādu projektu ietvaros ir iespējams risināt vairāku nozaru problēmas – kompleksi projekti?
- kāda ir piedāvāto projektu savstarpējā papildinātība?

Lai saprastu, vai attīstības programma ir izstrādāta ievērojot laika dimensiju, nepieciešams atbildēt uz šādiem jautājumiem:

1. Pašreizējās situācijas analizē – kādi ir iepriekš īstenotie attīstības projekti?

2. Rīcības plānā:

- kā tiks nodrošināta iepriekš īstenoto projektu pēctecība?
- kāda ir no jauna piedāvāto projektu īstenošanas secība?

*Piemērs***Aizkraukles novada funkcionālās ietekmes zona un specializācija**

Aizkraukles pilsēta ir Aizkraukles rajona administratīvais centrs, un tajā koncentrētas valsts iestādes un to nodaļas, kas nodrošina publisko pakalpojumu pieejamību rajona iedzīvotājiem. Aizkraukles novadā atrodas arī Aizkraukles rajona lielākie uzņēmumi, kas nodrošina rajonā plašāko privāto pakalpojumu un preču klāstu. Tādējādi Aizkraukles novada funkcionālās ietekmes zona, galvenokārt ir Aizkraukles rajonā ietilpstošās pašvaldības un to iedzīvotāji kopskaitā 40 116²⁷, kas atbilst reģionālā attīstības centra kritērijiem.

Darba migrāciju veicina labā ceļu un sabiedriskā transporta infrastruktūra, kā rezultātā Aizkraukles novada iedzīvotāji ir nodarbināti Ogrē, Rīgā un Ķegumā, turpretī rajona iedzīvotāji dodas strādāt uz Aizkraukli²⁸.

Mācību migrācijas funkcionālās saites parāda pašvaldību savstarpējie maksājumi, 2007.gadā tie tikuši veikti starp Aizkraukles novadu un Aizkraukles rajona pašvaldībām (Jaunjelgavas pilsētu, Pļaviņu pilsētu un visiem 18 Aizkraukles rajonā ietilpstošajiem pagastiem). Izglītības pakalpojumus Aizkraukles novadā izmanto arī audzēkņi no tālākiem rajoniem (piem., Aizkraukles arodvidusskolā 2007./2008. mācību gadā uzņemti audzēkņi arī no Jēkabpils (25), Ogres (14), Rēzeknes (5), Preiļu (3), Madonas (2) un Balvu (2) rajona (iepriekšējos mācību gados uzņemti audzēkņi arī no Daugavpils (6) un Gulbenes (3) rajona).

Aizkraukles novada plānotā attīstība kā biznesa attīstības centrs kopā ar Jelgavu kā zinātnisko pētījumu attīstības centru, Jēkabpili un Dobeli kā inovāciju attīstības centriem radīs priekšnoteikumus zinātņietilpīgas ekonomikas attīstībai Zemgales reģionā.

Aizkraukles industriālā zona ir piemērota biznesa attīstības centra jeb biznesa inkubatora veidošanai (viena no nedaudzajiem valstī), kas veicinātu uzņēmējdarbības attīstību, nodrošinot jaunajiem uzņēmumiem nepieciešamo informāciju un pieeju tehnoloģijām. Īpašu lomu reģionā Aizkraukles novadam varētu nodrošināt bioloģiskās lauksaimniecības un lauksaimniecības produkcijas pārstrādes tehnoloģiskais parks. Tas būtu nozīmīgs reģiona kopējā attīstības stratēģijā, jo lauksaimniecība ir Zemgales plānošanas reģiona pamatnozare lielo lauksaimniecības zemju īpatsvara un to augstās auglības dēļ. Ražošanas un lauksaimniecības jomā Aizkraukles specializācija papildinās Jēkabpili kā bioloģiskās produkcijas pārstrādes centru un Dobeles kā tekstilrūpniecības un pārtikas rūpniecības centru, tādējādi savstarpēji nekonkurējot, bet attīstot plašu ražošanas nozaru klāstu reģiona ietvaros.

Aizkraukles novada kokapstrādes uzņēmumi jau ir atpazīstami visā Latvijas teritorijā. Aizkraukles rajonā atrodas 32,85%²⁹ no visām mežu teritorijām Zemgales plānošanas reģionā. Aizkraukles un Jēkabpils rajons ir vieni no mežainākajiem Latvijā, kas arī nosaka to attīstību par valsts mēroga kokapstrādes rūpniecības centriem. Arī dzelzceļa infrastruktūras esamība nodrošina lētākas koksnes transportēšanas izmaksas arī no citām valstīm, galvenokārt no Baltkrievijas. Nelielais ģeogrāfiskais attālums nerada šķēršļus šo rajonu sadarbībai kopīgā nozares attīstības plānošanā. Jēkabpilī atrodas Jēkabpils kokapstrādes uzņēmējdarbības parks, turpretī Aizkrauklē atrodas Latvijā lielākais kokapstrādes uzņēmums „Nelss” un kokapstrādes uzņēmums „Jeld-Wen Latvia”, kas rada priekšnoteikumus nozares uzņēmējdarbības attīstībai, turpretī Aizkrauklei ir iespēja kļūt par kokapstrādes nozares profesionālās izglītības centru, sagatavojot profesionālu un kvalificētu darbaspēku, kas nepieciešams uzņēmumiem. Šobrīd Zemgalē kokapstrādes programmās ir nodrošināta augsti kvalificētu speciālistu sagatavošana, ko sniedz Latvijas Lauksaimniecības universitāte īstenojot 1.un 2. līmeņa augstākās un profesionālās izglītības programmas šajā nozarē.

²⁷ CSP dati par 2007.gadu

²⁸ Aizkraukles novada iedzīvotāju aptaujas dati.

²⁹ LR Valsts zemes dienesta dati uz 01.01.2005

Tomēr tā kā kokapstrāde ir viena no vadošajām ražošanas nozarēm Zemgales reģionā³⁰, ir nepieciešama arī zemāku līmeņu speciālistu sagatavošana šajā nozarē, gan nodrošinot uzņēmējus ar mazāk kvalificētu darbaspēku, gan sniedzot iespēju audzēkņiem turpināt mācības nākamajos profesionālās un akadēmiskās izglītības līmeņos.

Aizkraukles novads ir arī valsts nozīmes elektroenerģētikas rūpniecības centrs, jo tajā atrodas Pļaviņu HES, kas ir lielākā hidroelektrostacija Latvijā, kas sniedz gandrīz neierobežotas pieejamības iespējas elektroenerģijai novada teritorijā un tā tuvākajā apkārtnē.

Aizkraukles industriālā zona ir piemērota biznesa attīstības centra jeb biznesa inkubatora veidošanai (viens no nedaudzajiem valstī), kas veicinātu uzņēmējdarbības attīstību, nodrošinot jaunajiem uzņēmumiem nepieciešamo informāciju un pieeju tehnoloģijām. Īpašu lomu reģionā Aizkraukles novadam varētu nodrošināt bioloģiskās lauksaimniecības un lauksaimniecības produkcijas pārstrādes tehnoloģiskais parks. Tas būtu nozīmīgs reģiona kopējā attīstības stratēģijā, jo lauksaimniecība ir Zemgales plānošanas reģiona pamatnozare lielo lauksaimniecības zemju īpatsvara un to augstās auglības dēļ.

Ņemot vērā Aizkraukles novada specializāciju un Zemgales reģiona kopējās attīstības tendences nākotnē svarīgi būs veidot stabilas funkcionālās saites ar Jēkabpili un Dobeli inovāciju un uzņēmējdarbības veicināšanas jomā un kokapstrādes rūpniecības attīstīšanā, ar Jelgavu – saskaņotas izglītības sistēmas kokapstrādes jomā attīstīšanā.

Tabula nr.1 Aizkraukles novada esošā un vēlamā funkcionālās ietekmes zona.

Funkcionālā ietekmes zona	Esošā (2008.gadā)	Vēlamā (2014.gadā)
Aizkraukles rajons	Darba migrācijas centrs. Izglītības pakalpojumu, valsts pārvaldes un finanšu iestāžu pakalpojumu centrs. Privāto pakalpojumu un ražošanas centrs. Kvalitatīvu kultūras un mākslas pasākumu un sporta centrs.	Darba migrācijas centrs. Izglītības pakalpojumu, valsts pārvaldes un finanšu iestāžu pakalpojumu centrs. Privāto pakalpojumu un ražošanas centrs. Kvalitatīvu kultūras un mākslas pasākumu un sporta centrs.
Zemgales reģions	Elektroenerģētikas un kokapstrādes rūpniecības centrs.	Biznesa attīstības centrs (biznesa inkubators). Elektroenerģētikas, kokapstrādes rūpniecības, bioloģiskās lauksaimniecības un lauksaimniecības produkcijas pārstrādes centrs (tehnoloģiskais parks). Kvalitatīvu kultūras un mākslas pasākumu un sporta centrs. Profesionālās izglītības centrs kokapstrādē. Darījumu tūrisma centrs.
Valsts	Elektroenerģētikas un kokapstrādes rūpniecības centrs.	Biznesa attīstības centrs (biznesa inkubators). Elektroenerģētikas, kokapstrādes rūpniecības centrs. Profesionālās izglītības centrs kokapstrādē.

Attēls Nr.1. Aizkraukles funkcionālās ietekmes zona.

³⁰ Zemgales teritorijas plānojums 2006.-2026.gadam

Piemērs

Līvānu novada pašvaldības integrētās attīstības programmas (2008.-2014.) sasaiste ar iepriekšējiem un esošajiem novada plānošanas dokumentiem un reģiona plānošanas dokumentiem

Līvānu novada attīstības programma (2002.-2008.)	Līvānu novada teritorijas plānojums (2006.-2018.)	Līvānu novada integrētās attīstības programmas (2008.-2014.)	Latgales reģiona attīstības programma (2007.-2013.)
Uzņēmējdarbības veicināšana, veicināšanas institūciju attīstība; Tehniskās infrastruktūras attīstība; Jauninājumu ieviešana un „intelektuālās ekonomikas attīstība.	Ražošanas teritoriju Līvānu pilsētā attīstība, netiek plānota to paplašināšana. Degradēto teritoriju izmantošana novada lauku teritorijā kā jauktas ražošanas, darījumu un tehniskās apbūves teritorijas. Pieļaujama teritoriju paplašināšana	<u>Inovatīvās uzņēmējdarbības veicināšana</u> Atbalsts inovatīvai uzņēmējdarbībai; Inovācijas veicinoši pasākumi; Cilvēkresursu attīstība.	Reģiona konkurētspējas paaugstināšana: Uzņēmējdarbības aktivitātes palielināšana; Rūpniecības, lauksaimniecības un pakalpojumu nozaru produktivitātes palielināšana.
Dzīves vides kvalitātes uzlabošana; Ainaviskās struktūras saglabāšana un pilsētvides humanizācija; Atkritumu apsaimniekošanas attīstība; Ūdenssaimniecības apsaimniekošanas attīstība; Sociālās un tehniskās infrastruktūras attīstība.	Pilsētas funkcionāla un kompozicionāla sakārtošana, akcentējot centra veidolu, daudzdzīvokļu māju teritoriju humanizācija, publiskās telpas kvalitātes uzlabošana. Līvānu pilsētas ietekmes (tieces) areāls sociālo pakalpojumu izmantošanā būtiski nemainīsies, līdz brīdim, kad novada centra pakalpojumus izmantos pagasti, kas novadā iekļausies 2009. gadā. Turpmākie uzlabojumi saistīti ar sociālo pakalpojumu un atbalsta formu dažādošanu un paplašināšanu, pēc nepieciešamības.	<u>Dzīves vides kvalitātes uzlabošana un vides ilgtspējīga attīstība</u> Līvānu novada infrastruktūras sakārtošana un atjaunošana; Dzīves vides attīstība; Cilvēkresursu attīstība pakalpojumu kvalitātes nodrošināšanai.	Reģiona infrastruktūras attīstība: Sasniedzamības veicināšana; Vides, izglītības, sociālās un veselības aprūpes, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība.
Kultūras mantojuma saglabāšana un attīstība; Vides kvalitātes uzlabošana.	Tūrisma attīstības veicināšanai teritorijas plānojumā ņemta vērā nepieciešamība izveidot velomaršrutu tīklu, sakārtot autostāvvietas, nodrošināt pieeju kultūrvēsturiskiem objektiem.	Tūrisma attīstība Kultūrvēstures un dabas resursu ilgtspējīga attīstība un izmantošana kultūrvēstures un aktīvā tūrisma attīstībai; Cilvēkresursu attīstība kultūras izziņas un aktīvā tūrisma pakalpojumu kvalitātes nodrošināšanai.	Tūrisma attīstība: Kultūrvēsturiskā mantojuma, dabas daudzveidības un raksturīgo ainavu saglabāšana.

**Paziņojums par novada attīstības programmas 2010.-2016.gadam un vides pārskata
1.redakcijas nodošanu publiskai apspriešanai**

Atbilstoši novada domes 2010.gada 28.janvāra lēmumam Nr.1. §14 tiek organizēta novada attīstības programmas 2010.-2016.gadam un vides pārskata 1.redakcijas sabiedriskā apspriešana.

1.Attīstības programma ir vidēja termiņa plānošanas dokuments, kas noteiks novada prioritātes un rīcības virzienus turpmākajiem 7 gadiem, tāpēc aicinām novada uzņēmējus, izglītības, veselības, sociālās aprūpes, transporta, vides aizsardzības un novada nevalstisko organizāciju pārstāvjus, kā arī citus interesentus iesaistīties attīstības programmas publiskajā apspriešanā, lai vienotos par turpmākās attīstības galvenajiem virzieniem un veicamajām aktivitātēm Jūsu pārstāvošajās jomās.

2.Ar novada attīstības programmas 2010.- 2016.gadam un vides pārskata 1.redakcijas materiāliem laika posmā no š.g. 02.februāra līdz š.g. 24.februārim var iepazīties:

- novada domē, Lielā ielā 1, 2.stāvā, 214.kabinetā darba dienās no 8.00-12.00 un 13.00-17.00
- novada domes mājas lapā www.novads.lv

3.Rakstiskus komentārus un priekšlikumus par novada attīstības programmas 1.redakciju iespējams iesniegt līdz 2010.gada 24.februārim:

- novada domē, Lielā ielā 1, 214.kabinetā,
- sūtot pa pastu uz adresi: Novada dome, Lielā iela 1, novads, LV 1111
- elektroniski - uz e-pasta adresi: planotaji@novads.lv

4.(komentāru un priekšlikumu sniegšanai lūdzam izmantot anketu, kas pieejama vietās, kur izvietoti materiāli, kā arī novada domes mājas lapā www.novads.lv).

5.Novada attīstības programmas 1.redakcijas sabiedriskās apspriedes sanāksme notiks 2010.gada 20.februārī plkst.12.30 novada domē, Lielā ielā 1.

Kontaktpersona:

Vārds uzvārds
novada domes
Attīstības nodaļas vadītājs
tālr.61111111
e-pasts: planotaji@novads.lv

Paziņojums

_____ (institūcijas nosaukums)
uzsāk attīstības plānošanu

_____ (politikas joma un nozare vai teritorija)

Attīstības plānošanas dokuments tiek izstrādāts laika periodā no _____
(dd/mm/gggg)
līdz _____.
(dd/mm/gggg)

Attīstības plānošanas mērķis ir

Attīstības plānošanas dokumenta plānotais termiņš ir _____

Sabiedrības iespējas līdzdarboties (ja iespējams, norādot konkrētus līdzdalības veidus, datumus, laiku un vietu).

Lūdzam pieteikties līdzdalībai līdz _____
(dd/mm/gggg)

_____ (pieteikšanās veids un adrese)

norādot kontaktinformāciju (vārdu, uzvārdu, adresi, tālruni un e-pastu) un vēlamo līdzdalības veidu.

Precizēta informācija par sabiedrības līdzdalības iespējām tiks ievietota institūcijas mājas lapā, nosūtīta uz sabiedrības pārstāvja norādīto e-pastu un

(papildus informācijas izplatīšanas veids, ja attiecināms)

Cita informācija (ja attiecināms) _____

Par sabiedrības līdzdalību atbildīgā amatpersona

_____ (vārds, uzvārds, amats, tālrunis, e-pasts)

**Prioritātes „Policentriska attīstība”
projekta rezumējums**

Projekta iesniedzējs:

PROJEKTA APRAKSTS:

Projekta mērķis:

Projekta nepieciešamības pamatojums un sasaiste ar pašvaldības attīstības programmu:

Projekta mērķa grupas vajadzību apraksts un projekta sagaidāmā ietekme uz mērķa grupu vajadzību apmierināšanu:

Projekta plānotās darbības:

Nr.	Darbības nosaukums	Darbības apraksts
Eiropas Reģionālās attīstības fonda ietvaros plānotās darbības		
1.		
2.		
3.		
Eiropas Sociālā fonda šķērsfinansējuma ietvaros plānotās darbības (ja attiecināms)		

4.			
5.			

Projekta papildinātība ar citiem apstiprinātajiem projektiem vai plānotajiem projektiem:

Projektā sasniedzamie uzraudzības (iznākuma un rezultāta) rādītāji:

Iznākuma rādītāji:

Nr.	Rādītāja nosaukums	Skaitis	Mērvienība
1.			
2.			
3.			
...			

Rezultāta rādītāji:

Nr.	Rādītāja nosaukums	Skaitis	Mērvienība
1.			
2.			
3.			
...			

Projekta (projekta vai tā daļas) darbību nepārklāšanās ar darbībām (projektu vai tā daļu), kas paredzētas ārvalstu finanšu palīdzības instrumentu aktivitāšu ietvaros, kur projekta iesniedzējs var pretendēt uz finansējuma saņemšanu:

Projekta/darbību nosaukums	Ārvalstu finanšu palīdzības instrumentu programmas (tajā skaitā prioritātes „Policentriska attīstība” ietvaros), kur projekta iesniedzējam normatīvajos aktos par programmas īstenošanu ir noteikta iespēja pretendēt uz finansējuma saņemšanu jomā, kurā var veikt projekta ietvaros plānotās darbības (plānotās darbības atbilst attiecīgās aktivitātes mērķim)	Pamatojums, kāpēc projektu iecerēts īstenot tieši prioritātes „Policentriska attīstība” finansējuma ietvaros (kā tiek nodrošināta projekta (projekta vai tā daļas) darbību nepārklāšanās ar darbībām (projektu vai tā daļu), kas paredzētas ārvalstu finanšu palīdzības instrumentu citu aktivitāšu ietvaros, kur projekta iesniedzējs var pretendēt uz finansējuma saņemšanu)
...		

Plānotais kopējais projekta īstenošanas ilgums mēnešos:

Aprakstīt, kā tiks nodrošināta projekta ietvaros sasniegto rezultātu, tajā skaitā izveidotās infrastruktūras, uzturēšana vismaz piecus gadus pēc projekta pabeigšanas:

Projekta budžeta kopsavilkums:

Nr. p.k.	Izmaksu pozīcijas nosaukums *	Daudzums	Kopējā summa **		Izmaksas	
			LVL	%	attiecināmās	neattiecināmās
1.	Projekta netiešās izmaksas kopā:					
1.1.	Ar projekta darbībām tieši saistīto publicitātes pasākumu izmaksas					
1.2.	Neparedzētie izdevumi					

1.3.						
2.	Projekta tiešās izmaksas kopā:					
2.1.						
2.2.						
2.3.		X				
	KOPĀ			100%		

* *Izmaksu pozīcijas norāda saskaņā ar normatīvajiem aktiem par attiecīgās Eiropas Savienības fonda aktivitātes īstenošanu norādītajām attiecināmo izmaksu pozīcijām.*

** *Izmaksas norāda saskaņā ar pašvaldības attīstības programmas Investīciju plānu.*

Projekta izmaksu sasaiste ar pašvaldības attīstības programmas Investīciju plānu:

Norādīt atsauci uz pašvaldības attīstības programmas Investīciju plānu (lapaspuse, sadaļa, projekta numurs pēc kārtas).	Izmaksu sadalījums pa finanšu avotiem Investīciju plānā. ***

*** *Ja projekta izmaksas atšķiras no Investīciju plānā norādītajām, sniegt skaidrojumu par minēto atšķirību (ja attiecināms).*

Aprakstīt, kā projekta darbības paredz infrastruktūras uzturēšanas izdevumu samazinājumu pēc projekta realizācijas vai saimnieciskai darbībai nepieciešamās infrastruktūras izveidošanu vai uzlabošanu:

Atbildīgā amatpersona (*paraksts, atšifrējums*): _____

Datums: 20__ .g. __. _____